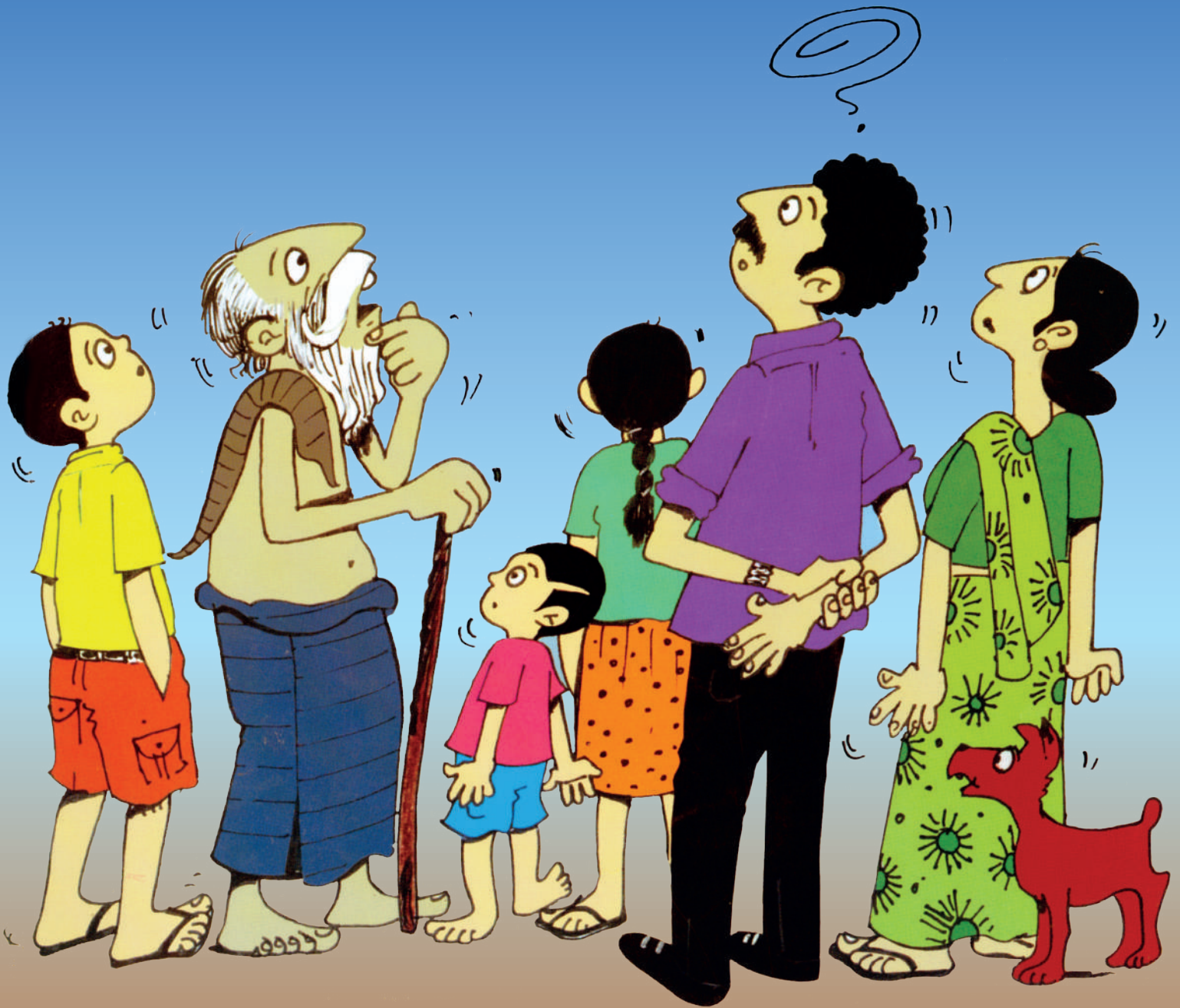

මූලය කාකූරතාවය

ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ ප්‍රකාශනයකි

පසුවදහ

සාමාන්‍ය ජනතාව අතර මූල්‍ය සාක්ෂරතාවය වර්ධනය කිරීම කෙරෙහි ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ ප්‍රාදේශීය සංවර්ධන දෙපාර්තමේන්තුවේ විශේෂ අවධානය යොමු වී තිබේ. බැංකු ආයතන සමග ගනුදෙනු කරන ජනතාව මූල්‍ය ක්‍රමය හා මූල්‍ය ආයතනවලින් ලබාගත හැකි විවිධ ඵල ප්‍රයෝජන ගැන දැනුවත් කිරීම දැනට ක්‍රියාත්මක කරන සංවර්ධන ණය යෝජනා ක්‍රමවල සාර්ථකත්වයට ද ප්‍රධාන හේතුවකි. මෙම යෝජනා ක්‍රම යටතේ ණය ලබාගන්නා ප්‍රතිලාභීහු ඒවා කලට වේලාවට නිසි අයුරින් ගෙවා නිමකරති. බැංකු ආයතන ද එවැනි ගනුදෙනුකරුවන්ට ණය පහසුකම් ලබාදීමට වැඩි කැමැත්තක් දක්වයි.

මූල්‍ය සාක්ෂරතාව පිළිබඳ මෙම දෙපාර්තමේන්තුව විසින් පවත්වනු ලබන දැනුවත් කිරීමේ වැඩසටහන් සකස් කිරීමේදී මෙම ග්‍රන්ථයේ කතුවරයා වන සහකාර අධිපති ඩබ්ලිව්.එම්. කරුණාරත්න මහතාගෙන් ලද සහයෝගය ස්තූති පූර්වකව අගය කරමි. වසර ගණනාවක් තිස්සේ කෘෂිකර්මය, සත්ව පාලනය, සුළු හා මධ්‍ය පරිමාණ ව්‍යවසාය යන අංශවල හා දුගීභාවය අඩුකරලීමට හේතුවන ආදායම් උත්පාදන ව්‍යාපෘති මූල්‍යකරණයට අදාළ සංවර්ධන ණය වැඩසටහන් සහ ණය ඇප ආවරණ යෝජනා ක්‍රම සම්පාදනය කිරීමෙන් හා ඒවා ක්‍රියාවට නැංවීමෙන් ඔහු ලද පුළුල් අත්දැකීම් මේ පොත සම්පාදනයේදී ද උපකාර කරගන්නට ඇත. එම අත්දැකීම් අනුසාරයෙන් සාමාන්‍ය ජනතාවට වඩාත් පැහැදිලි කළ යුතු අංශ මැනවින් හඳුනාගත් ඒ මහතා මෙම පොත සම්පාදනය කිරීමෙන් එම කරුණු සරල භාෂාවෙන් ඉදිරිපත් කිරීම අප කාගේත් සතුටට හේතුවකි.

මෙම පොත සම්පාදනය කරන ලද්දේ දිළිඳුභාවය අඩු කරලීමේ සුළු පරිමාණ ණය යෝජනා ක්‍රම යටතේ ප්‍රතිලාභ ලබන ජනතාවගේ ප්‍රයෝජනය පිණිස ය. එබැවින් ඔබ අතට පත්වන මෙම පොත හොඳින් කියවා තේරුම් ගෙන එම කරුණු ගැන තවදුරටත් සිතා බැලීමෙන් පසු මුදල් ගනුදෙනුවලදී යහපත් තීරණවලට එළඹීමට ඔබට අදාළ වඩා වැඩි දැනුමක් හා හැකියාවක් ලැබේවා යයි මම ප්‍රාර්ථනය කරමි.

විවිධ ණය වැඩසටහන් යටතේ ප්‍රතිලාභී ජනයා සමග තිරසාර සංවාදයක යෙදෙමින් ඔවුන්ට මෙහි සඳහන් කරුණු වඩාත් විවිඳ ලෙස පහදා දෙන අප දෙපාර්තමේන්තුවේ අතිරේක අධ්‍යක්ෂ එම්.එස්.කේ. ධර්මවර්ධන, දිළිඳුභාවය අඩු කිරීමේ සුළු පරිමාණ ණය ව්‍යාපෘතියේ කණ්ඩායම් නායක ශ්‍රී පද්මනාදන් හා පුහුණු විශේෂඥ ගාමිණී සිරිනන්දන යන මහතන් ඇතුළු අනෙකුත් සහෝදර බැංකු නිලධාරීන් හා ක්‍රියාකාරීන්ට ද මාගේ ස්තූතිය පිරිනමමි. එසේම මෙහි අන්තර්ගත කරුණු වඩාත් ඔප්පැවෙන පරිදි සිතුවම් නිර්මාණය කළ නිශ්ශල්වල දිසානායක මහතාට ද මාගේ ස්තූතිය හිමි වේ.

ඊ.ඒ. හෙට්ටිආරච්චි

අධ්‍යක්ෂ

ප්‍රාදේශීය සංවර්ධන දෙපාර්තමේන්තුව

ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව.

2018.

මූල්‍ය සාක්ෂරතාවය

තම මුදල් ප්‍රයෝජනවත් ලෙස පරිහරණය කිරීමේ දී
සැලකිල්ලට ගත යුතු කරුණු කිහිපයක් පිළිබඳව
විශේෂයෙන්ම කුඩා, සුළු හා මධ්‍යම පරිමාණ ව්‍යාපාර
කටයුතුවල යෙදී සිටින ව්‍යවසායකයින් පොදුවේ
සාමාන්‍ය මහජනතාවන් දැනුම්වත් කිරීමේ අරමුණින්
සකස් කරන ලද ග්‍රන්ථයකි■

ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව
2018

මූල්‍ය සාක්ෂරතාවය 2011

කථනා : ඩබ්ලිව්.එම්. කරුණාරත්න
සිතුවම් : හිඟුල්වල දිසානායක

පළමු මුද්‍රණය 2011

ISBN 978-955-575-229-9

මුද්‍රණය : ලේසර් ග්‍රැෆික් (පුද්ගලික) සමාගම
කොළඹ 05

ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ ප්‍රකාශනයකි

මහ බැංකු අධිපතිතුමාගේ පත්‍රිච්ඡේදය

අපීක් නිවාඩ් කඩිරාල්
අධිපති

ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව
30, ජනාධිපති මාවත, කොළඹ 01, ශ්‍රී ලංකාව

මූල්‍ය සාක්ෂරතාවය හැමැති මෙම පොතෙන් පෙන්වා දෙන්නේ තමන් උපයන මුදල් පරිහරණය කළ යුතු ආකාරය ගැනයි. තමන්ගේ මුදල් ප්‍රවේශම් කර ගන්නා ආකාරය මෙන්ම විවිධාකර සුක්ෂම වැඩපිළිවෙලවල් යටතේ මහජන මුදල් වංචා කරන අයගෙන් ආරක්ෂා වීමට අදාළ කරුණු ද මෙහි දක්වා තිබේ.

අනාගතය ගැන සිතා මුදල් ඉතිරි කිරීමට අප කවුරුත් උනන්දු විය යුතුය. ඒ සමගම තමන් ඉතිරි කරන මුදල්වල ආරක්ෂාව ගැන ද සැලකිලිමත් විය යුතුය. අධික පොලී ලැබෙනැයි යන විශ්වාසයෙන්, තමන් නොදන්නා ආයතනවල තම මුදල් තැන්පත් කිරීම අවදානමකි. මුදල් තැන්පත් භාර ගැනීමට බලය ඇති ආයතන ගැන ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව නිරතුරුවම මහජනතාව දැනුවත් කරනු ඇත. කෙසේ වුවද, අධික ලාභ ලබා ගැනීමේ ආශාව නිසා හෝ කරුණු නොවීමසා හෝ තමන්ගේ මුදල් ආයෝජනය කළහොත්, ඒ මුදල් ආපසු ලබා ගැනීම ඉතා දුෂ්කර විය හැක. එවැනි වැරදි මූල්‍ය ගනු-දෙනු වලින් වැළකෙන ලෙස පසුගිය වර්ෂ කීපය මුළුල්ලේම ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව ජනතාවට නිරන්තරවම අවවාද කළේ එබැවිනි.

මෙහි සඳහන් කරුණු ද තේරුම් ගනිමින් තමන් වෙහෙස මහන්සියෙන් උපයා ගන්නා ලද මුදල්වලින් නිසි ප්‍රයෝජන ගැනීමට සියලු දෙනාම අධීක්ෂිත කර ගත යුතුය. ඔබද, ඒ සඳහා අවශ්‍ය දැනුම හා කුසලතාවය තවදුරටත් දියුණු කර ගන්නේ නම් එය අප සැමටම සතුටකි.

අපීක් නිවාඩ් කඩිරාල්

පෙරවදන

අපේ රටේ ජනතාවගෙන් සියයට 90 කටත් වඩා වැඩි පිරිසකට අකුරු කියවීමටත්, ලිවීමටත් පුළුවන. නමුත් ඔවුන්ට දුරදුර්භී ලෙස මුදල් පරිහරණය කරන ආකාරය ගැන කියවීමට ලැබී ඇත්තේ අඩුවෙනි. ඒ හේතුවෙන් තමන් උපයා ගන්නා මුදල් නාස්ති කර ගන්නා අය කොතෙකුත් අපට හමුවී තිබේ. නෙයෙකුත් ආකාරයේ කපටින්නේ ප්‍රෝඩාකාරී උපායන්ට හසුවී තම මුදල් නැති කරගත් අය ද බොහෝය. අධික පොලිය ණය ගැනීම නිසා උන්හිටි තැන් අහිමි වූ මිනිසුන් ද අපට හමුවී තිබේ. මුදල් උපයා ගැනීමට හැකියාව තිබූ කාලයේදී කම්මැලි ලෙස කාලය ගත කර පීච්චයේ අවසාන කාලයේදී දුක් විඳින අය ද, මුදල් උපයන කාලයේ කිසි මුදලක් ඉතුරු නොකළ නිසා මහලු කාලයේදී අසරණ වූ අය ද අපට හිතට හිතට මුණ ගැසේ.

ඒ නිසා මුදල් පාවිච්චි කිරීම පිළිබඳ ජනතාව දැනුවත් කිරීම අවශ්‍යතාවයකි. දැනුවත් කිරීම මගින් ඔවුන්ට විධිමත් මූල්‍ය ආයතන හා සම්බන්ධ වීමට මග හෙළි කිරීම මෙම පොත ලිවීමේ පරමාර්ථයයි. විශේෂයෙන් අඩු ආදායම්ලාභී ජනතාවගේ මූල්‍ය සාක්ෂරතාවය ඉහළ නංවීමේ අරමුණින් ලියා ඇති මෙම පොතෙන් ඔවුන්ට කරුණු කිහිපයක් ගැන අවබෝධයක් ලබා දීමට උත්සාහ දරා ඇත.

1. තමන්ගේ මුදල් කළමනාකරණය කර ගැනීම, නාස්තිය වළකා ගැනීම හා විවිධ ප්‍රෝඩාකාරී මුදල් ගනුදෙනුවලින් ආරක්ෂා වීම පිළිබඳව දැනුවත් වීම.
2. ආදායම් වැඩි කර ගැනීම සඳහා ආයෝජනය කිරීමට බලාපොරොත්තු වන අය හිතරම තමන්ට වාසිදායක කොන්දේසි යටතේ ණය ලබා ගත යුතු බව පෙන්වා දීම.
3. අනාගතය වෙනුවෙන් මුදල් ඉතිරි කිරීමේ වැදගත්කම පෙන්වා දීම.
4. විධිමත් මූල්‍ය ක්‍රමයට ඇතුළු වීමෙන් ලබා ගත හැකි ප්‍රයෝජන හඳුන්වා දීම
5. අවිධිමත් මූල්‍ය වෙළෙඳපොළේ ක්‍රියාත්මක වන අධික පොලී සහිත ණය උගුලට හසුවීමෙන් සිදු විය හැකි මූල්‍ය පාඩු පෙන්වා දීම.

මූල්‍ය සාක්ෂරතාවය යනු ඉතා පුළුල් විෂයකි. එය මෙවැනි කුඩා පොතකින් සම්පූර්ණයෙන්ම විස්තර කළ නොහැක. කෙසේ වුවද, සමාජයේ අඩු ආදායම් ලබන ජනතාව අතර තම මුදල් ආරක්ෂාකාරී ලෙසත්, ප්‍රතිඵලදායක ලෙසත් පරිහරණය කිරීමට අදාළ කරුණු කිහිපයක් පමණක් මෙහිලා දැක්වීමට අදහස් කළෙමු.

ජන සමාජය තුළ අඩු ආදායම්ලාභී ප්‍රජාව විධිමත් මූල්‍ය ක්‍රමය තුළට ගෙන ඒමට අනේකවිධ ක්‍රමෝපායයන් පවතී. එම ජනතාවට විධිමත් මූල්‍ය ක්‍රමයෙන් ලබාගත හැකි පහසුකම් ගැන ඇත්තේ අල්ප දැනුමකි. අනෙක් අතට සාම්ප්‍රදායික බැංකුකරුවන්ගේ ආකල්පයන්ද අඩු ආදායම්ලාභීන්ට මූල්‍ය පහසුකම් සලස්වාලීමට බාධකව පවතී. මේ එකිනෙක ගැටෙන මති මතාන්තර අතර තුලනයක් ඇති කිරීම පිණිස විකල්ප උපාය උපක්‍රම ප්‍රායෝගිකව අත්හදා බැලීමට අපට අවකාශ සැලසුනි. එමගින් අඩු ආදායම්ලාභී ප්‍රජාව විධිමත් මූල්‍ය ආයතනවල විශ්වාසදායක ගනුදෙනුකරුවන් වන බව ප්‍රායෝගිවම ඔප්පු කර පෙන්වීමටද අවස්ථාව ලැබුණි. එහි ප්‍රතිඵලයක් වශයෙන් දහස් සංඛ්‍යාත පිරිසකට විධිමත් බැංකු ක්‍රමයෙන් පහසුකම් ලබා ගැනීමට මං පෑදී තිබේ. අප හා එක්ව කටයුතු කළ ප්‍රායෝගික බැංකුකරුවන් බොහෝ දෙනෙකු සුළු පරිමාණ ගනුදෙනු ලාභදායී ව්‍යාපාරික කටයුත්තක් හැටියට පිළිගෙන තිබේ. දෙපාර්ශවය අතර මෙම අන්යෝන්ය අවබෝධය ඇති කරලීම සඳහා දරන ලද වෙහෙසකර ප්රයත්නයේදී ප්‍රතිලාභී ජනයාගේ මූල්‍ය සාක්ෂරතාවය වැඩිදියුණු කිරීම අතිශය ප්‍රයෝජනවත්

උපායමාර්ගයක් විය. අප හා සම්බන්ධ වූ එම ජනතාව කරුණු ගණනාවක් පිළිබඳව දැනුවත් කරන ලදී. ඒ කරුණු සංග්‍රහගත කිරීම තුළින් මෙම මූල්‍ය සාක්ෂරතාවය නැමැති කුඩා ග්‍රන්ථය සම්පාදනය වූ බව සඳහන් කරනු කැමැත්තෙමි.

මෙවැනි කෘතියක් සම්පාදනය කිරීමට අපව දිරිගන්නා ඒ සඳහා අනුග්‍රහය දැක්වූ ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ අධිපති අපිත් නිවාඩි කබිරාල් මැතිතුමාට මාගේ ගෞරවාදර ස්තූතිය පිරිනමමි.

මෙම පොත සම්පාදනයේදී එහි අත් පිටපත කියවා බලා ප්‍රයෝජනවත් උපදෙස් හා මග පෙන්වීම් කළ ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ සහකාර අධිපතිනිය වන්ද්‍රා ප්‍රේමරත්න මහත්මිය හා විෂය බද්ධ කරුණු වඩාත් පැහැදිලි කළ නියෝජ්‍ය අධිපති ආනන්ද සිල්වා මහතාට මාගේ කෘතඥතාවය පිරිනමමි. එමෙන්ම දින ගණනාවක් මා හා එක්ව පොතෙහි අන්තර්ගතය සංස්කරණය කරමින් සහකාර අධිපති පී. සමරසිරි මහතා පෙන්වා දුන් කරුණු හා වටිනා උපදෙස් පොතේ සැකැස්ම කෙරෙහි බෙහෙවින් උපකාරී වූ බව ස්තූති පූර්වකව සඳහන් කරමි. ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ ප්‍රාදේශීය සංවර්ධන දෙපාර්තමේන්තුවේ අතිරේක අධ්‍යක්ෂ එම්.එස්.කේ. ධර්මවර්ධන මහතා ඇතුළු ප්‍රාදේශීය සංවර්ධන දෙපාර්තමේන්තුවේ අනෙකුත් නිලධාරීන් සමඟ නිතර සාකච්ඡා කිරීමෙන් ලබාගත් අදහස් ද මෙම ග්‍රන්ථය සම්පාදනයේදී ප්‍රයෝජනවත් වූ බව නිතරමානීව සඳහන් කරනු කැමැත්තෙමි. මෙහි අන්තර්ගත කරුණු සම්පාදනය කර ගැනීමේදී ශ්‍රී ලංකා ණය උපදේශන කාර්යාංශයේ ප්‍රධාන කළමනාකාරීනි ශිරෝමි වික්‍රමසිංහ මහත්මිය, මර්ලන් ජයසූරිය මහත්මිය, සේවක අර්ථසාධක අරමුදලේ දෙපාර්තමේන්තුවේ අධිකාරී රූපා ධීරසිංහ මහත්මිය, බැංකු අධීක්ෂණ දෙපාර්තමේන්තුවේ අතිරේක අධ්‍යක්ෂ ධම්මක නානායක්කාර මහතා, රාජ්‍ය ණය දෙපාර්තමේන්තුවේ අධිකාරී එස්.එස්. රත්නායක මහතා, විනිමය පාලන දෙපාර්තමේන්තුවේ අතිරේක අධ්‍යක්ෂ එච්. ශ්‍රියරත්න මහතා “ප්‍රබෝධනී” දිළිඳුභාවය අඩු කරලීමේ සුළු පරිමාණ ණය ව්‍යාපෘතියේ කණ්ඩායම් නායක ශ්‍රී පත්මනාදන් මහතා එහි පුහුණු විශේෂඥ ගාමිණී සිරිනන්දන මහතා සහ මුදල් නෝට්ටුවල ඇති ආරක්ෂක සළකුණු දක්වන ලද පුවත්පත් දැන්වීම් මෙහි පළ කිරීම සඳහා අපවෙත ලබා දුන් සන්නිවේදන දෙපාර්තමේන්තුවේ අධ්‍යක්ෂ අශෝක හඳුගම මහතා යන මහත්ම මහත්මින්ගෙන් ලද සහයෝගය කෘතචේදීව සිහිපත් කරමි.

අත් පිටපත යතුරුලියනය කළ රාණි රත්නායක මහත්මියත්, මෙහි ඇතුළත් කරුණුවලට ගැලපෙන පරිදි චිත්‍ර හා පිටකවරය නිර්මාණය කර දුන් නිශ්චල්වල දිසානායක මහතාටත් මාගේ ස්තූතිය පිරිනමමි. මෙම පොතෙහි මුද්‍රණ කටයුතු මනාව නිමකර දුන් ලෙසර්ගේරැඹික් ආයතනයේ අධිපතිතුමා ඇතුළු කාර්ය මණ්ඩලයටද ස්තූතිවන්ත වෙමි.

අවසාන වශයෙන්, විවිධ පොත්පත්වලින් හා අන්තර්ජාලයෙන් කරුණු එක්රැස් කරද්දීත්, මුල් පිටපත කෙටුම්පත් කරද්දීත් දින ගණන් මා හා නිදි වර්ජිතව හුන් මා පුතු මෙන්ම දයාබර බිරිඳ ද ආදරයෙන් යුතුව සිහිපත් කරමි.

මේ පොත කියවා එහි සඳහන් කාරණා හොඳින් තේරුම් ගෙන අපේ ජනතාව තම තමන් හරි හම්බ කරන වටිනා මුදල් මනාව කළමනාකරණය කර ගැනීමට, ආරක්ෂා කර ගැනීමට හා ප්‍රතිඵලදායක ලෙස වියදම් කිරීමට වැයම් කළොත් එයින් අප සියලු දෙනාගේම මහන්සියට ඉහළම වටිනාකම ලැබෙනු ඇතැයි විශ්වාස කරමි.

ඩබ්ලිව්.එම්. කරුණාරත්න
සහකාර අධිපති
ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව
31.08.2011

ඇතුළත් වී ඇති කාරණා

මහ බැංකු අධිපතිතුමාගේ පණිවුඩය.....	3
පෙරවදන.....	5
1. මූල්‍ය සාක්ෂරතාවය හඳුනා ගැනීම.....	9
2. මුදල්.....	13
2.1 මුදල් හඳුනා ගනිමු.....	13
2.2 කාසි හා නෝට්ටු.....	15
2.3 මුදල්වල කාර්යය කුමක්ද?.....	16
2.4 කාසි හා නෝට්ටු ආරක්ෂා කිරීම ඔබ සත වගකීමකි.....	20
3. මූල්‍ය ක්‍රමය.....	25
3.1 මූල්‍ය ක්‍රමය හඳුනාගන්න.....	25
3.2 බැංකු ආයතනවල කාර්යය මොකක්ද?.....	27
3.3 මූල්‍ය වෙළෙඳපොළ.....	29
3.4 කොටස් වෙළෙඳපොළ.....	30
3.5 රාජ්‍ය සුරැකුම්පත් වෙළෙඳපොළ.....	31
3.6 මූල්‍ය ආයතනයක් පවත්වාගෙන යාම.....	31
4. ඔබේ මුදල් කළමනාකරණය කර ගන්නේ කොහොමද?.....	35
4.1 මුදල් කළමනාකරණය.....	35
4.2 ආදායම් - වියදම්.....	37
4.3 මාසික අය වැය.....	39
4.4 දැනුවත් වීමෙන් පසු ගන්නා මූල්‍ය තීරණ.....	41
5. වියදම් සැලසුම් කිරීම.....	43
5.1 වියදම් සැලසුම් කිරීම.....	43
5.2 වියදම් සැලසුම් කරන්නේ කෙසේද?.....	46
5.3 උදාහරණය - අඩු ආදායම්ලාභී රාමචිත්‍රම පවුලේ කථාව.....	48
6. මුදල් නාස්ති වීම වළකා ගන්නේ කෙසේද?.....	51
7. අවදානම් හා ප්‍රතිලාභ.....	55
7.1 අවදානම්.....	55
7.2 ප්‍රතිලාභ.....	56
7.3 අවදානම අඩු කර ගැනීම.....	59
7.4 රක්ෂණය.....	61
7.5 රක්ෂණය විය යුත්තේ ඇයි?.....	62
8. බැංකු ක්‍රමයෙන් ප්‍රයෝජනය ගනිමු.....	63
8.1 බැංකුව.....	63
8.2 මුදල් ඉතිරි කිරීමේ පහසුකම.....	64
8.3 බැංකු ගිණුම්.....	66
8.4 ණය ලබාදීම.....	69
8.5 වෙනත් බැංකු පහසුකම්.....	73
9. ණය භාවිතය.....	77
9.1 බැංකු ණය කලට වේලාවට ගෙවිය යුත්තේ ඇයි?.....	77
9.2 ඇතුළත් බැර හැකුවත් බැර ණය!.....	78
9.3 ණයක් ලබා ගැනීමට ඔබට තිබිය යුතු සුදුසුකම් මොනවාද?.....	79
9.4 බුද්ධිමත් ලෙස පරිහරණය කළ යුතු ණය කාඩ්පත්.....	80
9.5 පොලී.....	82
9.6 ඔබේ නමත් ක්‍රීඩි ඒකට ගිනිල්ලාද?.....	86
9.7 උපදේශනා.....	88
9.8 සේවක අර්ථසාධක අරමුදල ඇපයට තබා තිවාස ණය ලබා ගන්නා අයට වචනයක්.....	90
9.9 තුන්පලකින් ණය ලබා ගත් තුන් දෙනාගේ කථාව.....	92
10. මුදල් මගධි.....	97
10.1 පිරමිඩ මගධිය.....	97
10.2 පැනලා දෙන ණය!.....	99
10.3 මුදල් මගධි වලින් ප්‍රවේශම් වන්න.....	102
10.4 පුවත්පත් වලින්.....	103
11. උප ග්‍රන්ථය 1.....	107
ආශ්‍රිත ග්‍රන්ථ.....	119

මූල්‍ය සාක්ෂරතාවය වැඩිහිටියන්ට පමණයි!

මූල්‍ය සාක්ෂරතාවය හඳුනා ගැනීම

සාමාන්‍යයෙන් අප කවුරුත් දන්නවා පරිදි “සාක්ෂරතාවය” (Literacy) කියන්නේ අකුරු කියවීමට හා ලිවීමට ඇති හැකියාවයි. යම් යම් විෂයයන් පිළිබඳ දැනුමක් තිබෙන විට ඒ ගැන සාක්ෂරතාවය තියෙනව කියල අපි කියනවා. ඒ විදිහට ගණිතමය සාක්ෂරතාවය, පරිගණක සාක්ෂරතාවය ආදී වශයෙන් විවිධ විෂයයන් පිළිබඳව අපට ඇති දැනුම හා හැකියාව විස්තර කරනවා.

මූල්‍ය සාක්ෂරතාවය කියන්නේ කුමක්ද?

තමා ඇතුළු පවුලේ සාමාජිකයින්ට වඩා හොඳ ජීවන තත්ත්වයක් ලබා ගැනීම සඳහා මුදල් ඉපැයීමට, ඉතිරි කිරීමට, වියදම් කිරීමට හා ආයෝජනය කිරීමට පුද්ගලයකු සතු දැනුම හා හැකියාව මූල්‍ය සාක්ෂරතාවය යන්නෙන් අදහස් වෙනවා.

තම මුදල් ඵලදායී ලෙස කළමනාකරණය කර ගැනීමට නම් හැම කෙනෙකුටම මූල්‍ය සාක්ෂරතාවය තිබිය යුතුයි. මෙය පුද්ගලයෙක් සිය ජීවිත කාලය පුරාම අත්පත් කර ගත යුතු දැනුම් සම්භාරයකි.

මූල්‍ය සාක්ෂරතාවය ඇති අය තමන්ගේ මුදල් ප්‍රතිඵලදායක ලෙස කළමනාකරණය කර ගැනීම තුළින් සුව පහසු ජීවිතයක් ගත කරති. අනෙක් අතට කෙනෙකුට කොපමණ මුදල් ලැබුණද ඔහුගේ හෝ ඇයගේ මූල්‍ය සාක්ෂරතාවය දුර්වල නම් නිරපරාදේ එම මුදල් භාස්තී කර ගනු ඇත. අන්තිමේදී එවැනි අයට සිදුවන්නේ තමන්ටත් අනුන්ටත් එක සේ කරදරකාරී දුෂ්කර ජීවිතයක් ගත කිරීමටයි. එබැවින් සුව පහසු සාර්ථක ජීවිතයක් ගත කිරීමට අපේක්ෂා කරන හැම කෙනෙකුම මූල්‍ය සාක්ෂරතාවය දියුණු කර ගැනීමට උත්සාහ ගත යුතුය.

මූල්‍ය සාක්ෂරතාවය ඇති පුද්ගලයා මුදල් භාවිතා කිරීමට සිදු වන කාරණා පිළිබඳ සෑම තීරණයක්ම ගන්නේ එම ගනුදෙනුව පිළිබඳව හොඳින් කරුණු සොයා බැලීමෙන් පසුවයි.

මූල්‍ය සාක්ෂරතාවය ඇති පුද්ගලයා තමන්ගේ මුදල් භාවිතා කිරීමේදී අඩු තරමින් ප්‍රධාන කාරණා 3 ක් පිළිබඳව සැලකිලිමත් වන බව සාර්ථක ජීවන අත්දැකීම්වලින් හෙළි වී තිබේ.

- තමන්ගේ ආදායම් සීමාව ඇතුළත වියදම් පාලනය කර ගැනීම.
- ආදායම් උපයන අතරම අනාගතය සඳහා ක්‍රමවත් මූල්‍ය සැලසුමක් පිළියෙළ කර ගැනීම.
- තමන්ගේ දේපළ වත්කම් සහ ඉතුරුම් වර්ධනය කර ගැනීමට පියවර ගැනීම.

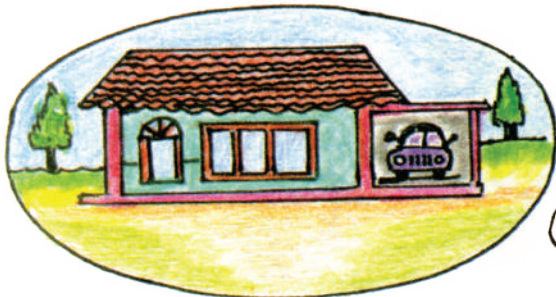
මූල්‍ය සාක්ෂරතාවය ඇති පුද්ගලයාගේ ජීවිතය සුන්දරය. සුව පහසුය. ආදර්ශමත්ය. ඔහුට/ඇයට ඇති විය හැකි ඕනෑම හදිසි අනපේක්ෂිත දුෂ්කරතාවයකට පහසුවෙන්ම මුහුණ දීමට පුළුවන. අනාගතය ද සුරක්ෂිතය.

සෑම පුද්ගලයෙකුම සිහින දකී ඔබේ සිහිනය කුමක්ද?

ජීවිතයේ යම් දිනයකදී අත්පත් කර ගැනීමට බලාපොරොත්තු වන සාර්ථකත්වය පිළිබඳ සිහිනයක් ඔබටත් තිබේද? අමාරුවෙන් උපයා ගන්නා මුදල් යොදවා ජීවිතයේ යම් අරමුණක් ඉටු කර ගැනීමට සිහින දකින බොහෝ දෙනා ජයග්රහණය කරා උද්යෝගිමත් ලෙස පියවර තබයි. ඒ කොහොමද?

සිහින සැබෑ කර ගැනීමට සැලසුමක් ද තිබෙන බැවින්. සැලසුමක් තුළ කාල රාමුවක් තිබේ. යම් කාලසීමාවක් ඇතුළත, කලින් තීරණය කළ කටයුතුවල යෙදීමෙන් මුදල් උපයාගෙන තමන් බලාපොරොත්තු වන අවසන් ඉලක්කය වෙත ළඟා වීමේ විවිධ අදියර පවතී. කෙටිකාලීන, මැදිකාලීන හා දිගුකාලීන වශයෙන් මේ ඉලක්ක තීරණය කළ හැක.

ජීවිතය ගොඩනැගෙන්නේ බලාපොරොත්තු පිළිබඳ සුභ සිහිනයන් ද සමගය. ඒ සිහින සැබෑ කර ගැනීමට, බලාපොරොත්තු ඉටු කර ගැනීමට නම් ඔබට මූල්‍ය සාක්ෂරතාවය තිබිය යුතුය.

ඔබේ සිහිනය කුමක්ද?
මූල්‍ය සාක්ෂරතාවය ඇති පුද්ගලයා අනාගතය කල් ඇතිව දැකීමට උත්සාහ දරයි.

මුදල් උපයා ගැනීම සැමවිටම
පහසු කාර්යයක් නොවේ.

2.1 මුදල් හඳුනා ගනිමු.

මුදල් හරිහමිබ කර ගැනීමට දිවා රෑ වෙහෙස වන බොහෝ දෙනා මුදල් යනු මොනවාදැයි සොයා බලන්නේ ඉතාමත්ම කලාතුරකින් බව සැමුවෙල්සන් නමැති ප්‍රසිද්ධ අර්ථ ශාස්ත්‍රඥයා වරෙක ප්‍රකාශ කර තිබේ.

අන්තර්ගම මුදල් යනු කුමක්ද?

භාණ්ඩ හා සේවා සහ ණය ගනුදෙනු කිරීමේ අතරමැදි මාධ්‍යයක් ලෙස පොදුවේ පිළිගන්නා ඕනෑම දෙයක් මුදල් හැටියට හැඳින්වීමට පුළුවන. මිනිස් වර්ගයා මෙම ගනුදෙනු පිළිබඳ විවිධ අවස්ථාවන් පසු කර තිබේ. කෙලින්ම භාණ්ඩ හුවමාරු කිරීම, භාණ්ඩ, මුදල්, රත්රන් රිදී වැනි වටිනා ලෝහ, කඩදාසි මුදල් හා විද්‍යුත් මුදල් යන නොයෙකුත් අවස්ථා යටතේ මුදල් අද පවතින තත්ත්වයට පරිණාමය වී ඇත.

මුදල් භාවිතයට පෙර යම් භාණ්ඩයක් තවත් අයෙකු සතු වෙතත් භාණ්ඩයක් සමග කෙලින්ම හුවමාරු කර ගැනීමෙන් ගනුදෙනුව සිදු විය. මෙම ගනුදෙනු ක්‍රමය බාට් ක්‍රමය ලෙස හැඳින්වුණි. මෙහිදී ගනුදෙනුවක් කිරීම සඳහා පුද්ගලයෙකුට මුලින්ම තමන් ළඟ වැඩිපුර ඇති භාණ්ඩ ලබා ගැනීමට කැමැති තවත් අයෙකු සොයා ගැනීමට සිදු වේ. එම අය ළඟ තමන්ට අවශ්‍ය කරන භාණ්ඩයක් ද තිබිය යුතුය. මේ විදියට දෙදෙනාගේම අවශ්‍යතාවයන් ගැලපේ නම් පමණක් එක් භාණ්ඩයකට තවත් භාණ්ඩයක් හුවමාරු කර ගැනීමට පුළුවන.

නමුත් වර්තමානයේදී මුදල් භාවිතය නිසා එවැනි දුෂ්කරතා වලින් තොරව ගනුදෙනු කිරීම ඉතාමත්ම පහසු වී තිබේ.

වර්තමානයේදී ගනුදෙනු සඳහා අපට කාසි, නෝට්ටු, චෙක්පත්, ණය කාඩ්පත් ආදිය යොදා ගැනීමට පුළුවන.

2.2 කාසි හා නෝට්ටු

වර්තමානයේදී ගනුදෙනු සඳහා අපි කාසි හා නෝට්ටු බහුලව පාවිච්චි කරමු. මේ කාසි හා නෝට්ටු නිකුත් කිරීමේ බල අධිකාරිය වන්නේ රටක මහ බැංකුවයි. ඔබ ළඟ ඇති ඕනෑම මුදල් නෝට්ටුවක් ගෙන හොඳින් පරීක්ෂා කර බලන්න.

“ශ්‍රී ලංකාණ්ඩුව වෙනුවෙන් නිකුත් කරන ලද මේ මුදල් නෝට්ටුව ශ්‍රී ලංකාව ඇතුළත ඕනෑම මුදල් ගණනක් ගෙවීම සඳහා නීතියෙන් වලංගුය” යන පාඨය එහි මුද්‍රණය කර තිබේ.

එපමණක්ද? මුදල් අමාත්‍යතුමාගේ සහ ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ අධිපතිතුමාගේ අත්සන් ද එහි යොදා ඇත.

කාසි හා නෝට්ටු යොදා ගැනීම නීතියෙන් වලංගු වුවද, ඒවාට පොදු පිළිගැනීමක් තිබීම ද අවශ්‍ය වේ.

මෙවැනි පොදු පිළිගැනීමක් තිබීම මුදල්වල ඇති විශේෂතම ලක්ෂණයකි. එවැනි පිළිගැනීමක් නැත්නම් කාසි හා නෝට්ටුවල කිසිම වටිනාකමක් තිබිය නොහැක. ඒ විදියට බලන විට මුදල් කියන්නේ එක්තරා අන්දමක සමාජ සම්මුතියක්.

දැනට සංසරණයේ පවතින කාසි හා නෝට්ටුවල වටිනාකම අනුව වැඩි ප්‍රමාණය නෝට්ටු වලින් නිකුත් කර තිබේ.

මේ නෝට්ටු විශේෂිත ආරක්ෂණ ක්‍රම භාවිතා කර නිර්මාණය කර ඇති බැවින් හොර නෝට්ටු නිපදවීම ඉතාමත්ම අසීරුය. (මුදල් නෝට්ටුවල යොදා ඇති ආරක්ෂණ සලකුණු පිළිබඳව උප ග්‍රන්ථ 1 බලන්න පිටු 99 - 106.

ශ්‍රී ලංකාවේ අපට සතයේ සිට රූපියල් පන්දහස දක්වා විවිධ වටිනාකම් වලට අනුව සකස් කළ කාසි හා නෝට්ටු ඇති බැවින්, ඕනෑ වටිනාකමක් ගෙවීම සඳහා අපට ඒවා භාවිතා කිරීමට පුළුවන.

2.3 මුදල්වල කාර්යය කුමක්ද?

මුදල්වල ප්‍රධානතම කාර්යය වන්නේ ගනුදෙනු වලදී, “වටිනාකම් හුවමාරු කර ගැනීමේ මාධ්‍යයක් ලෙස” ක්‍රියා කිරීමයි.

සෑම ගනුදෙනුවකදීම වටිනාකම් හුවමාරු වීමක් ද සිදුවේ. භාණ්ඩයක් හෝ සේවාවක් සපයන පුද්ගලයා එයට අදාළ වටිනාකම එය මිලයට ගන්නා අනෙකාගෙන් ලබා ගත යුතුය. ඒ වටිනාකම ගෙවන්නේ මුදලිනි.

මිනෑම භාණ්ඩයකට හෝ සේවාවකට යම් වටිනාකමක් ඇත. ඒ වටිනාකම මගින්ම ද මුදල් වලිනි. ඒ අනුව මුදල් “වටිනාකම් මගින් මිනුමක්” හැටියට ද ක්‍රියා කරයි.

“වටිනාකම රැස් කර තබා ගත හැකි මාර්ගයක්” ලෙස ද මුදල් ප්‍රයෝජනවත් කාර්යයක් ඉටු කරයි. (වටිනාකම් සන්නිධියක් ලෙස). ඔබ මුදල් වශයෙන් රැස්කර ගොඩ ගසාගෙන ඇත්තේ වටිනාකම් සමූහයකි. ඔබේ මුදල් බැංකුවක තැන්පත් කර තිබුණ ද ඔබ ළඟම තබා ගෙන සිටියද එතැන සිදුව ඇත්තේ වටිනාකම් රැස්කර ගබඩා කර තබා ගැනීමකි.

ණය ගනුදෙනු කිරීම ද මුදලේ තවත් කාර්යයකි. පසුව ගෙවීම් කිරීමේ පොරොන්දුව මත අද ඔබට භාණ්ඩ ලබා ගැනීමට පුළුවන. මෙයද ණය ගනුදෙනුවකි. එකඟතාවයට අනුව, තවත් සති හෝ මාස කිහිපයකකට පසු භාණ්ඩවල වටිනාකම එකවරම හෝ කොටස් වශයෙන් හෝ ගෙවීමට ඔබට පුළුවන.

මොහොතක් සිතන්න. මුදල් කියා දෙයක් තිබුණේ නැත්නම් මේ ගනුදෙනු කර ගන්නේ කොහොමද?

ඔබගේ ඵදිනෙදා ජීවිතය පහසු කරන, ජීවිතයට සැප පහසුව සලසන මේ තරම් වටිනා කාර්යයන් ඉටු කළ හැකි “මුදල්” බුද්ධිමත්ව පරිහරණය කිරීමට ඔබ සමත් වන්නේ නම් කිසිදු ඔබ දුෂ්කරතාවයකට පත් නොවේ.

මුදල් ගැන දන්නෝ මුදල් රැක ගනිති. මුදලින් උපරිම ප්‍රයෝජන ද ලබා ගනිති. ඔවුහු තම ජීවිතය පහසු කර ගනිති. අනාගතය ද සුරක්ෂිත කර ගනිති.

2.4 කාසි හා නෝට්ටු ආරක්ෂා කිරීම ඔබ සත වගකීමකි

■ පරිස් එකක් (මුදල් පසුම්බිසක්) පාවිච්චි කරන්න.

පරිස් එක තුළ මුදල් නෝට්ටු ඒවායේ වටිනාකමට අනුව අසුරා තබා ගන්න. එයින් යම් ගෙවීමක් කරන විට අවශ්‍ය මුදල් නෝට්ටු තෝරා ගැනීම ඔබට පහසු වේ. නෝට්ටු අපවිත්‍ර නොවේ.

තැලි, පොඩිවි, ඉරි යෂමෙන් නෝට්ටුවලට සිදු වන හානි වැළකේ.

■ අළුත් නෝට්ටු නෝට්ටු භාවිතා කරන්න.

දුර්වර්ණ වූ තැලි පොඩිවි ඉරි ඇති නෝට්ටු ඔබ ගනුදෙනු කරන බැංකු ශාඛාවට භාරදී ඒවායේ වටිනාකමට සරිලන අළුත් නෝට්ටු ලබා ගන්න.

මුදල් නෝට්ටු මත අකුරු හෝ රූප ඇඳීමෙන් හා පළිඳු කිරීමෙන් හිතාමතාම මුදල් නෝට්ටු විකෘති කිරීම දඬුවම් ලැබිය හැකි වරදක් ඔබ ඔබ දන්නවාද?

නිතරම
විකෘති කරන
ලද නෝට්ටු
වලට වටිනාකම
ගෙවනු
නොලැබේ.

■ නිතරම ප්‍රමාණවත් තරමට කාසි ළඟ තබා ගන්න

ගනුදෙනුවකදී “ඉතුරු සල්ලි” දීමට තමන් ළඟ “මාරු කාසි” නැතැයි පවසා ඇතැම් වෙළෙඳුන් හා බස් කොන්දොස්තරවරු වැනි අය පාරිභෝගිකයන්ට පාඩු සිදු කරන බව නිතර නිතර වාර්තා වේ. ඉතිං ඔබ ළඟ ප්‍රමාණවත් තරමට නෝට්ටු හා කාසි තිබේ නම් අවාසි නොවන විදියට ගනුදෙනුව කර ගැනීමට පුළුවන.

■ හැබැඳි කාසි ගොඩ ගසා ගන්න එපා

එදිනෙදා ගනුදෙනු සඳහා කාසි යොදා ගැනීමට මැලිකමක් දක්වන බැවින් බොහෝ නිවෙස්වල කාසි ගොඩ ගැසේ. එදිනෙදා මිලට ගන්නා භාණ්ඩ හා සේවාවන් සඳහා කාසිවලින් ද ගෙවීම් කිරීමට පුරුදු වන්නේ නම් එලෙස කාසි එකතු වන්නේ නැත.

කාසි හා නෝට්ටු නිකුත් කිරීම හා පවත්වාගෙන යෑම සඳහා විශාල වියදමක් දැරීමට සිදු වේ. එබැවින් කාසි හා නෝට්ටු ආරක්ෂාකාරී ලෙස පාවිච්චි කිරීම අපගේ යුතුකමකි.

මෙහෙම හිනන්න

ආදායම් උපයමු

මගේ වර්තමාන ආදායම කොපමණද?
එය ප්‍රමාණවත්ද?

ආදායම වැඩි කර ගන්නේ කෙසේද?

ආදායම වැඩි කර ගන්න මාර්ග තිබේද?
ඒ සඳහා ආයෝජනය කළ යුතුද?
ආදායම වැඩි කර ගැනීමේ සැලැස්ම කුමක්ද?

විද්‍යුම පාලනය කරමු

දැනටමත් මා කොපමණ මුදලක් නිකරුවේ?
විද්‍යුම කරනවාද?

ඉතිරි කරමු

මට කොපමණ ඉතිරි කළ හැකිද?
මගේ වර්තමාන ඉතිරි කිරීම් ප්‍රමාණවත්ද?

මා ඉතිරි කළ යුත්තේ ඇයි?

හදිසි අවස්ථාවකදී මුදල් කර ගත හැකි ඉතිරි කිරීම් මට තියෙනවාද?

ස්ථාවර තැන්පතු?
රන්රන් බඩු?
ඉඩම් දේපල?
වෙනත් වස්තුව?

ඵලදායක ලෙස ආයෝජනය කරමු

මුදල් උපයා ගත හැකි ආයෝජන මාර්ග මොනවාද?
ආයෝජනයේ අවදානමක් තිබේද?

මට ගැලපෙන ආයෝජනය කුමක්ද?

අවදානම අඩු කර ගන්නේ කෙසේද?
ආයෝජනයෙන් මට ලැබෙන ප්‍රතිලාභ කවරේද?

ආදායම් උපයමු - පාලනය කරමු

විද්‍යුම!

ඉතිරි කරමු අපි - අපේ හෙට දවස

වෙනුවෙන්!

මතු කර ගමු ධන උල්පත් - හරි ආයෝජන

තුළින්!

ඉසුරු පිරි දිවියක් ගෙවමු

සතුටින් - සෙනෙහසින්!

"මිනිසුන් වැඩි දෙනෙක් තම ජීවිතයේදී කළ යුතු දේ කුමක්දැයි කියා දන්නා බව ඔබට පෙනෙනවා ඇත. ඒ වුණාට කළ යුතු යැයි දන්නා දේ ඇත්ත වශයෙන්ම කරන්නේ බොහෝම ටික දෙනයි. ඉතින් ඇත සිටීම පමණක් ප්‍රමාණවත් නැහැ, අවශ්‍ය වන්නේ ක්‍රියාවට නැංවීමයි"

- ඇන්තෝනි රොබින්ස්

You see, in life, lots of people know what to do, but few people actually do what they know, knowing is not enough. You must take action.

- Anthony Robbins

3

මූල්‍ය ක්‍රමය

3.1 මූල්‍ය ක්‍රමය හඳුනාගන්න.

මුදල් භාවිතා කිරීමෙන් අපට අවශ්‍ය නොයෙකුත් ගනුදෙනු කර ගන්න එක නම් හරිම පහසු තමයි. ඒ වුණාට දිනපතාම ලක්ෂ ගණනින් සිද්ධ වෙන මේ ගනුදෙනු නිවැරදිවත් පහසුවටත් කර ගැනීමට උපකාර වන ලොකු වැඩපිලිවෙලක් තියෙනව කියල කවුද හිතන්න?

දැන් බලන්න. මුදල් නිකුත් කිරීමට, මහජනයාගෙන් ඉතුරුම් තැන්පත් මුදල් භාර ගැනීමට, ණය දීමට, ණය ආපසු අයකර ගැනීමට, ගනුදෙනු සඳහා මුදලින් ගෙවීමට ආදී වශයෙන් මුදල් භාවිතාවට සම්බන්ධ නොයෙකුත් කරුණුවලට අදාළව විශාල හිතී පද්ධතියක් තියෙනව. ඒ වගේම ගනුදෙනු පහසු කරන්න නවීන තාක්ෂණය පදනම් කරගෙන ගෙවීම් හා පියවීම් පද්ධතියකුත් සංවර්ධනය කරල තියෙනව. ඒ විතරද? තැන්පතු, ණය, කොටස් භාණ්ඩාගාර බිල්පත් ආදී නොයෙක් ක්‍රමවලට අරමුදල් යොදාගෙන ව්‍යාපාර කටයුතු කරන දියුණු මුදල් වෙළෙඳපොලක් තියෙනව. ඒ වෙළෙඳපොලෙහි ක්‍රියාකාරී වන මූල්‍ය ආයතන රාශියක් තියෙනව. මේ ඔක්කොම එකකට එකක් සම්බන්ධ වෙලයි තියෙන්නේ. මේ එකට බැඳී පවතින අංගෝපාංග ඔක්කොම එකට ගන්නම අපි කියනව මූල්‍ය ක්‍රමය කියල.

ඔය මූලය ආයතන කියන්නේ බැංකුවලට හේද?

බැංකුන් මූලය ආයතන වර්ගයක් නම. නමුත් මූලය ආයතන කියන්නේ බැංකු විතරක්ම නොවෙයි. ප්‍රධාන ව්‍යාපාරික කටයුත්ත හැටියට අරමුදල් රැස් කරන, ණය සපයන, මුදල් ආයෝජනය කරන, මුදල් ගනුදෙනු හා සම්බන්ධ සේවාවන් සපයන ආයතනවලට අපි පොදුවේ කියන්නේ මූලය ආයතන කියලයි.

ශ්‍රී ලංකාවේ නීතියට අනුව මූලය ආයතන හැටියට පිළිගන්නා ආයතන රාශියක් තියෙනව.

- බලපත්‍රලාභී වාණිජ බැංකු
- බලපත්‍රලාභී විශේෂිත බැංකු
- ලියාපදිංචි මූලය සමාගම්
- ලියාපදිංචි කල්බදු සමාගම්
- සමුපකාර නීතිය යටතේ ලියාපදිංචි වූ සමුපකාර බැංකු ආයතන
- රජයේ සුරැකුම්පත් ගනුදෙනු කිරීම සඳහා පත් කර ඇති ප්‍රාථමික අලෙවිකාර ආයතන
- ආයෝජන බැංකු
- රක්ෂණ ආයතන
- මූලය තැරැවිකාර ආයතන

3.2 බැංකු ආයතනවල කාර්යය මොකක්ද?

මේ විවිධ මූල්‍ය ආයතන අතරින් මහජනයා අතර වඩාත් ප්රචලිත මූල්‍ය ආයතන වර්ගය වන්නේ බැංකු.

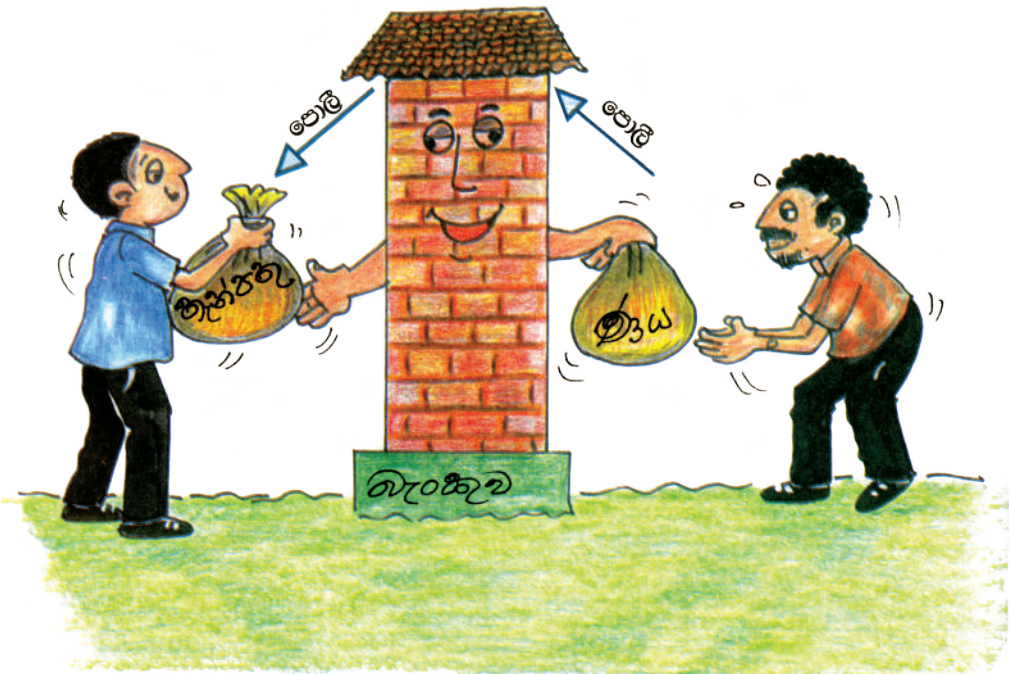
මූල්‍ය අතරමැදිකරණය බැංකුවල ප්‍රධාන කාර්යයයි.

ඒ කියන්න බැංකු මහජනයා ළඟ තිබෙන ඉතරැම් මුදල් “තැන්පත්” හැටියට භාර ගන්නවා. ඒ තැන්පතු භාර ගන්නේ නිකං නොවෙයි. ඒවාට බැංකුව පොලියක් ගෙවනවා. ඒක බැංකුවට වියදමක්. “තැන්පතු” හැටියට මහජනයාගෙන් භාර ගන්න ඒ මුදල්, මුදල් අවශ්‍ය කරන අයට ණයට දෙනවා. ඒතැනදී ණය ගන්නා අයගෙන් බැංකුව පොලියක් අය කරනවා. ඒක බැංකුවේ ආදායමක්.

මේ විදියට පොලී ගෙවල මුදල් රැස්කරගෙන ඒ මුදල් පොලී ආදායමක් ලැබෙන විදියට වෙනත් අයට ණයට දීමට තමා මූල්‍ය අතරමැදිකරණය කියල කියන්නේ.

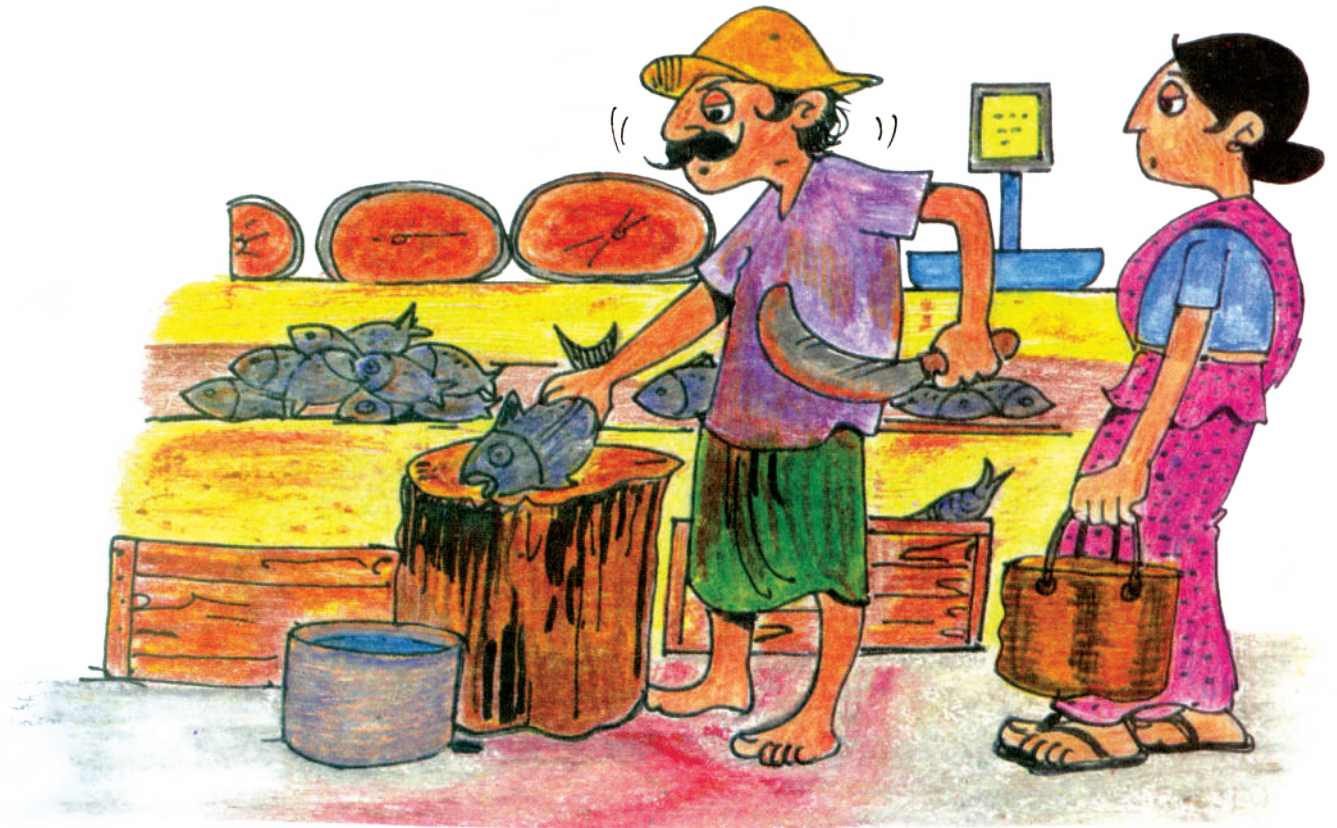

මූල්‍ය අතරමැදිකරණය මගින් බැංකුව ලාභයක් උපයා ගනී. එනම් පොලී ආදායම සහ පොලී වියදම අතර වෙනසයි.

තැන්පතු හා ණය යනු මූල්‍ය ගනුදෙනු කරන ක්‍රම දෙකක් පමණි. තවත් ගනුදෙනු ක්‍රම තිබේ.

3.3 මූල්‍ය වෙළෙඳපොල

මූල්‍ය ආයතන සමග සිදු කරන මේ ගනුදෙනුවලදී සිදු වන්නේ අරමුදල් වෙළෙඳාමක්. අරමුදල් වෙළෙඳාම සිද්ධි වෙන්නේ මූල්‍ය වෙළෙඳපොලේ. බැංකුවලට අමතරව, කොටස් වෙළෙඳපොල හා රාජ්‍ය සුරැකුම්පත් වෙළෙඳපොලක් මෙහිදී කැපී පෙනෙනවා.

වෙළෙඳපොලකට නමක් වැටෙන්නේ ඒ වෙළෙඳපොලේ විකුණන භාණ්ඩය අනුවයි.
ඵළුවඵ වෙළෙඳපොල, මාලු වෙළෙඳපොල.

ඵ්වාගේම තමා මුදල් විකුණන වෙළෙඳපොලන්, ඵ් නමයි මූල්‍ය වෙළෙඳපොල

3.4 කොටස් වෙළෙඳපොල

සමාගමක ප්‍රාග්ධනය සමාන කොටස්වලට බෙදූ විට එක් පංගුවකට අපි කොටසක් යයි කියමු.

සමාගමකට ප්‍රාග්ධනය කොටස් වශයෙන් විකිණීමට පුළුවන්. මෙම කොටස් විකිණීමෙන් ව්‍යාපාරික සමාගම එයට අවශ්‍ය ප්‍රාග්ධනය සපයා ගන්නව. කොටස් මිලදී ගැනීමෙන් ඕනෑම අයෙකුට ව්‍යාපාරික සමාගමක කොටස් හිමියෙක් (“අයිතිකරුවෙක්”) වෙන්න පුළුවන්. අයිතිකාරයාට අයිති කොටස් ප්‍රමාණයේ හැටියට ව්‍යාපාරික සමාගමේ ලාභයෙන් කොටසක් (ලාභාංශ) හිමි වෙනව. ඕනෑම අවස්ථාවක තමන්ට අයිති කොටස් නැවත විකුණාල මුදල් කර ගන්නත් පුළුවන්. එනකොට කොටස් කියන්නෙන් මූල්‍ය උපකරණයක්.

ව්‍යාපාරවල කොටස්, මිලදී ගැනීමටත්, විකිණීමටත් ඇති ස්ථානයට “කොටස් වෙළෙඳපොල” කියල කියනව. ශ්‍රී ලංකාවේ මෙම කොටස් විකිණීම හා මිලදී ගැනීම සිදුවන්නේ කොළඹ කොටස් හුවමාරුව (Colombo Stock Exchange) නමැති සංවිධානාත්මක වෙළෙඳපොල තුළය.

දැනට සමාගම් 235 කට අධික සංඛ්‍යාවක කොටස් කොළඹ කොටස් හුවමාරුවේ ලැයිස්තුගත කර තිබේ. එම කොටස් මිලදී ගැනීම හා විකිණීම සිදු වන්නේ කොටස් තැරැවිකාර සමාගම් හරහා පමණි.

කොටස් වෙළෙඳපොලේ ආයෝජනය කරන කෙනෙකුට ලැබෙන ප්‍රතිලාභ දෙවර්ගයකි.

- **ලාභාංශ**

සමාගම උපයා ගන්නා වාර්ෂික ලාභයෙන් යම් ප්‍රතිශතයක් කොටස් හිමියන් අතර බෙදෙනව. සෑම කොටස් හිමියකුටම ඔවුන් සතු කොටස් ප්‍රමාණයට අනුව ඒ ලාභාංශ ලැබෙනවා.

- **ප්‍රාග්ධන ලාභ**

බොහෝ දෙනෙක් කොටස් වෙළෙඳපොලේ ආයෝජනය කරන්නේ ලාභාංශ ලැබීමටම නොව ප්‍රාග්ධන ලාභ උපයා ගැනීමේ පරමාර්ථයෙනි. තමන් සතු කොටස්වල වටිනාකම ඉහළ යන අවස්ථාවේදී ගත් මිලට වඩා වැඩි මිලකට එම කොටස් විකිණීමෙන් ලැබෙන්නේ ප්‍රාග්ධන ලාභයි. නිතිපතා කොළඹ කොටස් හුවමාරුව තුළ කොටස් විකිණීම හා මිලදී ගැනීම සිදු වන බැවින්, මිල ඉහළ යන අවස්ථාවේදී තමන් සතු කොටස් වැඩි මිලකට විකුණා ප්‍රාග්ධන ලාභ ලබා ගැනීමට කොටස් හිමියකුට අවස්ථාව ලැබේ. ඒ වගේම කොටස් මිල පහළ වැටී ගත් මිලට වඩා අඩුවෙන් විකිණීමට සිදු වුණොත් පාඩු සිදු වීමේ අවදානම ද පවතී.

3.5 රාජ්‍ය සුරැකුම්පත් වෙළෙඳපොල

රාජ්‍ය සුරැකුම්පත් වර්ග දෙකකි. එනම්, භාණ්ඩාගාර බිල්පත් හා භාණ්ඩාගාර බැඳුම්කරයි. ශ්‍රී ලංකා රජය වෙනුවෙන් ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව විසින් රාජ්‍ය සුරැකුම්පත් නිකුත් කෙරේ. මේවා රජයට මහජනයාගෙන් ණය ගැනීම සඳහා නිකුත් කරන පොරොන්දු පත්‍ර විශේෂයකි. රාජ්‍ය සුරැකුම්පත්වල කරන ආයෝජනයෙහි අවදානම ඉතා අඩුය.

කොටස් වලදී මෙන් මේවාද මිලදී ගැනීම හා විකිණීම තුළින් ලාභ උපයාගත හැක.

භාණ්ඩාගාර බිල්පත්

කෙටිකාලීන ආයෝජන සඳහා භාණ්ඩාගාර බිල්පත් සුදුසු වේ. ඒවායේ කල්පිරීමේ කාලසීමාව දින 91, දින 182 හා දින 364 වශයෙන් නිකුත් කරන බැවින් අවුරුද්දකට අඩු කාලයක් සඳහා ඔබේ මුදල් භාණ්ඩාගාර බිල්පත්වල ආයෝජනය කළ හැක.

භාණ්ඩාගාර බැඳුම්කර

කල්පිරීමේ කාලසීමාව අවුරුදු 2 සිට අවුරුදු 20 දක්වා දීර්ඝ කාලීන කාලසීමාවක් සහිතව භාණ්ඩාගාර බැඳුම්කර නිකුත් කෙරේ. මේවාට මාස 6 කට වරක් පොලී ගෙවනු ලැබේ.

භාණ්ඩාගාර බිල්පත් හා භාණ්ඩාගාර බැඳුම්කරවල ආයෝජනය කළ හැක්කේ ඒ සඳහා පත් කර ඇති ප්‍රාථමික අලෙවිකරුවන් හෝ බලපත්‍රලාභී වාණිජ බැංකු මාර්ගයෙන් පමණි.

3.6 මූල්‍ය ආයතනයක් පවත්වාගෙන යාම

හැබැයි හැමෝටම තැන්පත් මුදල් භාර ගන්නා මූල්‍ය ව්‍යාපාර කරන්න අවසර නැහැ.

මුදල් ව්‍යාපාරයක් පවත්වාගෙන යෑමට නම් නීතියට අනුව බලපත්‍රයක් එහෙමත් නැත්නම් අවසරයක් ලබා ගැනීම අනිවාර්යයි.

මේ විදිහට බලපත්‍ර ලබාගෙන අවසරයක් ඇතිව මූල්‍ය අතරමැදිකරණයේ යෙදෙන බැංකු ආයතන (මූල්‍ය ආයතන) වල නාම ලේඛනයක් මෙහි උප ග්‍රන්ථ 2 හි ද, මුදල් ව්‍යාපාරයේ යෙදෙන අවසරලත් මූල්‍ය සමාගම්වල නාම ලේඛනය උප ග්‍රන්ථ 3 හි ද දැක්වේ.

මහජනයාගේ මුදල් තැන්පතු භාර ගැනීමට බලය ඇති හැම මූල්‍ය ආයතනයක්ව ව්‍යාපාරික කටයුතු කරන්නේ ලොකු නීති රාමුවක් ඇතුළේ. ඒවා නීතියට අනුව කටයුතු කරනවා ද නැද්ද කියල විශේෂයෙන් හොයා බලනවා. උදාහරණයක් වශයෙන් ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව විසින් බලපත්‍රලාභී ව්‍යාපාරික බැංකු, විශේෂිත බැංකු හා ලියාපදිංචි මූල්‍ය සමාගම්, නියාමනය කරන අතර, සමූපකාර සංවර්ධන කොමසාරිස් දෙපාර්තමේන්තුව මගින් සමූපකාර ග්‍රාමීය බැංකු පරීක්ෂා කරනු ලැබේ.

බලපත්‍රයකින් අවසරය ලබාගෙන ඇති මූල්‍ය ආයතන එයට අදාළ වන නීතියට අනුවම කටයුතු කළ යුතුයි. මූල්‍ය ආයතනවල කටයුතු ගැන සොයා බලල ඒවායේ වැරදි අඩුපාඩු ඇතොත් ඒවා පෙන්වල දීම හරි මගට ගන්න නීතියෙන් බලයලත් නියාමන ආයතන කටයුතු කරනවා.

එසේ වුවද, අධීක්ෂණය කළ පමණින් මහජනයාගේ තැන්පතු ආපසු ලබා දීමට මහ බැංකුවට බලයක් නැත. එබැවින් තම මුදල් තැන්පත් කිරීම සඳහා සුදුසු ආයතන තෝරා ගැනීමේදී තැන්පත්කරුවන් පරීක්ෂාකාරී විය යුතුය.

**මූල්‍ය ක්‍රමය ආරක්ෂා කිරීම සඳහා
ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව විසින් මූල්‍ය ආයතන නියාමනය කරයි!**

මූල්‍ය ක්‍රමය කෙරෙහි පවත්නා මහජන විශ්වාසය තහවුරු කිරීමටත්, ගනුදෙනුකරුවන්ගේ මුදල්වල ආරක්ෂාවටත්, මූල්‍ය ක්‍රමය අස්ථාවර වීම වළකා ගැනීමටත් මූල්‍ය ආයතන අධීක්ෂණය කිරීම හා නියාමනය කිරීම අත්‍යවශ්‍ය වේ. ශ්‍රී ලංකාවේ බලපත්‍රලාභී මූල්‍ය ආයතනවල කටයුතු අධීක්ෂණය කිරීමට ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවට නීතියෙන් බලය ලැබී තිබේ. ඒ අනුව, පහත සඳහන් මූල්‍ය ආයතන ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ අධීක්ෂණයට හා නියාමනයට යටත් වේ.

- 1988 අංක 30 දරන බැංකු පනත යටතේ බලපත්‍ර ලබා දී ඇති වාණිජ බැංකු හා විශේෂිත බැංකු
- 1988 අංක 78 දරන මුදල් සමාගම් පනත යටතේ ලියාපදිංචි කර ඇති මූල්‍ය සමාගම් (ෆිනෑන්ස් කොම්පැනි)
- 2000 අංක 50 දරන කල්බදු මූල්‍යකරණ පනත යටතේ ලියාපදිංචි කර ඇති විශේෂිත කල්බදු මූල්‍යකරණ (ලීසිං) ආයතන
- 1937 අංක 7 හා 1923 අංක 8 දරන ආඥා පනත් යටතේ මහ බැංකුව විසින් පත් කර ඇති රජයේ සුරැකුම්පත් පිළිබඳ ප්‍රාථමික අලෙවිකරුවන්

මෙම ආයතනවල සිදු කෙරෙන මූල්‍ය ගනුදෙනු පිළිබඳ සවිස්තරාත්මක වාර්තා අඛණ්ඩවම ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවට ගෙන්වා ගෙන පරීක්ෂා කරන අතර, වරින් වර එම මූල්‍ය ආයතන වෙත ගොස් ගිණුම් පොත් පරීක්ෂා කිරීමෙන් ද මෙම අධීක්ෂණ කටයුතු සිදු කෙරේ. අධීක්ෂණය හා නියාමනය සිදු කරන්නේ අන්තර් ජාතික වශයෙන් පිළිගත් ක්‍රමවේදයන්ට හා අපේ රටට ගැලපෙන අයුරින් සකස් කළ නීති රීතිවලට ද අනුවය.

ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ නියාමනයට යටත් වන මූල්‍ය ආයතනවල නාම ලේඛනය කලින් කලට මහජනයාගේ දැනගැනීම පිණිස ප්‍රසිද්ධ පුවත්පත්වල පළ කරනු ලැබේ.

මුදල් භාස්තිය වළකාගන්නේ කෙසේද?

4

ඔබේ මුදල් කළමනාකරණය කර ගන්නේ කොහොමද?

4.1 මුදල් කළමනාකරණය

මුදල් උපයා ගැනීම අමාරුයි. නමුත් වියදම් කිරීම ඉතාම පහසුයි. හැම විටම මුදල් උපයාගත හැකි අවස්ථාවන් සීමා සහිතයි. නමුත් වියදම් කිරීමට අති අවස්ථා අසීමිතයි. ඉතිං නමුත් උදාහරණ සීමිත මුදල් ප්‍රමාණය ඉවක් බවක් නැතිව වියදම් කරනවාද? කිසියම් සැලසුමකට අනුව ප්‍රයෝජනවත් විදියට පාවිච්චි කරනවාද? යන්න තීරණය කළ යුත්තේ ද ඔබමයි. සැලසුමකට අනුව මුදල් පාවිච්චි කරනවා කියන්නේ මුදල් කළමනාකරණය කර ගන්නවා කියන එකමයි.

සැලසුමකට අනුව මුදල් භාවිතා කිරීමෙන් තමන්ට අනාගතයේ මුහුණදීමට සිදුවන විවිධ අවශ්‍යතා සඳහා යොදා ගැනීමට ප්‍රමාණවත් මුදලක් ඉතුරු කර ගැනීමට පුළුවන්. වර්තමානයේ කරන මුදල් ගනුදෙනුවලදී අනාගතය සැලසුම් කර ගැනීම ද සැලකිල්ලට ගත යුතු වේ. අනාගතයේ නියමිත කාලයකදී තමන්ට නිවසක්, වාහනයක්, ව්‍යාපාරයක්, තැන්පත් ධනයක්, සුවපහසු විශ්‍රාම ජීවිතයක්, ආදායම් ලබන වෙනත් දෙපලක්, නැතහොත් දරුවන්ගේ ඉහළ අධ්‍යාපනය, ආවාහ විවාහ වැනි විවිධ අපේක්ෂාවන් ඉටුකර ගැනීමට තිබිය හැක. ඒ අපේක්ෂා මුදල් පමුණුවා ගැනීමට නම් වර්තමානයේදී තමන් උපයන සීමිත මුදල් ද සැලසුමකට අනුව භාවිතා කළ යුතු වේ.

ඔබත් ඔබේ අනාගත අපේක්ෂාවන් විමසා බලන්න.

ඒ අනුව, ආදායම් විශදුම් සැලසුම් කරන්න.

අනාගතය වෙනුවෙන් මුදල් ඉතිරි කරන්න.

අපේක්ෂාවන් මුදල් පමුණුවා ගැනීම සඳහා

- වැඩි වැඩියෙන් මුදල් ඉපැයීමට
- විශදුම් පාලනයට හා
- වැඩි වැඩියෙන් ඉතිරි කිරීමට සැලසුමක් හදා ගන්න.

4.2 ආදායම් - වියදම්

තමන්ට ලැබෙන සීමිත ආදායම තමන්ගේත් තම පවුලේත් සුභ සිද්ධියට හේතුවන පරිදි වඩාත් ප්‍රතිඵලදායක ලෙස වියදම් කරන්නේ කෙසේද?

මුදල් ගනුදෙනු වලින් නියම ප්‍රතිඵල ලබා ගන්න නම් ඔබට මූල්‍ය සාක්ෂරතාවය තියෙන්නම ඕනෑ. අපට අනිවාර්යයෙන්ම වියදම් කිරීමට සිදු වන අවස්ථා ගණනාවක්ම තියෙනවා.

- එදිනෙදා ජීවිතය පවත්වා ගැනීමට අවශ්‍ය වියදම්
- ජීවිතයේ කවදාහරි මුහුණදීමට සිදු වන දරු උපත්, අධ්‍යාපන, මඟුල්, ලෙඩදුක්, මරණ ආදී අනිවාර්ය ජීවන අවස්ථාවලට අදාළ වියදම්
- අනපේක්ෂිත හා හදිසි අවස්ථා වියදම්
- විශ්‍රාම ජීවිතයට අදාළ වියදම්

මීට අමතරව දේපල වත්කම් අත්කර ගැනීමට, අමතර ආදායම් මාර්ග සකස් කර ගැනීම සඳහා ආයෝජනය කිරීමට හා පවුලේ අනිවාර්යයට අදාළ විශේෂ හා විවිධ කටයුතුවලට ද වියදම් කිරීමට සිදුවේ.

ඒ වගේම දිනෙන් දින අපේ ජීවන පැවැත්ම සංකීර්ණ වෙන සමාජයකයි අපි ජීවත් වෙන්නේ. අපේ ජීවිතයේ අපට ඉදිරියේදී මුහුණ දීමට ඇති ප්රශ්න, අවදානම් හා අනියෝග එන්න එන්නම වැඩි වෙනව.

මේ අනුව, මූල්‍ය සාක්ෂරතාවය ඇති අයෙකු දකින අන්දමට මුලින්ම විසඳා ගැනීමට තිබෙන ප්රශ්න මොනවාද? මේ ප්රශ්නයට උත්තර හොයන්න යනකොට සැලකිල්ලට ගත යුතු අතුරු ප්රශ්න රාශියක්ම තියෙනවා.

ලැබෙන මුදල් ඔක්කොම වියදුම් කරලත් බැහැ. යම් ප්‍රමාණයක් අනිවාර්යයෙන්ම ඉතුරු කළ යුතුයි.

වියදම් කළ යුත්තේ මොනවාටද?
වියදම් නොකළ යුත්තේ මොනවාටද?

කල් දැමිය හැකි වියදුම් මොනවාද?
කපා හැරිය හැකි වියදුම් මොනවාද?

අත්‍යවශ්‍ය වියදුම් මොනවාද?

මුදල් වියදුම් කරන්නේ අත්‍යවශ්‍ය දේවල් වලට පමණද?
වැය කරන මුදලට සරිලන වටිනාකමක් ලැබෙනවාද?

මුදල් ඉතුරු කරන්නේ කෙසේද?
ඉතුරු කරන මුදල් තැන්පත් කරන්නේ කොහේද?
ඉතුරු කරන මුදල්වලට පොලී ආදායමක් ලැබේද?

දැනට වඩා වැඩි ආදායමක් උපයා ගැනීමට මුදල් ආයෝජනයක් කිරීමට අදහස් කරන්නේද?

ආයෝජනය සඳහා ණය ලබා ගන්නේද?
ණය මුදල් වලට අදාළ කොන්දේසි මොනවාද?

4.3 මාසික අය වැය

මාසික ආදායම් හා වියදම් පිළිබඳ වාර්තා තබා ගැනීමෙන් ඉහත පිරිශීන් විසඳාගෙන ප්‍රතිඵලදායක ලෙස වියදම් කිරීමට යම් මග පෙන්වීමක් ලැබේ.

මෙහිදී මාසික අයවැය ලේඛනයක් සාදා ගැනීමට ඔබට කැමැත්තක් තිබිය යුතුය එයට හැකියාවක් ද තිබිය යුතුය.

මාසික අයවැය වාර්තාව පරීක්ෂා කර බැලීමෙන් අත්‍යවශ්‍ය වියදම් හඳුනා ගන්න පුළුවන්. අත්‍යවශ්‍ය කාරණාවලට පවා දැනට දරන වියදම් අඩු කර ගත හැකි විකල්ප ක්‍රම යොදන්නන් පුළුවන්.

නමනිට ලැබෙන
 සිමින ආදායමට
 අනුව විශදුම් පාලනය
 කර ගන්නා අතර,
 යම් මුදලක්ද ඉතුරු
 කළ හැකි වන
 පරිදි පවුලේ මාසික
 අයවැය සකස් කර
 ගැනීම කල්පනාකාරීව
 කළ යුතු දෙයකි.

අයවැය ලේඛනයක් නොමැතිව මුදල්
 කළමනාකරණ සැලැස්මක් සකස් කර ගැනීම
 අසීරුය. එබැවින් ලැබෙන ආදායම් හා
 අත්‍යවශ්‍ය විශදුම් පිළිබඳ සටහනක් පිළියෙල
 කර ගැනීම කෙරෙහි ඔබගේ විශේෂ අවධානය
 යොමු කළ යුතුය. මෙය පවුලේ අය එක්වී හවුලේ කරන
 වැඩක් නම් වඩාත් ඵලදායක වනු ඇත.

4.4 දැනුවත් විමෝචන පසු ගන්නා මූල්‍ය තීරණ

මුදල් යෙදවීමට අවශ්‍ය තීරණයක් ගන්නා හැම විටම එම වියදුම දැරීමට යන කාරණය පිළිබඳව හොඳින් දැනුවත්ව සිටීම අවශ්‍යයි.

- මුදල් වියදුම් කරන්නේ කුමක් සඳහාද?
- එයින් තමාට ලැබෙන ප්‍රතිඵලය කුමක්ද?
- වියදුම් කරන මුදලට සරිලන වටිනාකමක් එයින් ලැබේද?

දැනුවත් විමෝචන පසු ගන්නා මූල්‍ය තීරණවලින් හැමවිටම උපරිම ප්‍රතිලාභ ලැබිය හැක. තමන්ට මූල්‍ය වටිනාකම, මගධි හා උගුල්මල නොවැටී ආරක්ෂා වීමට ද පුළුවන.

තොරතුරු තීරණාත්මකයි Information is power

කිසියම් ගනුදෙනුවක් සඳහා ගැනුම්කරුවෙකු හා විකුණුම්කරුවෙකු මුණ ගැසෙන අවස්ථාවේදී ගනුදෙනුවට අදාළ භාණ්ඩයක් හෝ සේවය පිළිබඳව දෙදෙනා සතුව ඇති “තොරතුරු” තීරණාත්මකය.

එබැවින්, ගනුදෙනුව සිදු කිරීමට පෙර භාණ්ඩය හෝ සේවාව පිළිබඳව ප්‍රමාණවත් තොරතුරු රැස් කර ගෙන තිබීම අත්‍යවශ්‍ය වේ. භාණ්ඩ හා සේවා පිළිබඳව තොරතුරු රැස් කර ගැනීමට නොයෙකුත් මාර්ග ද තිබේ. භාණ්ඩ හෝ සේවාව සපයන ආයතනයේ කීර්තනා නාමය, එම භාණ්ඩ හෝ සේවාව පාවිච්චි කරන හෝ පාවිච්චි කළ අයගේ අදහස් අලෙවියෙන් පසු සේවාව, ප්‍රමිතිය, දේශීය හෝ ජාත්‍යන්තර පිළිගැනීම ආදී කරුණු ගැන සැලකිලිමත් වීම සුදුසුය.

ගනුදෙනුවට අදාළ භාණ්ඩ හෝ සේවා පිළිබඳව ප්‍රමාණවත් තොරතුරු රැස්කර ගන්නේ හැඟිව සිදු කරන ගනුදෙනුවකින් පාඩු සිදු වීමට ඇති ඉඩකඩ වැඩිය.

තමන් උපයන ආදායම කොටස් හතරකට බෙදන්න.
උපයන ආදායමෙන් කොටස් දෙකක්ම තමාගේ ව්‍යාපාර,
කර්මාන්ත හෝ රැකියා ආදියේ පැවැත්මට හා දියුණුවට
යළි යළිත් යෙදිය යුතුය. එක් කොටසක් තම පරිභෝජනයට
යොදා ගන්න. ඉතිරි කොටස අනාගත ආපදාවකදී පාවිච්චියට
ගැනීම සඳහා ඉතිරි කර තබාගන්න.

- ගෞතම බුදුරජාණන් වහන්සේ

5

වියදම් සැලසුම් කිරීම

5.1 වියදම් සැලසුම් කිරීම

වියදම් කළ යුත්තේ ආදායමට අනුවයි. ආදායම ඉක්මවා යන තරමට වියදම් කරයි නම් ණය ගැනීමට සිදුවේ. යම් ප්‍රයෝජනවත් කාර්යයක් සඳහා ණය ලබා ගත යුතුම නම් එම ණය ගත යුත්තේ තම අනාගත ඉපැයීම් වලින් දරා ගත හැකි ප්‍රමාණයටයි. අනවශ්‍ය ලෙස ණය වීමෙන් ණය උගලක පැටලීමට ඉඩ තිබේ.

ගිනි පොලිකරුවන්ගෙන් මුදල් ණයට ගෙන තම සියලු දේපල හා ආදායම් මාර්ග අහිමි කර ගත් පුද්ගලයන් ගැන අප අසා ඇත්තෙමු.

ණය උගලක පැටලුණු පුද්ගලයෙකුට ගැලවුමක් නැත. සැම දෙයක්ම එකින් එක අහිමි වීම හැර වර්ධනයක් සිදු නොවේ. මිතුරන් පවා අහිමි වේ. අන්යයන්ගේ සමච්චලයට ද ලක් වේ.

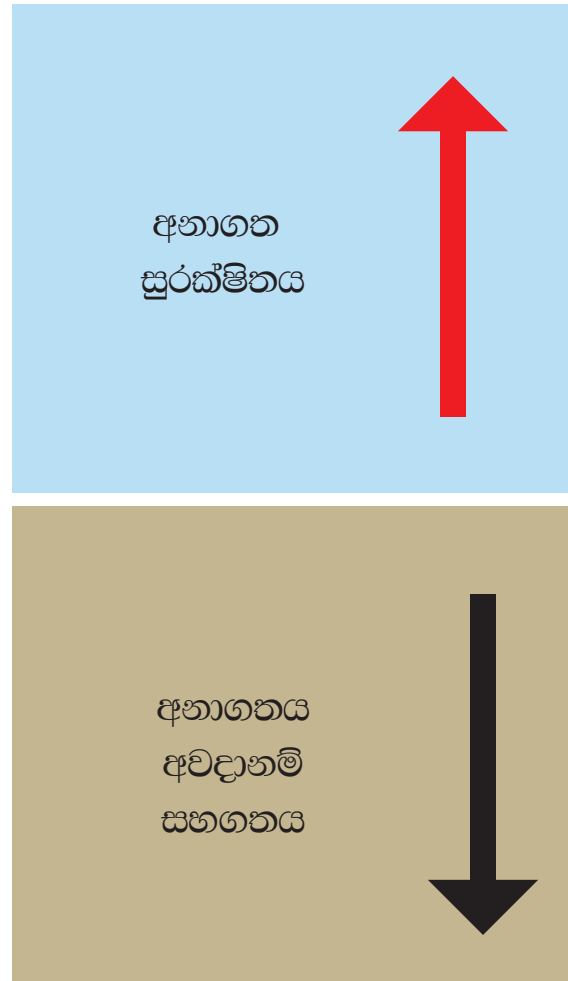
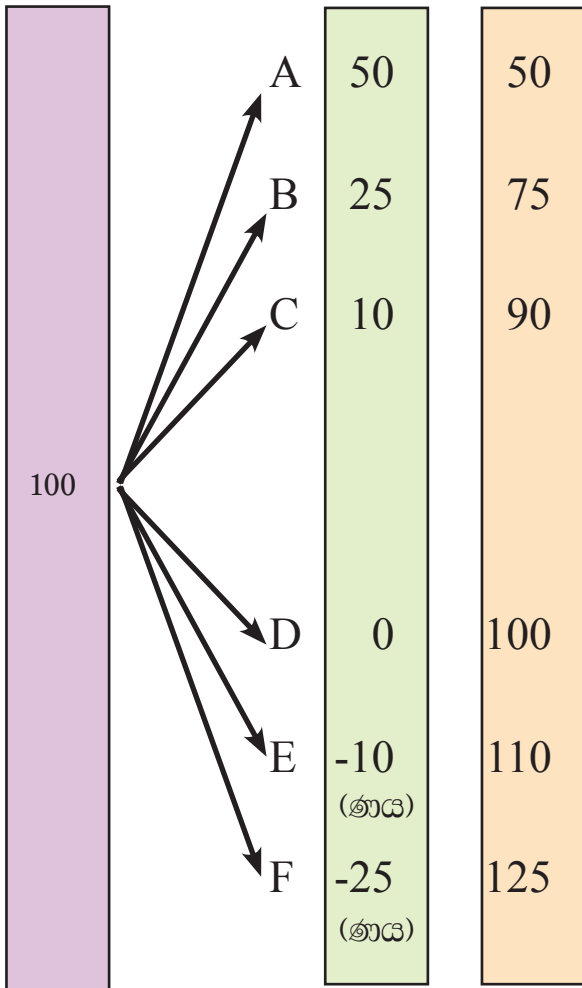
ඒ නිසා ආදායමට වඩා වියදම වැඩි වන්නේ නම් එය අනාගත විපතක පෙර නිමිත්තක් විය හැකි බැවින්, වියදම් හා ණය සැලසුම් කිරීමට වහාම පියවර ගත යුතුය. වියදම් සැලසුම් කළ යුත්තේ තමන්ට ලැබෙන මුළු ආදායමෙන් යම් ප්‍රමාණයක් ඉතිරි කිරීම සඳහා වෙන් කිරීමෙන් පසුව ඉතිරි මුදල පදනම් කර ගෙනය.

අපි උදාහරණයක් ගනිමු. රුපියල් 100 ක ආදායම් ලබන අයෙකු රුපියල් 25 ක් ඉතුරු කරයි නම් සැලසුම් කළ යුත්තේ ඉතිරි රුපියල් 75 වියදම් කිරීමටයි.

ආදායම

ඉතුරුම් වියදම්

ඉතිරි කිරීමක් සහිතව වියදම් සැලසුම් කිරීමෙන් අනාගතය සුරක්ෂිත කර ගත හැක.

- අප අතර විවිධ මට්ටමේ ආදායම් ලබන අය ජීවත් වේ.
- සමහරු ඉතා ඉහළ ආදායම් ලබති.
- තවත් අය මධ්‍යම ප්‍රමාණයේ ආදායම් උපයති.
- අඩු ආදායම් ලබන දුප්පත් අය ද සිටී.

අඩු ආදායම් ලාභියෙකු ඉහළ ආදායම් උපයන්නෙකුගේ මට්ටමින් වියදම් කිරීමට යෑම සුදුසු නොවේ. එවැනි වියදම් දැරීමට ඔහුට හැකියාවක් නැති බැවිනි.

ආදායම් උත්පාදන කටයුත්තක ආයෝජනය කිරීම පිණිස
 ණයවීම අනාගතය සුරක්ෂිත කරන්නකි.
 නමුත් තම අනාගත ඉපැයීම් තක්සේරු
 නොකර පරිභෝජනය සඳහා ණයවීම භයානකය.
 එයින් අනාගතයේදී මූල්‍ය දුෂ්කරතා වලට
 මුහුණ දීමට සිදු විය හැක.

5.2 වියදුම් සැලසුම් කරන්නේ කෙසේද?

වියදුම් සැලසුම් කිරීමේදී මූලිකවම ආදායමට අනුව වියදුම් කිරීමට අධිෂ්ඨාන කර ගත යුතුය. වියදුමට තමන් විසින්ම සීමාවක් පනවා ගත යුතුය.

පිරායෝජනවත් කටයුතු සඳහා ආදායමින් සියයට 75 කට වඩා වියදුම් නොකරයි. ආදායමින් සියයට 25 ක් අනිවාර්යයෙන්ම ඉතුරු කරයි. එවිට සැලසුම් කළ යුත්තේ සියයට 75 වියදුම් කිරීම සම්බන්ධයෙන් පමණි.

දැන්, අත්‍යවශ්‍ය වියදුම් හඳුනාගත යුතුය. වියදුම් කළ යුත්තේ අත්‍යවශ්‍ය කාරණා සඳහා පමණි. අවශ්‍යතාවය හා වටිනාකමට අනුව තමන් මිලදී ගැනීමට බලාපොරොත්තු වන භාණ්ඩ හෝ සේවාවන් එකින් එක පෙල ගැස්විය යුතුය.

එවිට තෝරා ගැනීම හෝ කපා හැරීම පහසු වේ. අනෙක් අතට භාණ්ඩ හා සේවා රාශියක් පවතී. ඒවා විවිධ මිල ගණන් යටතේ ලබා ගැනීමට ද පුළුවන්.

එබැවින් එක් දෙයක් වෙනුවට ලබා ගත හැකි මිලෙන් අඩු තවත් දෙයක් (විකල්පයක්) ගැන අවධානය යොමු කිරීම සුදුසුය.

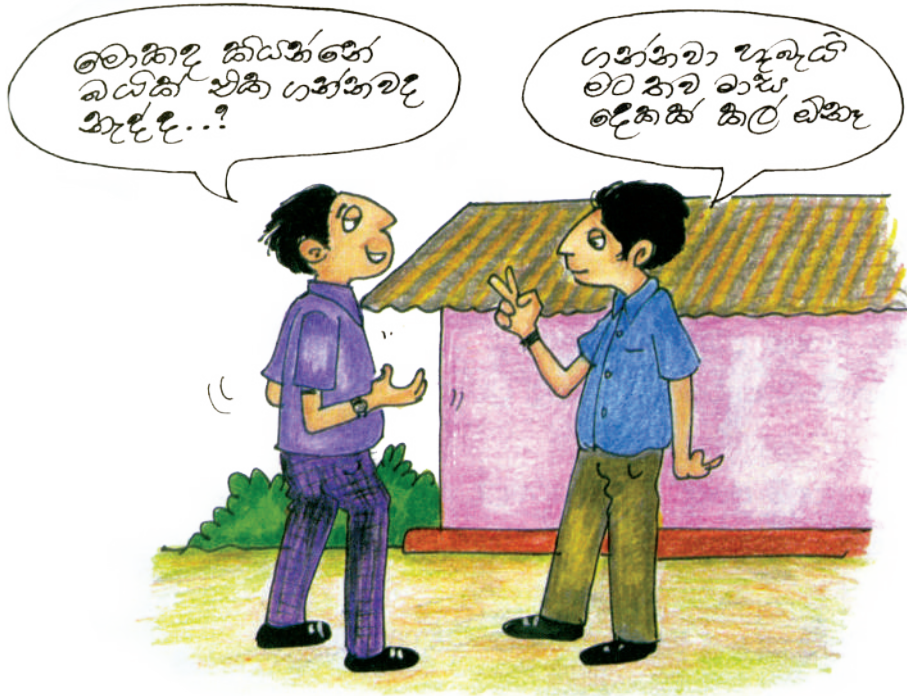
වියදුම් කරන්නේ සියයට 75 සීමාව ඇතුළත නම්, යම් දුරකට පරිභෝජනය කැප කිරීමට ඔබට සිදුවේ.

මිලදී ගැනීමට ඉක්මන් විය යුතු නැත. අනවශ්‍ය පරිදි භාණ්ඩ මිලට ගත යුතුද නැත. ප්‍රමාණය අඩු කිරීම මගින් ද වියදුම් සැලසුම් කර ගත හැක.

ඔබේ මුදල්වල කළමනාකරු ඔබමය

වියදම් සැලසුම් කරන පුද්ගලයාගේ මිලදී ගැනීම් රටාව ද ක්‍රමවත්ය. අනවශ්‍ය පරිදි ණය වනවාට වඩා තමන්ට පාලනය කර ගත හැකි වියදම් රාමුවක් තුළ මුදල් භාවිත කිරීමට යොමු වෙයි. ඒ අනුව, ඇතැම් භාණ්ඩයක් මිලදී ගැනීම ප්‍රමාද කිරීමට පුළුවන.

අවශ්‍යතා ඉටුකර ගැනීමේදී යොදා ගත හැකි බොහෝ විකල්ප ක්‍රියාමාර්ග පවතී. ඒ බව දන්නා අය ඇතැම් භාණ්ඩයක් මිලදී ගන්නවාට වඩා වෙනත් ක්‍රමයකින් තම අවශ්‍යතාවය ඉටු කර ගත හැකි බව දනී. ඒ අනුව, ඇතැම් භාණ්ඩයක් මිලදී නොගැනීමට තීරණය කළ හැක.

5.3 උදාහරණය - අඩු ආදායම්ලාභී රාමචික්‍රම පවුලේ කථාව

රාමචික්‍රම පවුලේ වියදුම්

ගෘහ මූලික : රාමචික්‍රම මහතා
 රැකියාව : පෞද්ගලික අංශයේ කම්කරු
 මාසික වැටුප : රු. 16,000/- (අතට ලැබෙන මුදල)
 පවුලේ සාමාජික ගණන : 3 යි. ගෘහ මූලික, රාමචික්‍රම මහත්මිය හා පුතා

පවුලේ ජීවන වියදුම දරා ගැනීම අපහසු වන විට රාමචික්‍රම මහත්මිය නිවසේ සිට ආදායම් උපයා ගැනීමේ කාර්යයකට යොමු වූවාය.

මසා නිම කළ ඇඳුම් අලෙවි කරන වෙළෙඳ ආයතනයකට නිමි ඇඳුම් සැපයීම මගින් (සියලු වියදුම් හැර) ඇය මාසයකට රු. 12,000/- ක ශුද්ධ ලාභයක් උපයා ගනී.

ඒඅනුව, රාමචික්‍රම පවුලේ මුළු ආදායම රු.28,000 කි.

ආදායම් - වියදුම් රු.28,000 (මාසයක)

වියදුම (මාසික)

අත්‍යවශ්‍ය ආහාර දිරවිය ඇතුළු දෛනික වියදුම්	රු.	15,000
අත්‍යවශ්‍ය නොවන හා හදිසි වියදුම්	රු.	4,000
පාසැල් උපකරණ, අමතර පන්ති ඇතුළු අධ්‍යාපන වියදුම්	රු.	3,000
මුළු වියදුම	රු.	22,000
ඉතිරි කිරීම්	රු.	6,000
එකතුව	රු.	28,000

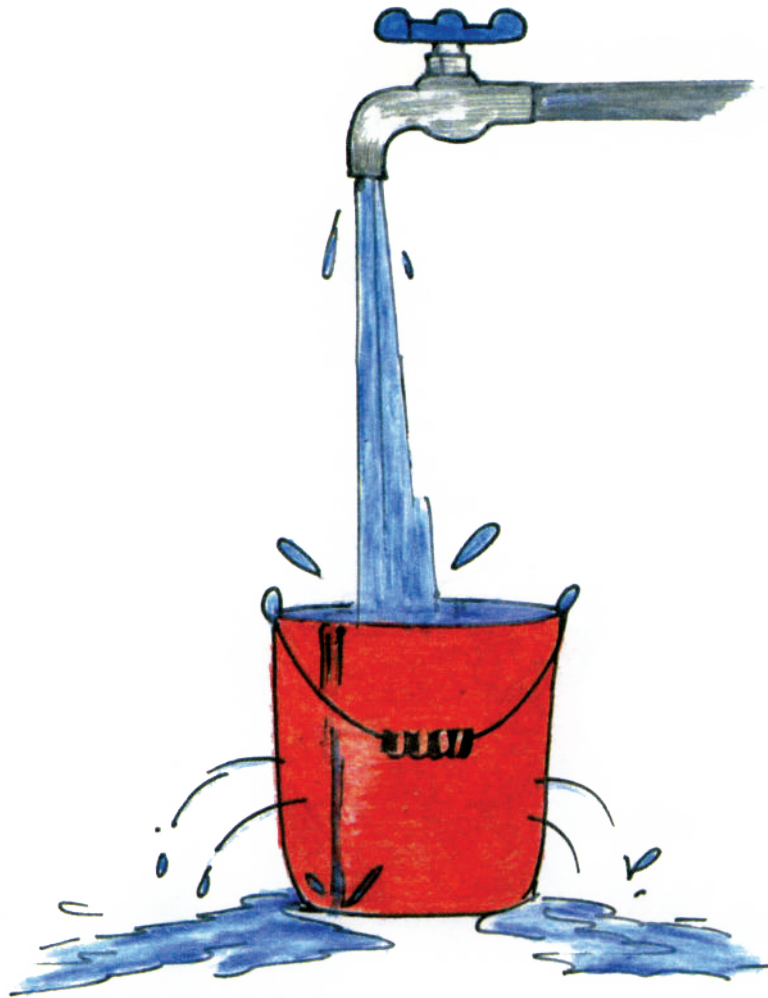
රාමචික්‍රම පවුල ඔවුන්ට ලැබෙන මාසික ආදායම් සීමාව තුළ වියදුම හසුරුවා ගැනීමට සමත්ව සිටී. ඔවුන් මාසික ආදායමින් සියයට 21 ක් ඉතිරි කරයි. ඔවුන් දෙදෙනා නමින් බැංකුවක ඇති බද්ධ ගිණුමක මාසිකව රු. 6,000 බැගින් ඉතුරු කරයි. දැනට ඔවුන් සතුව රු. ලක්ෂ 2 කට වැඩි තැන්පත් ධනයක් ඇත.

වියසනයන් වළක්වා ගන්න ඕනෑ නම් මුදල් කළමනාකරණය හා අයවැය පිළියෙල කර ගැනීම කෙරෙහි ප්රමුඛත්වය දිය යුතු වේ.

වියදම් සැලසුම් කිරීමේ රාමවිකුම පවුලේ රහස්

1. බොහෝ කාන්තාවන් අරපිරිමැසුම්දායක ලෙස වියදම් කිරීමට සමත් වේ. මෙහිදී පවුලේ මුදල් පාලනය රාමවිකුම මහත්මියට පැවරී ඇත.
2. රාමවිකුම මහතා වෙළෙඳපොලෙන් බඩු මිලදී ගන්නේ නැත. බොහෝ පිරිමින් මෙන් ඔහුද වියදම් පාලනයට අසමත් බැවිනි.
3. රාමවිකුම මහත්මිය සතිපතා නිවසට අවශ්‍ය බඩු මොනවාද යන්න කලින් තීරණය කරයි. ඒ අවශ්‍යතා කොල කැබැල්ලක ලියයි. ඇය සතිපතා බඩු ගෙන ඒමට වෙළෙඳපොලට යන්නේ ඒ "බඩු තුණ්ඩුව" ද රැගෙනය. බඩු තුණ්ඩුවේ ලියා නැති කිසිවක් ඇය මිලට ගන්නේ නැත.
4. රාමවිකුම මහත්මිය මිලදී ගන්නා බඩු අරපිරිමැසුම්දායක ලෙස භාවිතා කරයි. නාස්ති කරන්නේ නැත.
5. රාමවිකුම මහතාට ද අනවශ්‍ය වියදම් නැත. ඔහු සුරා සුදු වලින් තොරය. දුම්පානය කරන්නේ ද නැත.

6

මුදල් නාස්ති වීම වළකා ගන්නේ කෙසේද?

ගනුදෙනුවලදී සිදු විය හැකි පාඩු කල් නියා අවබෝධ කර ගැනීමට මෙන්ම මුදල් නාස්තිය වළකා ගැනීමට ද අප සමත් විය යුතුය.

මුදල් නාස්තිය වළකා ගැනීම පිණිස මතක තබා ගත යුතු කරුණු කිහිපයක්.

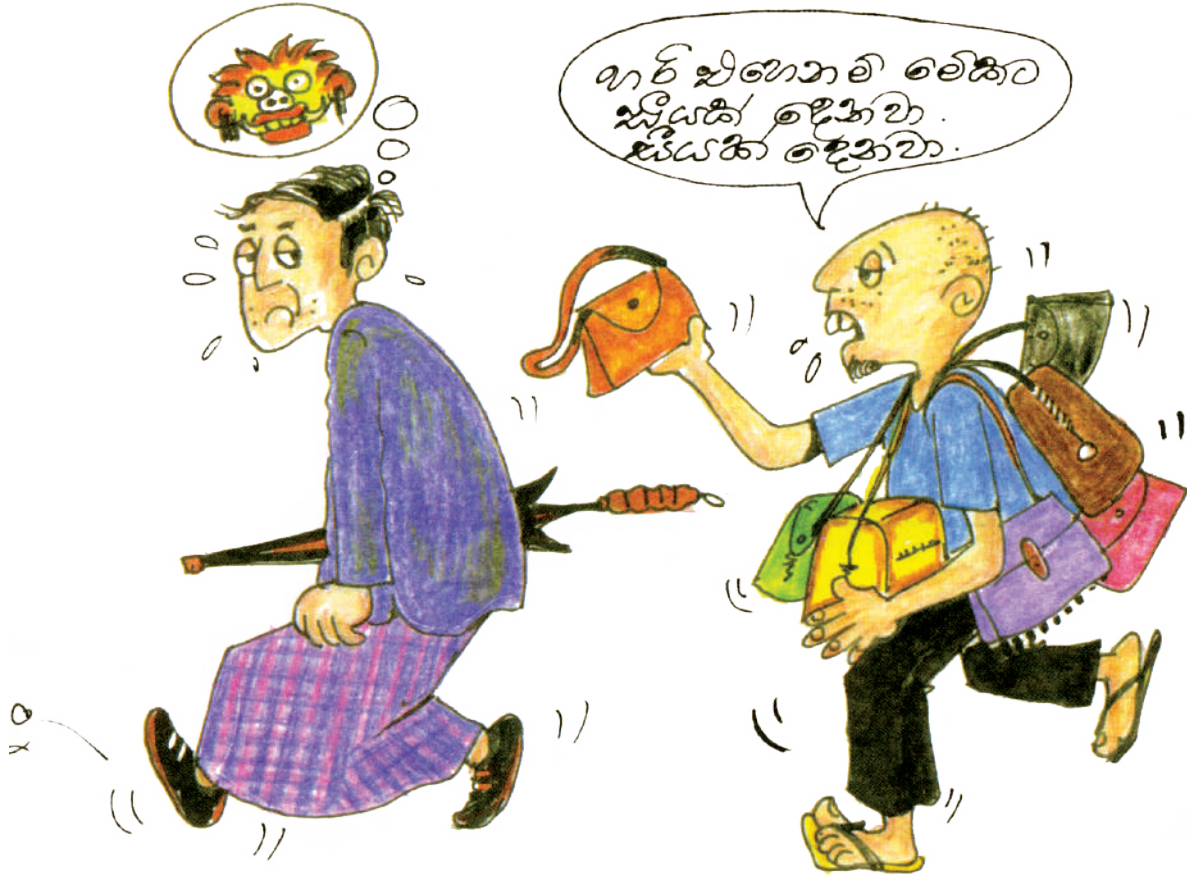
අනවශ්‍ය භාණ්ඩයක් මිලට ගැනීම යනු මුදල් නාස්ති කර ගැනීමකි.

අපේ චුච්චතාවන් අසීමිතය. නමුත් අප සතු ධනය සීමාසහිතය. සීමාසහිත ධන සම්පත්වලින් අසීමිත චුච්චතාවන් ඉටු කර ගත නොහැක. ඒ නිසා අපි මිලදී ගත යුත්තේ ආදායමට සරිලන පරිදි අවශ්‍යම දේ පමණි. එසේ නොවන දෙයක් මිලට ගැනීමෙන් අවශ්‍ය දෙයක් මිලට ගැනීමට තිබූ අවස්ථාව ද හැනි වේ. මුදල් ද නාස්ති වේ.

මුදලට සර්ලන වටිනාකමක් අපට ලැබිය යුතුය.

මුදලේ වටිනාකම නොදන්නා අය වැඩි මුදලක් ගෙවා අඩු වටිනාකමක් ඇති භාණ්ඩ මිලට ගනී. මිලට ගන්නා භාණ්ඩයෙන් ඒ සඳහා වැය කරන මුදලේ වටිනාකම ලැබේද යන්න විමසා බැලිය යුතුය.

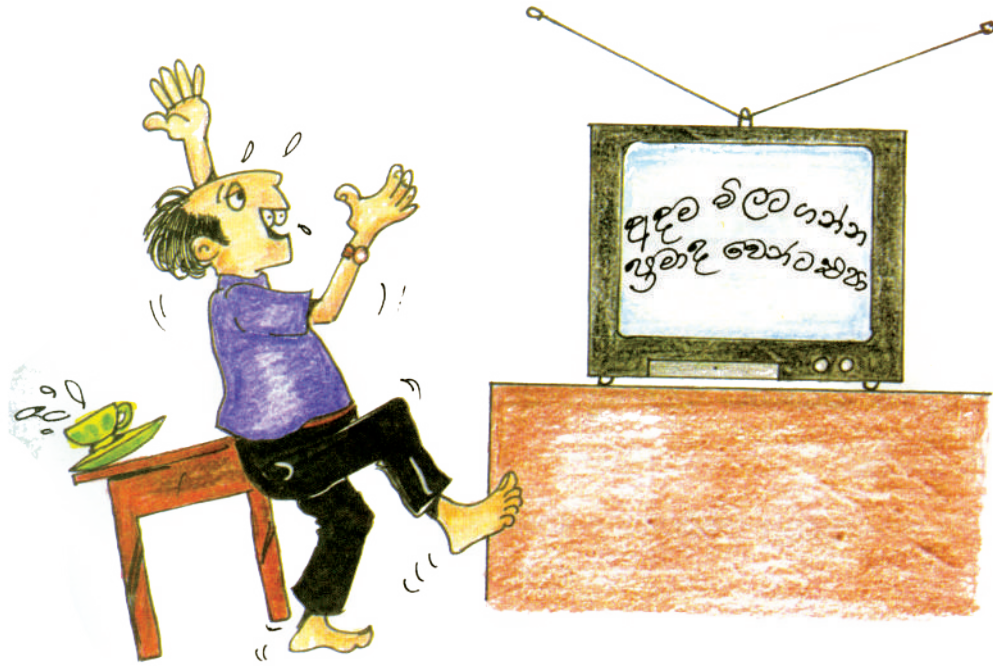

මිලදී ගැනීමේ වලදි හැඟීමේ වලට වහල් නොවිය යුතුය.

යම් භාණ්ඩයකට හෝ සේවාවකට සිත බැඳී යෑමට ඉඩ ඇත. එය ලබා ගැනීමේ බලවත් ච්චමනාවක් ද ඇති විය හැක. ඔබ ආශ්වාද ජනක හැඟීම්වලට වහල් නොවිය යුතුය. භාණ්ඩයේ හෝ සේවාවේ ප්‍රයෝජනය, ගුණාත්මක භාවය, අවශ්‍යතාවය හා සැබෑ වටිනාකම ගැන විභාග කර බලා මිලදී ගැනීමට තීරණය කළ යුතුය.

ආකර්ශණීය වෙළෙඳ පිරවාර වලට වැඩි නොවන්න.

භාණ්ඩ හෝ සේවා විකුණා ගැනීම සඳහා වෙළෙන්දෝ ආකර්ශණීය ලෙස පිරවාරණ කටයුතු කරති. නමුත් ගැනුමකරු පිරවාරණයේ සන්යතාවය ගැන සොයා බැලිය යුතුය. පිරවාරණයට රු වටි නොවටිනා භාණ්ඩයක් මිලට ගැනීම මුදල් නාස්ති කර ගැනීමකි. විශේෂයෙන්ම මුලින් මුදල් ලබා ගෙන භාණ්ඩ පසුව ලබාදෙන වෙළෙඳ ක්‍රම වලින් ප්‍රවේශම් වන්න.

ඔබට මූල්‍ය වාසි අත්කර දීමට උනන්දු වන අයෙගෙන් ප්‍රවේශම් වන්න.

අතැමි අය වැඩි පොලියක් ගෙවන බව පවසා ඔබේ මුදල් තැන්පත් භාර ගැනීමට ඉදිරිපත් විය හැක. කෙටි කලකදී තැන්පත් මුදල දෙගුණ වන, සුළු මුදලකට වටිනා භාණ්ඩ ලබා ගත හැකි, ඉහළ වැටුප් ලැබෙන රැකියාවලට මිනිසුන් පිරිමට යවන ආදී විවිධාකාරයේ ආකර්ශණීය මුදල් මගේ දිනපතාම පාහේ වාර්තා වේ. මේ මගේකරුවන් ගනුදෙනු කරන්නේ අනිත් අයට නොදැනෙන විදියට පුද්ගලික මට්ටමිනි. ඒ නිසා මගේයට අසුවන පුද්ගලයෙක් අමාරුවේ වැටෙන තුරුම කිසිවෙක් නොදනී.

ඔක්කොම බිත්තර එක කුඩයකට දැමීමේ ඇයි?

7

අවදානම් හා ප්‍රතිලාභ

7.1 අවදානම්

ගනුදෙනුවල ප්‍රතිලාභ වගේම අවදානමක් ද පැවතීමට පුළුවන. එම අවදානම කල්තියා හඳුනා ගැනීමට අප දක්ෂ විය යුතුය.

මුදල් තැන්පත් කරන විට

මුදල් ණයට ගන්නා විට

භාණ්ඩයක් හෝ සේවාවක් මිලට ගන්නා විට

තව කෙනෙකුට මුදලක් ණයට දෙන විට

රන් භාණ්ඩ හෝ කල් පවත්නා භාණ්ඩයක් මිලට ගන්නා විට

ආදායම් උපයන ව්‍යාපාරයක මුදල් ආයෝජනය කරන විට

රක්ෂණ ආවරණයක් ලබා ගන්නා විට

මේ සෑම අවස්ථාවකදීම තිබිය හැකි අවදානම හා ලබා ගත හැකි ප්‍රතිලාභ පැහැදිලිව හඳුනා ගැනීම අත්‍යවශ්‍ය වේ.

7.2 ප්‍රතිලාභ

අතැමි ගනුදෙනුවක ප්‍රතිලාභ වැඩිවීමට පුළුවන. එතැන අවදානම වැඩි විය හැක. ප්‍රතිලාභ හා අවදානම අඩු වැඩි වශයෙන් හැම ගනුදෙනුවකම දක්නට පුළුවන. උදාහරණයක් බලමු. මුදල් තැන්පත් කරන අතැමි අය බලන්නේ ලැබෙන පොලිය (ප්‍රතිලාභය) ගැනයි.

පොලිය ලොකු නම් මුදලේ ආරක්ෂාව ගැන ඔවුන් සිතන්නේම නැත. නීතියෙන් අවසරයක් නැති, තමන් නොහඳුනන මූල්‍ය මගධිකරුවන් වෙත මේ අය තම මුදල් භාර දෙන්නේ අධික පොලියක් ලැබීමේ එකම චේතනාවෙනි. නමුත් ඒ ආයතන බිඳ වැටුණොත්, වසා දැමුණොත්, මගධිකරුවන් අතුරුදන් වුවහොත් තැන්පත් කළ මුළු මුදලම අහිමි වීමේ බරපතල අවදානමක් පවතින බව ඔවුහු මුලදීම කල්පනා නොකරති.

ණයක් ගන්නා විටද අතැමි අය සිතන්නේ ඒ මුදල යොදවා කරන වැඩ පිලිබඳව පමණි. ගෙවල් සෑදීම, වාහන මිලට ගැනීම, ගෘහ භාණ්ඩ ගැනීම පොඩි ව්‍යාපාරයක් කිරීම වැනි දේ ගැන සිහින මවන නමුත් ණය සඳහා මාසිකව පොලි කීයක් ගෙවන්න වේද? ණය වාරිකය කීයක් ගෙවන්න වේද? වාරික මුදල හා පොලිය මාසිකව නොකඩවා ගෙවීමට තරම් ආදායමක් තමන්ට ලැබේද? යනාදී කරුණු ගැන සොයා බලන්නේ කලාතුරකිනි.

ප්‍රතිලාභ ආකර්ශණීය වන තරමට ගනුදෙනුව තුළින් ඇති විය හැකි අවදානම ගැන සිතා බැලීමට අමතක වේ.

ප්‍රතිලාභ සහ අවදානම සසඳා බලන්න.

අවදානම කල්තියා දැකිය හැකි නම් ප්‍රවේශම් වීමට පුළුවන.

දුන් ඔය තරුණයා යන ව්‍යාපාරයට
 සිද්ධතාව පුළුන් බවටත් භාග්
 ආදියාම ගැන විනාල බැලුවද?

ප්‍රතිලාභයක් ලබා දෙන ඕනෑම මුදල් ගනුදෙනුවක යම් තරමක හෝ අවදානමක් ද පවතින්නට පුළුවන. ගනුදෙනුව පිළිබඳ තීරණය ගන්නා විට ඒ අවදානම ගැන ද සිත යොමු කළ යුතුය. ප්‍රතිලාභ ගැන පමණක් කල්පනා කිරීම ප්‍රමාණවත් නැත.

දෙපැත්තම බලන්න.

අවදානම ඇති බව දැන දැනම මූල්‍ය ගනුදෙනු පිළිබඳ තීරණයක් ගැනීමට පුළුවන. එහිදී අවදානම අඩු කර ගැනීමට හෝ සමනය කර ගැනීමට පූර්ව විධිවිධාන ද යොදා ගැනීමට අපට ඉඩ තිබේ.

උදාහරණයක් වශයෙන් ඔබ කිසියම් ආදායමක් උපයන කටයුත්තක් සඳහා බැංකුවකින් ණය මුදලක් ගැනීමට තීරණය කළා යැයි සිතමු.

එය ගොවිතැනක්, වෙළෙඳාමක්, කුඩා කර්මාන්තයක් හෝ යම් සේවා සැපයීමක් වීමට පුළුවන. එම ව්‍යාපාරය ආරම්භ කිරීමට අත්‍යවශ්‍ය මුදල කොපමණද? ඒ මුදල් වැය කරන්නේ කුමන කාරණාවලට ද?

තමන්ගේ මුදල්, කාලය, ශ්‍රමය හා දැනුමත් ඒ සඳහා යොදවන්නේද?

බැංකු ණය කොපමණ අවශ්‍යද?

එම ව්‍යාපාරයෙන් ප්‍රතිලාභ ලැබීමට කොමපණ කල් ගත වේද?

ව්‍යාපාරයෙන් ලැබෙන ප්‍රතිලාභ වලින්ම ණය මුදල හා පොලී ගෙවිය හැකිද?

ව්‍යාපාරයට විය හැකි හානි මොනවාද?
එයින් පාඩු සිදු විය හැකි අවස්ථා මොනවාද?

සිදු විය හැකි හානි හා අනි විය හැකි පාඩු කල් ඇතිව දැකිය හැකි නම් ඒවා වළකා ගැනීමට ආරම්භයේ සිටම විධිවිධාන යෙදූ ගත හැකිය.

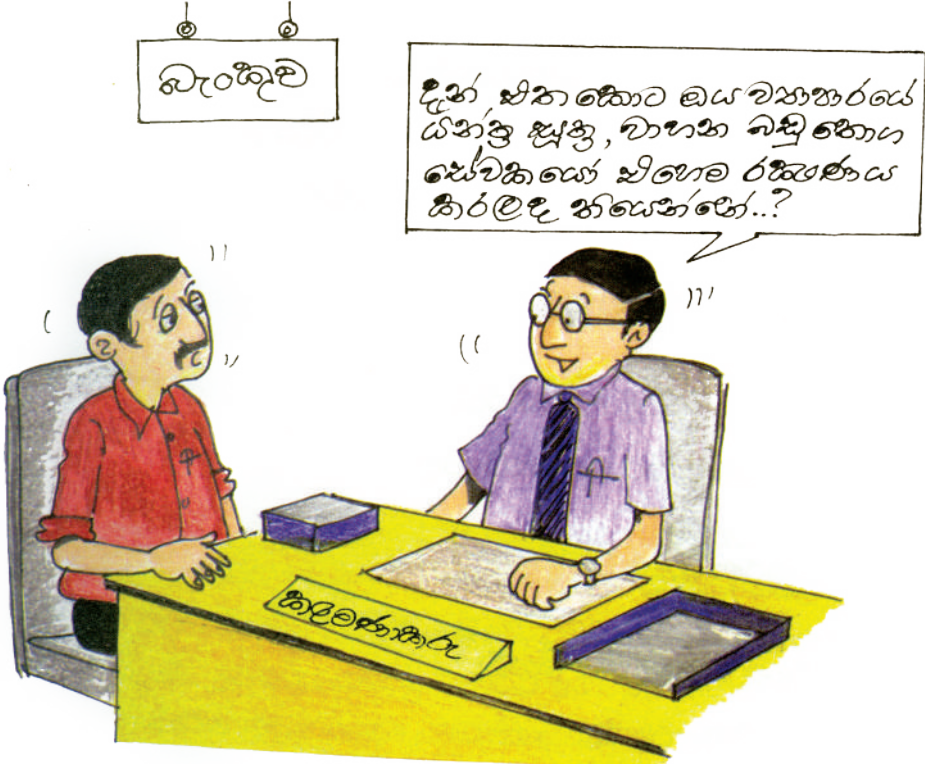
කිසියම් බාහිර උපද්‍රවයකින් තම ව්‍යාපාරයට හානි වීමට ඉඩ ඇත්නම් රක්ෂණයක් ලබා ගැනීම වැනි හානි පූරණ වැඩපිලිවෙලක් සකසා ගත හැක.

එසේ නොකර, හානිය සිදු වූ විට කම්පා වීමෙන් ප්‍රතිඵලයක් නැත.

පහින්හට පෙර සිතා බලනු යන කියමන මෙතැනට හොඳින් ගැලපේ.

7.3 අවදානම අඩු කර ගැනීම

තම ව්‍යාපාරයට හානි සිදු වූ බැවින් ණය ගෙවීමට අපහසු බව බොහෝ ගනුදෙනුකරුවෝ ප්‍රකාශ කරති. හානිය හෝ පාඩුව ණය නොගෙවා සිටීම සඳහා හිඳහසට කරුණක් නොවේ. ව්‍යාපාරයට සිදු විය හැකි හානි හා පාඩු කලින් දැන ඒවා වළකාගැනීමට, අඩු කර ගැනීමට හෝ හානි පුරණය කර ගැනීමට කල් ඇතිවම පියවර ගැනීමට ඉඩ තිබුණි. එසේ කළේ නම් බැංකුවේ ණය පියවා ව්‍යාපාරය ඉදිරියට කර ගෙන යෑම සඳහා නැවතත් බැංකු පහසුකම් ලබා ගැනීමට ද පුළුවන.

බැංකුකරුවෝ මුදල් ආයෝජනවල ඇති අවදානම ගැන දන්නා බැවින් හැම විටම ගනුදෙනුකරුවන්ට ඔවුන්ගේ ව්‍යාපාර රක්ෂණය කර ගැනීමට උපදෙස් දෙති. ඒ සමගම බැංකුවේ මුදල් ආපසු අයකර ගැනීමට ද විධිවිධාන යෙදා ගනිති

ආයෝජනයක ඇති ප්‍රතිලාභ සහ අවදානම කල් ඇතිව දැකීමටත්, ඒ අනුව සුදුසු පියවර ගැනීමටත් ඔබ කටයුතු කළ යුතුය.

අඩු තරමින් පහත සඳහන් මූල්‍ය ගනුදෙනුවලදීවත් අවදානම හා ප්‍රතිලාභ ගැන විමසා බලා තීරණය ගැනීමට පුරුදු වන්න.

■ **තමන්ගේ ඉතුරු කිරීම් මුදල් තැන්පත් කිරීම**

තැන්පත් කරන්නේ නීතියෙන් බලයලත් ආයතනයකද? ලැබෙන පොලී ආදායම කීයද?
තැන්පත් මුදලට ආරක්ෂාව තිබේද?
අවශ්‍ය විටෙක තම මුදල් ආපසු ලබා ගත හැකිද?

■ **ණය මුදලක් ලබා ගැනීම**

ණය මුදල ආපසු ගෙවීමට ප්‍රමාණවත් ආදායමක් ලැබේද? තිබේද?
ගෙවිය යුතු පොලී කොපමණද?
පොලී ගණන් බලන්නේ හිතවන ශේෂ ක්‍රමයටද? වෙනත් ක්‍රමයකටද? (74 -76 පිටු බලන්න)
ණය ගෙවීමට කොපමණ කාලයක් ලැබේද?
ණය මුදල සඳහා තබා ඇති සුරැකුම් දේපල ආදිය මුදවා ගත හැකිවේද?

■ **රක්ෂණ ආවරණයක් ලබා ගැනීම**

සිදු විය හැකි හානියකදී උපරිම රක්ෂණාවරණය ලැබේද?
සියලු හානි පූරණය කර ගත හැකිවේද?

■ **දේපල උපකරණ ආදිය මිලදී ගැනීම**

මුදලට සරිලන වටිනාකමක් ලැබේද?
එක කල් පවත්නා දෙයක්ද?
එයින් ලැබෙන ප්‍රයෝජන මොනවාද?
එය මිලදී ගැනීමෙන් පසුව ඇති විය හැකි අවදානම් මොනවාද?
නීත්‍යානුකූලභාවය කොහොමද?

■ **ඉහළ වටිනාකමක් ඇති පරිභෝජන භාණ්ඩ මිලට ගැනීම**

මුදලට සරිලන වටිනාකමක් ඇද්ද?
අත්‍යවශ්‍ය දෙයක්ද? ප්‍රයෝජන කවරේද? කල් පවතීද?
අලුත්වැඩියා කර ගත හැකිද?

7.4 රක්ෂණය

ඉදිරියේදී මුහුණදීමට සිදු විය හැකි එක හා සමාන අවදානම් ඇති පුද්ගලයන් විශාල පිරිසක් දායක වීමෙන් ඇති කරන විශාල අරමුදලකින් ඇතිව වශයෙන්ම එම අවදානමට මුහුණදෙන කීපදෙනෙකු වන්දි ගෙවීම රක්ෂණයෙන් කෙරෙන කාර්යය ලෙස කෙටියෙන් හැඳින්වීමට පුළුවන. උදාහරණයක් වශයෙන් රටවාහන අනතුරු රක්ෂණය ගනිමු. හැම වාහනයකටම අනතුරකට මුහුණදීමේ අවදානම පවතී. ඒ නිසා හැමදෙනාම රක්ෂණ ආවරණයක් ලබා ගනිති. නමුත් ඇත්ත වශයෙන්ම අනතුරුවලට ලක්වන්නේ කීපදෙනෙකි. ඔවුන්ට සිදු වන අලාභය රක්ෂණ අරමුදලින් ගෙවන බැවින් හානි පූර්ණ කර ගැනීමට පුළුවන. මෙහිදී සිදු වන්නේ, තනි පුද්ගලයෙකුට තනියම දරා ගැනීමට නොහැකි අවදානමක් ඒ හා සමාන අවදානම් ඇති විශාල පිරිසක් අතර බෙදා හැරීමකි.

හැම අවදානමක්ම රක්ෂණය කළ නොහැක.

රක්ෂණය කළ හැකි ආවදානම් මොනවාද?

- ජීවිත
- හදිසි අනතුරු
- ලෙඩ රෝග
- ගිනි අනතුරු
- සොර බිය
- සුනාමි
- නිරසාවලදී ක්‍රියා
- නැව්ගත කළ භාණ්ඩ
- මාර්ගස්ථ අනතුරු

කෘෂිකාර්මික කටයුතුවලට ඇති විය හැකි හානි සම්බන්ධයෙන් ද රක්ෂණ ආවරණ ලබා ගත හැක.

රක්ෂණය යනු ගිවිසුමකි. රක්ෂක (රක්ෂණ ආයතනය) රක්ෂිතයාට (රක්ෂණය ලබන්නා) රක්ෂණ යෝජනාව ඉදිරිපත් කළ පසු එහි ඇති තොරතුරු හා කොන්දේසි පරීක්ෂා කර බලා රක්ෂිතයා විසින් එය පිළිගැනීමෙන් ගිවිසුම ඇති වේ. එහිදී රක්ෂණය කරන අවදානමට අදාළව වටිනාකමක් තීරණය වේ. ඉන්පසු රක්ෂිතයා වාරික මගින් ගිවිසුම යාවත්කාලීනව පවත්වා ගත යුතුය. වාරික මුදල් ගෙවා යාවත්කාලීනව පවත්වා ගන්නා රක්ෂණයක් හිමි රක්ෂිතයාට සත්ය වශයෙන් අලාභයක් හෝ හානියක් සිදු වූ විට රක්ෂණයෙන් වන්දි ඉල්ලා සිටීමට පුළුවන.

රක්ෂණ ගිවිසුමකට එළඹීමේදී දෙපාර්ශවය උපරිම විශ්වාසයෙන් කටයුතු කර තිබිය යුතුය. අවශ්‍ය වන සියලු තොරතුරු හුවමාරු කර ගත යුතුය.

7.5 රක්ෂණය විය යුත්තේ ඇයි?

- බලාපොරොත්තු නොවූ අවස්ථාවක හානියක් සිදුවුවහොත් එම හානිය සමනය කර ගැනීමට පුළුවන. (හානි පූර්ණය) හානිය තක්සේරු කොට ඒ අනුව වන්දි මුදල් ප්‍රධානය කරනු ලැබේ.
- ජීවිත රක්ෂණයකදී රක්ෂිතයා මිය ගිය විටෙක ලැබෙන වන්දි මුදලින් මියගිය අයගේ යැපෙන්නන්ට ආර්ථික අපහසුතා මගහරවා ගැනීමට පුළුවන.
- ගිවිසුම්ගත කාලය තුළ රක්ෂිතයා මිය ගියේ නැත්නම් රක්ෂණය සඳහා වාරික වශයෙන් ගෙවූ මුදල් හා ඒ මත රැස්කළ ජර්නිපාදන රක්ෂිතයාට ලැබේ.
- හදිසි අනතුරකදී පුද්ගලයාට සිදු වන හානිවලට වන්දි ලබා ගත හැක.
- වෛද්‍ය රක්ෂණයකදී රක්ෂිතයාගේ රෝහල් සැත්කම් ගාස්තු ආදිය ගෙවනු ලැබේ.
- කෘෂි රක්ෂණයකදී හානිය තක්සේරු කර වන්දි මුදල් ගෙවනු ලැබේ.
- රක්ෂිත ව්‍යාපාරයකට හානි සිදු වූයේ නම් හානිය තක්සේරු කර රක්ෂණයේදී ගිවිස ගෙන ඇති ප්‍රමාණයට යටත්ව හානි පූර්ණ වන්දි මුදල් ලැබේ.

8

බැංකු ක්‍රමයෙන් ප්‍රයෝජනය ගනිමු.

8.1 බැංකුව

බැංකුවක් කියන්නේ නීත්‍යානුකූලව පිහිටුවා ඇති ව්‍යාපාරික ආයතනයක්.

බැංකුව යන වචනය පාවිච්චි කළ හැක්කේ ඒ සඳහා නීතියෙන් බලය හා අවසරය ලැබී ඇති ආයතනවලට පමණි. මහජනයාගේ තැන්පත් මුදල් භාර ගැනීමටත්, මුදල් ණයට දීමටත් වෙනත් මූල්‍ය සේවා සැපයීමටත් එවැනි බැංකුවකට හැකියාව පවතී.

මහජනයාගේ තැන්පත් මුදල්වලට ගෙවන පොලිය

බැංකුවෙන් ගන්නා ණයවලට අය කරන පොලිය

බැංකුව සපයන වෙනත් සේවාවලට අය කරන ගාස්තු හෝ කොමිස් ආදී

මේ සියල්ල කාටත් දැනගන්න පුළුවන්. ව්‍යාපාර කටයුතුවල විනිවිද භාවයක් තියෙනවා. බැංකුව තම ගනුදෙනුකරුවන්ට ඒ තොරතුරු ලබා දිය යුතුයි. ඒ තොරතුරු හා නීතිරීති වලට අනුව මහජනයාට බැංකුව සමග මූල්‍ය ගනුදෙනුවලට ඇතුළු වෙන්න පුළුවන්.

මම නම් කියන්නේ මුදල් ආරක්ෂාව තුළින් කිසිවෙක් ජූද්දුම තුන බැංකුව කියලයි.

ඒ නිසා බැංකුවක් සමග කරන මූල්‍ය ගනුදෙනු නීත්‍යානුකූලයි; බොහෝ සෙයින් ආරක්ෂිතයි; බැංකුවලින් ලබා ගන්න පුළුවන් සේවාවන් මහත් රාශියකි.

8.2 මුදල් ඉතිරි කිරීමේ පහසුකම

අනාගතයේදී ප්‍රයෝජනයට ගැනීම පිණිස ඕනෑම කෙනෙක් යම් මුදලක් ඉතුරු කරගන්නව. අපි කවුරුත් වර්තමානයේ පරිභෝජනය කළ හැකි යම් දෙයක් කැප කරලයි අනාගතය සඳහා මුදල් ඉතුරු කරන්නේ. ඒ නිසා මුදල් ඉතුරු කිරීමට ලොකු අධිෂ්ඨානයක් තිබිය යුතුයි. ඉතිං ඒ විදියට ඉතුරු කරන මුදල් තමන්ට වුවමනා වේලාවක ගන්න පුළුවන් වෙන්න ඕනෑ. ඒ මුදල් වලට ආරක්ෂාවක් තියෙන්නත් ඕනෑ.

ඉතිරි කිරීම් සඳහා තැන්පත්කරුවන්ට බැංකුවෙන් පොලියක් ගෙවනව. නිතිපතාම එකතු වන පොලිය මුල් මුදලට එකතු කරනව.

ඒ විදියට දිගින් දිගටම මුළු මුදලට පොලිය එකතු වෙනව. තැන්පත් සඳහා බැංකුව ගෙවන පොලියටත් පොලි හැඳෙන නින්දා බැංකු ගිණුමේ තිබෙන මුදල් ඉක්මනට වර්ධනය වෙනව.

සතිපතා හෝ මාසිපතා නොකඩවා ඔබ ඉතුරු කරන මුදලට බැංකුවෙන් ලැබෙන පොලියත් එකතු වෙන නිසා බැංකුවක මුදල් ඉතුරු කිරීම වාසිදායකයි.

බැංකුවේ තැන්පත් කර ඇති මුදල් ඕනෑම අවස්ථාවක ආපසු ලබාගන්න පුළුවන්.

එපමණක් නොවේ. බැංකුවක ඉතුරු කරන මුදල්වලට ආරක්ෂාවක් තියෙනව. තැන්පත් කරන මුදලත්, ඊට ලැබෙන පොලියත් දෙකම ආරක්ෂා කර ගැනීමට නම් තීන්තනුකුල මූල්‍ය ආයතනයක මුදල් තැන්පත් කළ යුතුයි.

බැංකුවේ තිබෙන්නේ මහජනයාගේ තැන්පත් මුදල්. ඒ තැන්පත්කරුවන් ඉල්ලූ විටෙක ඔවුන්ගේ තැන්පත් මුදල් ආපසු ගෙවීමට බැංකුව බැඳිල ඉන්නවා.

බැංකුවේ කැන්පන් කරන මුදල්
දැන් වැඩට වෙලාවක ආපසු
ගන්න පුළුවන්ද ඒවගේ....?

බැංකුවක් මහජනයාගේ මුදල් තැන්පත් ලෙස
භාර ගන්නේ ඒවා ඉල්ලු විටෙක ආපසු ගෙවීමේ
පොරොන්දුවක් මතයි.

“තැන්පතු”

ඉල්ලා සිටි විටෙක හෝ දෙපාර්ශවය එකඟ වූ අනාගත දිනයකදී හෝ පොලී සහිතව හෝ රහිතව ආපසු ගෙවීමට එකඟ වෙමින් ණය දීමේ හෝ ආයෝජනය කිරීමේ ව්‍යාපාරයක් සඳහා යම් අයෙකුගෙන් භාර ගන්නා මුදල “තැන්පතුවක්” ලෙස හැඳින්විය හැක. මෙලෙස මහජනයාගෙන් තැන්පතු භාර ගැනීමට බලය ඇත්තේ ඒ සඳහා නීතියෙන් අවසරලත් ආයතන වලට පමණි.

8.3 බැංකු ගිණුම්

ප්‍රධාන වශයෙන් ගිණුම් ක්‍රම තුනක් යටතේ ඔබේ මුදල් බැංකුවක තැන්පත් (ඉතිරි) කරන්න පුළුවන්.

- සාමාන්‍ය ඉතිරි කිරීමේ ගිණුම
- ස්ථාවර තැන්පත් ගිණුම
- ජංගම ගිණුම

සාමාන්‍ය ඉතිරි කිරීමේ ගිණුම

සාමාන්‍ය ඉතිරි කිරීමේ ගිණුමක් යටතේ ඔබට දිනපතාම වුණත් මුදල් තැන්පත් කරන්න පුළුවන්. ඒ වගේම අවශ්‍ය ඕනෑම අවස්ථාවක එම මුදල් ආපසු ගන්නත් පුළුවන්.

ඉතිරි කිරීමේ ගිණුමේ තැන්පත් කරන මුදල් වරින් වර අවශ්‍යතාවය අනුව ආපසු ගැනීමට පුළුවන්. මෙහිදී මුදල් විශදම් කිරීමත් යම් දුරකථන පාලනය කර ගන්න පුළුවන්. අනෙක් අතට ඔබේ මුදල් ඉපයීමේ හැකියාවන් ඉතිරි කිරීමේ ශක්තියත් බැංකු කළමනාකාරවරයාට පෙන්නුම් කිරීමට තිබෙන හොඳම ක්‍රමයන් ඉතිරි කිරීමේ ගිණුම හරහා සිදු කරන ගනුදෙනු පමණි.

ඉතිං ඔබ දිනපතා, සතිපතා හෝ මාසිපතා ඉතිරි කිරීමේ ගිණුමක මුදල් තැන්පත් කරන අයෙක් නම් බැංකුවෙන් ණය මුදලක් ලබා ගැනීමටත් පහසු වෙනවා.

ශ්‍රී ලංකා තැන්පතු රක්ෂණ යෝජනා ක්‍රමයෙන් ඔබේ තැන්පතුවලට ආරක්ෂාව

බලපත්‍රලාභී බැංකුවක හෝ මූල්‍ය සමාගමක තැන්පත් කරන ඔබේ මුදල් ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ තැන්පතු රක්ෂණ යෝජනා ක්‍රමය යටතේ රක්ෂණය කර ඇත.

සියලුම බලපත්‍රලාභී බැංකු හා මූල්‍ය සමාගම් මහජනයාගෙන් ලබා ගන්නා තැන්පතු ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ තැන්පතු රක්ෂණ යෝජනා ක්‍රමය යටතේ රක්ෂණය කිරීම අනිවාර්යය කර ඇති නිසා ඇති විසා ඇති විස හැකි අවදානමකදී, එක් තැන්පත්කරුවෙකු වෙනුවෙන් රු. 200,000/- දක්වා හා පූරණ මුදලක් ලබා ගැනීමට පුළුවන්.

ස්ථාවර තැන්පත් ගිණුම

යම් කාලසීමාවක් තුළ මුදල් තැන්පත් කර තැබීම සඳහා ස්ථාවර තැන්පත් ක්‍රමය යොදා ගැනීමට පුළුවන.

ඔබේ මුදල් නිතර නිතර ආපසු ගැනීමට අවශ්‍ය නොවේ නම්, එම මුදල් මාස 3, 6, අවුරුද්ද, අවුරුදු 2 වැනි යම් කාලසීමාවක් තුළ ස්ථාවර ගිණුමක තැන්පත් කිරීමට පුළුවන.

ස්ථාවර තැන්පත් සඳහා ගෙවන පොලිය සාමාන්‍ය ඉතිරි කිරීමේ ගිණුම්වලට ගෙවන පොලියට වඩා වැඩිය. ගිවිස ගනු ලබන කාලයට කලින් මුදල් ආපසු ගැනීමට සිදුවුවහොත් මුදල් තැන්පත් කර තිබූ කාලසීමාව අනුව සාමාන්‍ය පොලිය ගෙවනු ඇත.

ජංගම ගිණුම

ඔබට ජංගම ගිණුමක ද මුදල් තැන්පත් කරන්න පුළුවන්. නමුත් ජංගම ගිණුම්වල තැන්පත් කරන මුදල් සඳහා බැංකුවෙන් පොලියක් ගෙවන්නේ නැත. ජංගම ගිණුම් හිමියෙකුට බැංකු පාස් පොතක් ලැබෙන්නේ ද නැත. ඒ වෙනුවට චෙක් පොතක් නිකුත් කරයි. චෙක්පතක් මගින් වෙනත් අයට ගෙවීම් කිරීමටත් කවුන්ටරයෙන් මුදල් ලබා ගැනීමටත් පුළුවන.

තමන්ගේම ආදායම් උපදවන ව්‍යාපාරයක් පවත්වාගෙන යන අයෙකුට බැංකුවක ජංගම ගිණුමක් තිබීම ප්‍රයෝජනවත්ය.

විශ්වාසනීය ලෙස ගිණුම පවත්වාගෙන යන ජංගම ගිණුම් හිමියෙකුට බැංකුවෙන් ණය ආදී පහසුකම් ලබා ගැනීමට පුළුවන. තම ව්‍යාපාරයෙන් උපදවන සියලුම ආදායම් දිනපතාම ජංගම ගිණුමේ තැන්පත් කළ හැක. චෙක්පත් මගින් ගෙවීම් කළ හැක. ජංගම ගිණුම පරීක්ෂා කර බැලීමෙන් ව්‍යාපාරයේ ආදායම් වියදුම් තත්ත්වය ගැන බැංකුවට අවබෝධයක් ලබා ගත හැක.

72 සුත්රය

ඔබ 72 සුත්රය ගැන දන්නවාද?

72 ඉලක්කම තැන්පතු සඳහා බැංකුව ගෙවන වාර්ෂික පොලී අනුපාතයෙන් බෙදීමෙන් තැන්පත් මුදල දෙගුණයක් වීමට ගත වන අවුරුදු ගණන ආසන්න වශයෙන් සොයා ගන්න පුළුවන්.

උදාහරණය:-

බැංකුව ඔබගේ තැන්පතුවට වාර්ෂිකව සියයට 9 ක පොලියක් ගෙවන්නේ නම් (729) ඔබේ තැන්පත් මුදල දෙගුණ වීමට අවුරුදු 8 ක් ගත වේ.

වර්ෂයක් පාසා එකතුවන පොලිය තැන්පත් මුදලට එකතු කර ඉන්පසු ඒ මුළු මුදලටම පොලී ගණනය කිරීම නිසා තැන්පත් මුදල දෙගුණවීම ඉක්මන් වෙයි.

8.4 ණය ලබාදීම

විවිධ අවශ්‍යතාවන් සඳහා පුද්ගලයන්ට ණය සැපයීම බැංකුවක් ඉටු කරන තවත් ප්‍රධානතම සේවාවකි. විශේෂයෙන්ම තමන්ගේම ව්‍යාපාරයක් කරන අයෙකුට, ගොවිතැන්, සත්ව පාලන, කුඩා කර්මාන්ත, වෙළෙඳාම් ආදියේ මුදල් යෙදවීමට අපේක්ෂා කරන අයට ඉතාම අඩු වියදමකින් ණය ලබා ගැනීමට ඇති හොඳම ආයතනය බැංකුවයි.

“ණය” යනු වෙනත් අයගේ තැන්පත් මුදල් වලින් ලබාදෙන මූල්‍ය පහසුකමකි.

බැංකුවක් “ණය” වශයෙන් ඔබට ලබා දෙන්නේ තවත් තැන්පත්කරුවන් විසින් බැංකුවේ තැන්පත් කරන ලද මුදල් බව ඔබ තරයේ සිති තබා ගත යුතුයි.

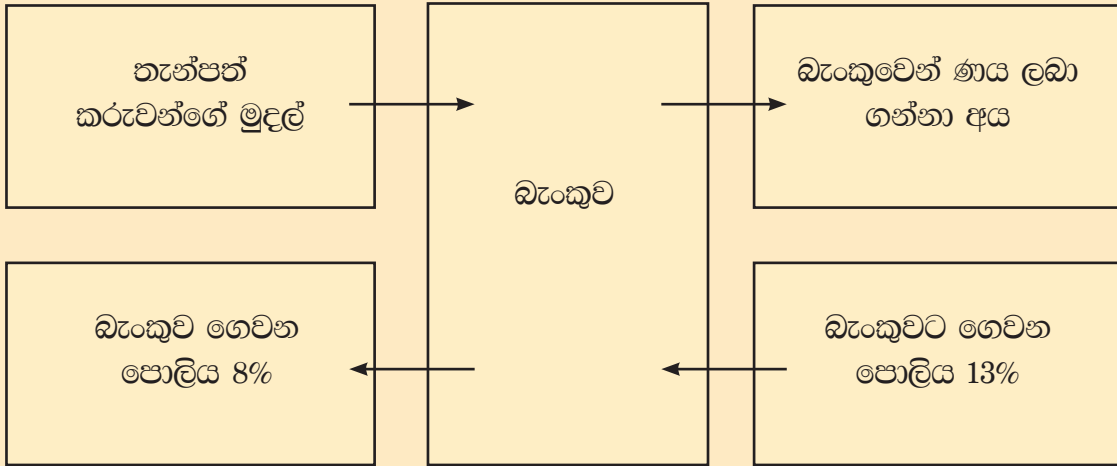
- තැන්පත්කරුවන්ගෙන් ලබා ගන්නා එම තැන්පත් මුදල් ආරක්ෂා කිරීමට බැංකුව වගකීමෙන් බැඳී සිටී.
- ඒ අතරම තැන්පතු සඳහා ගෙවීමට ගිවිස ගන්නා පොලිය නියමිත කාලයේදී ගෙවීමට බැංකුවට වගකීමක් ඇත.
- අනෙක් අතට තැන්පත්කරු ඉල්ලන ඕනෑම අවස්ථාවකදී එම මුදල් ආපසු ගෙවීමට ද බැංකුව බැඳී සිටී.

මේ නිසා ණය ලබාදීමේදී බැංකු ඉතා පිරවීමෙන් කටයුතු කරනු ලැබේ. බැංකුවට ආදායමක් ලැබෙන්නේ ද හොඳ ගනුදෙනු-කරුවන්ගේ ලාභදායක ව්‍යාපාර වලට ණය මුදල් සැපයීමෙනි.

උදාහරණයක්

බැංකු ණය ලබා දෙන්නේ කොහොමද?

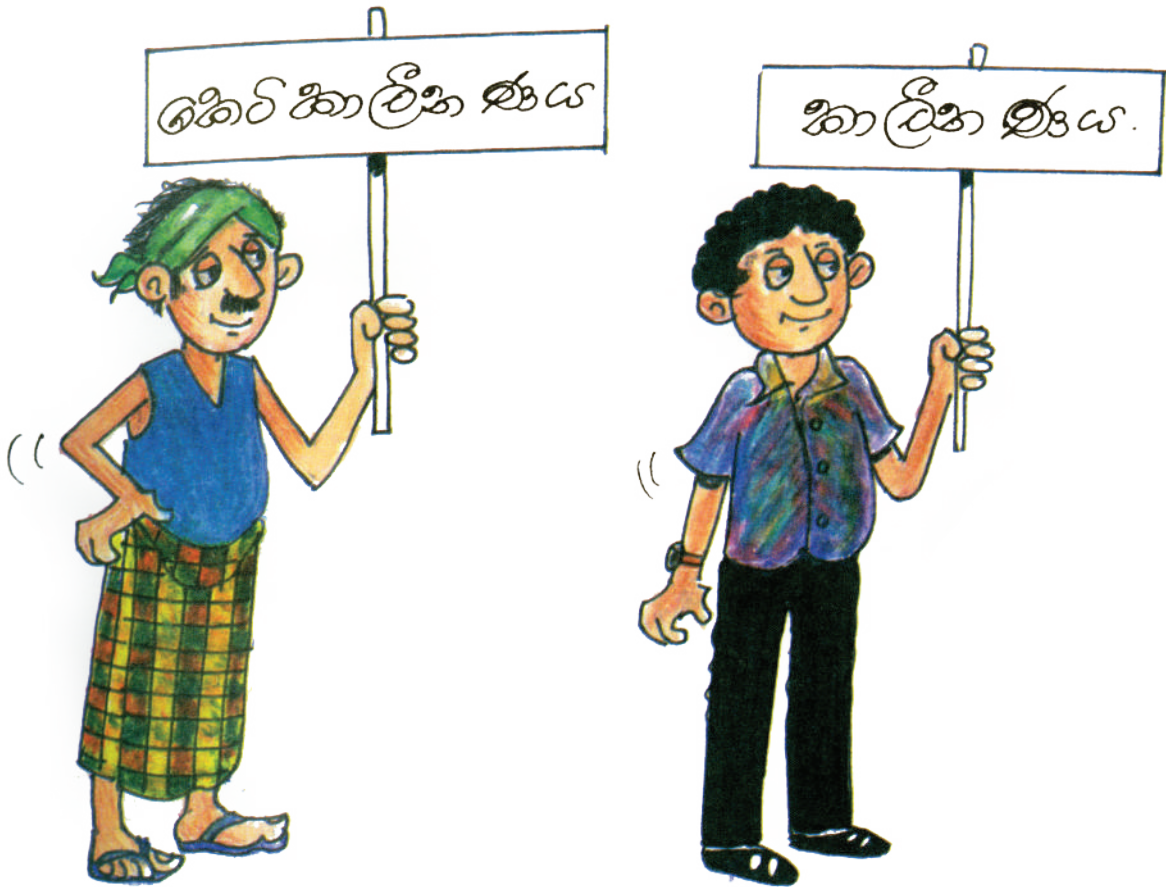
නැන්පතු වලට සියයට 8 ක පොලියක් ගෙවා මුදල් රැස්කර ගෙන ඒ මුදල් වලින් බැංකුව රුපියල් 100 ක් ණයට දුන්නා යැයි සිතමු. ණය සඳහා අය කරන පොලිය සියයට 13 කි.

මේ අනුව, රුපියල් 100 කට බැංකුවේ වියදම රුපියල් 8 කි. ආදායම රුපියල් 13 කි. ලාභය රුපියල් 5 කි. මේ රුපියල් 5 න් තනිකරම බැංකුවේ ලාභය නොවේ.

මෙම ආදායමින් සේවක වැටුප්, පිරවාරණ වියදම්, කාර්යාල කටයුතු වලට අදාළ අනෙකුත් වියදම් ඇතුළු වියදම් රාශියක් දැරිය යුත්තේ මෙම ලාභයෙනි. එබැවින් එම වියදම් අඩු කළ විට බැංකුවේ ශුද්ධ ලාභය දැනගත හැක.

ණය දීමේදී බැංකුව ලොකු අවදානමක් භාර ගනී. මේ නිසා ණය මුදලක් ප්‍රධානය කිරීමට පෙර එය ආපසු අය කර ගැනීමේ හැකියාව ගැන බැංකු කළමනාකරු විශේෂයෙන් සැලකිලිමත් වෙයි. යම් හෙයකින් ගනුදෙනුකරු ණය මුදල නොගෙවා පැහැර හැරියහොත් විකුණා මුදල් කර ගත හැකි දේපල ආදිය සුරැකුම් ලෙස ඉල්ලා සිටින්නේ එබැවිනි. සුරැකුම්වලට අමතරව ණය මුදල යොදවන ව්‍යාපාරයේ ආදායම් ඉපයීමේ හැකියාව ගැන ද සොයා බලනු ලැබේ.

බැංකුවකින් ලබා ගත හැකි ණය වර්ග ද රාශියක් පවතී

කෙටිකාලීන ණය

විශේෂයෙන්ම වගා කටයුතු හෝ ව්‍යාපාරයකට අවශ්‍ය බඩු බාහිරාදිය ගැනීමට වැනි අවුරුද්දකට වඩා අඩු කාලයකදී ආදායම් ලැබිය හැකි කටයුතුවලට කෙටිකාලීන ණය පහසුකම් ලැබේ.

කාලීන ණය

ආපසු ගෙවීම සඳහා අවුරුදු 3 - 5 හෝ ඊටත් වඩා වැඩි කාලයක් අවශ්‍ය වන ස්වයං රැකියා, කර්මාන්ත ආදී ප්‍රාග්ධන ආයෝජනය සඳහා සපයන ණය කාලීන ණය ලෙස හඳුන්වයි. මෙවැනි ණය මාසික වාරික වලින් ගිවිස ගත් කලාසීමාවක් තුළ කොටස් වශයෙන් ගෙවීමට අවස්ථාව ලැබේ. මෙම ණය සඳහා බැංකු පොලී අය කරන්නේ හිතවන ශේෂ ක්‍රමයටය. එනම් මුල් මුදල මාසික කොටස් වශයෙන් අය වන විට ගෙවීමට ඉතුරුවන මුල් මුදලේ ශේෂයට පමණක් පොලිය ගණන් බැලීමේ ක්‍රමයටය.

රන් භාණ්ඩ උකස් ණය

තමන් සතු රන්රන් භාණ්ඩ බැංකුවට උකස් කර භාණ්ඩයේ වටිනාකමෙන් යම් ප්‍රතිශතයක් ණය මුදලක් ලෙස ලබා ගැනීමට පුළුවන.

ජංගම ගිණුම් හිමියන්ට සපයන අයිරා පහසුකම්

ජංගම ගිණුමේ මුදල් නොතිබුණ ද වෙනත් අයට කරන ගෙවීම් සඳහා චෙක්පත් ලිවීමට ගිණුම් හිමියාට අවසර ලැබෙන පරිදි අයිරා පහසුකම් ලබාදෙනු ලැබේ. නාවකාලික අයිරා හා ස්ථාවර අයිරා ලෙස අයිරා පහසුකම් දෙවර්ගයකි. සාමාන්‍යයෙන් අයිරා පහසුකම සඳහා බැංකුව අනෙකුත් ණයවලට වඩා වැඩි පොලියක් අය කරයි. අයිරා පහසුකම් ලබා ගැනීමට ද ගනුදෙනුකරු ප්‍රමාණවත් සුරැකුම් ඉදිරිපත් කළ යුතුය.

8.5 වෙනත් බැංකු පහසුකම්

ණය පහසුකම් ලබා දීමට අමතරව බැංකු සිය ගනුදෙනුකරුවන්ට විවිධ මූල්‍ය සේවා පහසුකම් සලස්වයි.

ආරක්ෂිත සේප්පු

බැංකුව ගනුදෙනුකරුගේ වටිනා භාණ්ඩ, රන් භාණ්ඩ, මුතු මැණික් හා නීතිමය ලියවිලි ආදිය සුරක්ෂිත කර දීම සඳහා ආරක්ෂිත සේප්පු පවත්වාගෙන යයි. ආරක්ෂිත සේප්පුවක් ලබා ගැනීම වෙනුවෙන් ගනුදෙනුකරු බැංකුවට සේවා ගාස්තුවක් ගෙවිය යුතුය.

බැංකු ඇපකර

තම ගනුදෙනුකරුවෙකු විසින් වෙනත් ආයතනයකට අනාගතයේදී කරන්නට නියමිත ණය ගෙවීමකට ඇප වී බැංකුව ඇපකරයක් නිකුත් කරයි. අනාගත දිනයකදී එම මුදල ගෙවීමට තම ගනුදෙනුකරු අසමත් වුවද බැංකුව එම මුදල අනෙක් පාර්ශවය වෙත ගෙවනු ඇත. මෙය ව්‍යාපාරිකයින්ට ණයට භාණ්ඩ ලබා ගැනීමට ඇති පහසු ක්‍රමයකි.

පිරිවැටුම් සමග ගනුදෙනු

ගනුදෙනුකරුවෙකුගේ උපදෙස් මත රට තුළ හෝ පිරිවැටුම් සිටින වෙනත් අයට මුදල් ගෙවීමට හෝ වෙනත් අයගෙන් ගනුදෙනුකරුට මුදල් ලබා ගැනීමට ද බැංකුව පහසුකම් සලස්වයි.

ණයවර ලිපි

පිටරටවලින් භාණ්ඩ ආනයනය කිරීමේදී ගනුදෙනුකරු වෙනුවෙන් අදාළ මුදල් ගෙවන බවට පිටරට සිටින අපනයනකරුට සහතික වන්නේ ද බැංකුවයි. ඒ සඳහා පිටරට සිටින අපනයනකරුට අදාළ භාණ්ඩයේ වටිනාකමට ණයවර ලිපියක් නිකුත් කරයි. බැංකු ඇපකරයකදී මෙන්ම මෙහිදී ද ගනුදෙනුකරු වෙනුවෙන් අපනයනකරුට මුදල් ගෙවීමට බැංකුව බැඳී සිටී.

බැංකු අණකර

බැංකු අණකර නිකුත් කිරීම ද තවත් බැංකු සේවාවකි. බැංකු අණකරය වෙනත් අයෙකුට ගෙවීම් කිරීමට ඇති විශ්වාසදායක ක්‍රමයකි. එහිදී මුලින්ම ගනුදෙනුකරු තම බැංකුවේ අදාළ මුදල තැන්පත් කර එහි වටිනාකමට බැංකු අණකරය ලබාගත යුතුය. අණකරය අනෙක් පාර්ශවයට මුදලින් ගෙවීමක් හා සමානය. අණකරය ලබා ගන්නා අයට එය බැංකුවට ඉදිරිපත් කර මුදල් ලබා ගත හැක.

ස්වයංක්රීය ටෙලර්

බැංකුවක ගිණුමක් තිබෙන අයෙකුට ඒ මුදල් ආපසු ගැනීමට දැන් බැංකුවේ කවුන්ටරයටම යා යුතු නැත. වැඩ කරන දිනවලදී මෙන්ම බැංකු වසා ඇති දිනවලදී ද දිවා රාත්‍රී ඕනෑම අවස්ථාවකදී බැංකු පරිශ්‍රයේ ඇති ස්වයංක්රීය ටෙලර් (ATM) යන්ත්‍රය සවි කර ඇති කුටිය තුළට ගොස් ඔබගේ මුදල් ආපසු ගැනීමට දැන් විධිවිධාන යොදා ඇත. බැංකුව විසින් ඔබ වෙත නිකුත් කර ඇති විද්‍යුත් කාඩ්පත මාර්ගයෙන් ඔබට අයත් රහස් අංකය භාවිතා කර මුදල් ආපසු ලබා ගැනීමට පුළුවන.

ණය කාඩ්පත් හිකුත් කිරීම

තම ගනුදෙනුකරු වෙනුවෙන් යම් උපරිම සීමාවක් යටතේ බැංකුව ණය කාඩ්පත් හිකුත් කරන අතර, එම කාඩ්පත භාවිතා කර අනුමත වෙළෙන්දෙකුගෙන් තමන්ට අවශ්‍ය භාණ්ඩ ලබා ගැනීමට පුළුවන. වර්තමානයේදී ණය කාඩ්පත් මගින් ගෙවීම් කිරීම ජනප්‍රිය වී ඇති අතර, ණය කාඩ්පත් මගින් ගනුදෙනු කර උපරිම වාසි සලසා ගන්නා අන්දම මෙහි අන් තැනෙක (9.4) හි දක්වා තිබේ. (පිටුව 72)

බැඳුම්කර

මීට අමතරව බැංකු මගින් ලංසු බැඳුම්කර, කාර්යසාධන බැඳුම්කර ආදිය හිකුත් කිරීම ඇතුළු විවිධ මූල්‍ය සේවා රැසක් ගනුදෙනුකරුවන්ට ලබා දෙයි.

බැංකුව

අප නව ශ්‍රයක්
දෙන්න කල්පිත
කාරණා කිසියම්
ගැහැම පොදා
බලන්න.

ශ්‍රය දෙන
පුද්ගලයෙක්

අප නව ව්‍ය
වෘත්තිය බලන්න
නැ මුළු ආර්ථික
ශ්‍රය දෙන්න.

බලපත්‍රලාභී බැංකු සමග ගනුදෙනු කිරීමේදී ගනුදෙනුකරුවන් බලාපොරොත්තු වන සාධාරණ බැංකු සේවාවක ප්‍රධාන ප්‍රමිතීන් ස්ථාපිත කිරීමට හා ගනුදෙනුකරුවන් ආරක්ෂා කිරීම සඳහා ආචාර ධර්ම සංග්‍රහයක් සකස් කර ගැනීමට බලපත්‍රලාභී බැංකුවලට මග පෙන්වීමටත් උපකාර වන ප්‍රඥප්තියක් ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව විසින් සියලුම බලපත්‍රලාභී බැංකුවලට හඳුන්වාදී ඇත.

9

ණය භාවිතය

9.1 බැංකු ණය කලට වේලාවට ගෙවිය යුත්තේ ඇයි?

- ණය මුදල් සඳහා බැංකු අය කරන්නේ අඩු පොලියකි. එම මුදල පොලී මුදලාලි කෙනෙකුගෙන් හෝ කුඩා ණය සපයන ආයතනයකින් හෝ ලබා ගන්නේ නම් අධික පොලියක් ගෙවීමට සිදුවේ.
- කලින් ලබා ගත් ණය නිසි ලෙස ගෙවීමෙන් ගනුදෙනුකරුට ඉදිරියේදී නවත් ණය පහසුකම් ලබා ගැනීමට පුළුවන.
- බැංකු ණය ගෙවීම අනපසු කරන අයගේ විස්තර ශ්‍රී ලංකා ණය තොරතුරු කාර්යාංශයේ වාර්තාගත වේ. එබැවින් බැංකු ණය ගෙවීම පැහැර හැර ඇති අයෙකුට නැවත වෙනත් බැංකුවකින් හෝ ණය පහසුකමක් ලබා ගත නොහැකි වේ.

මේ කරුණු ගැන දන්නා බුද්ධිමත් ගනුදෙනුකරුවන් බැංකුවෙන් ලබා ගන්නා ණය මුදල් ප්‍රතිඵලදායක ලෙස යොදවා ඔවුන්ගේ ව්‍යාපාරවලින් ලාභ උපදවා ගෙන ණය මුදල පොලී සමග කලට වේලාවට ගෙවා නිම කරයි.

බැංකුවලින් ණය ලබා ගන්නා ශ්‍රී ලංකාවේ ගොවීන් ඇතුළු සුළු ව්‍යාපාරවල යෙදෙන අයදු බැංකු සමග ඉතා හොඳින් ගනුදෙනු කරනවා. ඔවුන් ලබා ගන්නා ණය මුදල් ද නිසි ලෙස කලට වේලාවට ගෙවා නිම කරනවා.

වගා කන්නයක් අවසානයේදී වගාවට ලබා දුන් බැංකු ණය මුදල් වලින් සියයට 95 කට වඩා එකවර ආපසු ගෙවන ගොවි ජනතාවක් ජීවත්වන දකුණු ආසියාතික රාජ්‍යය ශ්‍රී ලංකාවයි.

9.2 ඇතුළත් බැර නැතුළත් බැර ණය!

- එදිනෙදා වියදුමට (පරිභෝජනයට) ණය ගැනීම නම් හයානකයි.
- ලෙඩදුක් කරදර ආදී අවස්ථාවලදී වියදුම් සඳහා ණය ලබා ගැනීමත් එතරම් සුදුසු නැහැ. (හොඳම ක්‍රමය වන්නේ එවැනි අවස්ථාවලදී, වියදුම සඳහා කල් ඇතිව මුදල් ඉතුරු කරල බැංකුවක තැන්පත් කර තබා ගැනීමයි)
- ණයක් ගන්නාම ඒ මුදල ගෙවන්න වෙන්නේ පොලියකුත් සමගයි.
- මාසයට සියයට 10 ටත් වඩා පොලී අය කරන අය ඉන්නව. සමහර “ණය දෙන ආයතන” වර්ෂයකට සියයට 70 කට වඩා පොලී අය කරනව. ලොකු පොලී මුදලක් ! ඒ වාගේ තැනකින් ණය අරගෙන මුල් මුදලයි පොලියයි ගෙවුවාම නැවතත් නමුත් මුලින් හිටිය තැනමයි. නැත්නම් ඊටත් පහළ වැට්ලා ! ඉතිං නිතර නිතර ණය ගන්න සිදු වේවි.

මේක ණය උගුලක් ! අනුවෙන්න එපා.

- ඔබ ණය ගත යුත්තේ වැඩිපුර ආදායමක් උපයාගන්න පුළුවන් ව්‍යාපාරික කටයුත්තකටයි. ආදායම් උපයන නිසා ගෙවන්නත් පහසුයි.

ඔබ බැංකුවකින්ම ණය ගන්න උත්සාහ කළ යුතුයි.

හේතුව?

ව්‍යාපාරයක් සඳහා අඩුම පොලියකට ණය දීමට හැක්කේ බැංකුවකට පමණයි. ණය ආපසු ගෙවීමට අවුරුදු දෙක තුනක් වුණත් දෙන්න පුළුවන්. අනෙක බැංකු පොලී අය කරන්නේ නීතවන ශේෂ ක්‍රමයටයි. ණයයි පොලියයි ගෙවුවාම තමන්ටත් සෑහෙන මුදලක් ඉතුරු වෙනව. එතකොට කල් යෑමේදී තමන්ගේම මුල ධනයක් රැස් කර ගන්න පුළුවන්.

- ඉතිං ණය ලබා ගැනීමට පෙර බැංකුව සමග ගනුදෙනු ආරම්භ කරල බැංකුවේ විශ්වාසවන්ත ගනුදෙනුකරුවෙක් බවට පත් වෙන්න පුළුවන් නම් ණය මුදල ලබා ගැනීම ඔබට හරිම පහසුයි. ණය ගනුදෙනුවල පදනම විශ්වාසයයි.

මුලින්ම ඉතිරි කිරීමේ ගිණුමක් විවෘත කරන්න පුළුවන්.

ඔබ දිනපතා මුදල් උපයන කෙනෙක් නම් දිනපතාම උපයන මුදල් ගිණුමක තැන්පත් කරන්න පුළුවන්. නැතිනම් සතිපතා, මාසිපතා, දිගින් දිගටම මුදල් ඉතිරි කරන්න ඕනෑ. ඒ වගේම ඔබේ අවශ්‍යතා වලට ඒ මුදල් වරින් වර ආපසු ගන්නත් පුළුවන්.

- මේ විදියට බැංකුව හරහා ඔබේ මුදල් ගනුදෙනු සිදුවෙන කොට බැංකුවට පෙනෙනව ඔබ යම් ව්‍යාපාරයක් කරන, මුදල් උපයන, මුදල් ඉතුරු කරන, මූල්‍ය විනයක් ඇති, දියුණුවීමට උත්සාහ දරන අයෙක් බව. අවංකවම ඔබ බැංකුව සමග ගනුදෙනු කරන්න ඕනෑ. ඔබ අවංක ගනුදෙනුකරුවෙක් බව ඔබ විසින්ම ඔප්පු කළ යුතුයි. ඔබට ආදායමක් තිබෙන බව ඔබේ ගිණුමෙන් පේන්න ඕනෑ.
- ආදායම් උපයන අයට ණය දෙන්න බැංකු කැමතියි. ඔබේ ව්‍යාපාරය ගැන, ව්‍යාපාර යෝජනාව ගැන, ණය මුදලක් ලබා ගැනීමෙන් ව්‍යාපාරය වැඩිදියුණු කර ගැනීමේ සැලසුම ගැන බැංකුවේ කළමනාකරු සමග සාකච්ඡා කළ යුතුයි.
- බැංකුවල විවිධ ණය ක්‍රම තියෙනව. ඔබට ගැලපෙන ණය ක්‍රමය යටතේ ඔබට පහසුකමක් දීමට බැංකුවට පුළුවන්.

9.3 ණයක් ලබා ගැනීමට ඔබට තිබිය යුතු සුදුසුකම් මොනවාද?

- අ. ඔබේ වර්තය, කීර්ති නාමය, දැනුම, දක්ෂතා, නිපුණතා, අවංක බව, ආදායම් ඉපයීමේ හැකියාව ගැන බැංකුව සෑහීමකට පත් වෙන්න ඕනෑ.
- ආ. ණය මුදල යොදවන කටයුත්ත ලාභදායී කටයුත්තක් වෙන්නත් ඕනෑ.
- ඇ. ව්‍යාපාරය සඳහා ඔබගේ දායකත්වයන් අවශ්‍යයි. සියල්ලම ණය මුදලෙන්ම කරන්න බැහැ. ඒ අනුව, අවශ්‍ය ණය මුදල තීරණය කළ යුතුයි.
- ඈ. ණය ආපසු ගෙවීමට වුවමනා කරන කාලය වැදගත්.
- ඊ. ඒ වගේම ණය ආපසු ගෙවන ක්‍රමයන් බැංකුවට දැනගන්න ඕනෑ.
- උ. බැංකුවේ අවදානම ආවරණය කරන ගැනීම සඳහා ඇප හා සුරැකුම් ඉදිරිපත් කරන්නත් වෙනව. සමහරවිට ඔබේත්, ව්‍යාපාරයේත් සුදුසුකම් අනුව සුරැකුම් ලිහිල් කරන්නත් බැංකුවට පුළුවන්.

අවිධිමත් ණය දෙන ආයතන වගේ බැංකු අවිධිමත් විදියට ණය දෙන්නෙ නැහැ !

ණය ගන්නා තැනැත්තාගේ දියුණුවත්, ණය මුදල ආපසු අය කර ගන්නා ආකාරයත් යන කාරණා දෙකම ගැන හිතල බලලයි බැංකුවක් ණය මුදලක් දෙන්නෙ.

9.4 බුද්ධිමත් ලෙස පරිහරණය කළ යුතු ණය කාඩ්පත්

9.4.1 ණය කාඩ්පත් යනු කුමක්ද?

කෙටිකාලීන ණය පහසුකමක් සහිත ගෙවීම් සඳහා වන පහසු ක්‍රමයක් ලෙස ණය කාඩ්පත් හඳුනා ගැනීමට පුළුවන. අවුරුදු 18 ට වඩා වැඩි ස්ථාවර ආදායම් මාර්ගයක් ඇති ශ්‍රී ලාංකික පුරවැසියන්ට ණය කාඩ්පත් ලබා ගැනීමට සුදුසුකම් තිබේ. ණය කාඩ්පත් නිකුත් කිරීමට බලය ඇති ආයතන විසින් ගනුදෙනුකරුගේ ආදායම් තත්ත්වයට අනුව තීරණය කරන මුදල් සීමාවක් ඇතුළත වියදම් කිරීමට හැකි වන සේ මෙම කාඩ්පත් නිකුත් කරනු ලැබේ. මෙවැනි ණය කාඩ්පතක් තිබීම ගෙවීම් කිරීමේදී පහසුවකි. නමුත් එය බුද්ධිමත් ලෙස භාවිතා කළ යුතුය.

9.4.2 ණය කාඩ්පතෙන් ගෙවීම් කිරීම

ණය කාඩ්පත පිළිගන්නා වෙළෙඳුන් වෙතින් ඔබට අවශ්‍ය භාණ්ඩ හා සේවා ලබා ගැනීමට පුළුවන. එහිදී මුදල් වෙනුවට කාඩ්පතින් ගෙවීම් කළ හැක. එම ගෙවීම් කරන අවස්ථාවේ ඔබ අත මුදල් නොතිබෙන්නට පුළුවන. බැංකු ගිණුමේ ද මුදල් නොතිබෙන්නට ඇත. එහෙත් ඔබට අවශ්‍ය භාණ්ඩය හෝ සේවාව ලබා ගැනීමට පුළුවන. ණය කාඩ්පතින් ලැබෙන ප්‍රයෝජනය එයයි.

ණය කාඩ්පත නිකුත් කළ ආයතනය හැම මාසයකම යම් දිනෙක ණය කාඩ්පතේ ගිණුම් ප්‍රකාශය ඔබ වෙත එවයි. පෙර මාසයේ ණය කාඩ්පත හරහා සිදු කරන ලද සියලු ගනුදෙනු එහි දැක්වේ. පෙර මාසයේ ණයට ලබා ගත් භාණ්ඩ හා සේවා වෙනුවට ගෙවිය යුතු මුළු මුදලත් එය ගෙවිය යුතු දිනයත් එහි දැක්වේ. මුළු ණය මුදල එකවරම ගෙවිය නොහැකි නම් එදිනට ගෙවිය යුතු අවම මුදල ද සඳහන් කර තිබේ.

- ඔබ එදිනට පෙර සම්පූර්ණ ණය මුදල එකවර ගෙවා නිම කළොත් කිසිදු පොලියක් ගෙවීමට සිදු නොවේ.
- එදිනට පෙර නොගෙවීමෙන් හෝ එහි සඳහන් අවම මුදල පමණක් ගෙවීමෙන් ඔබට පොලියක් ගෙවීමට සිදුවනු ඇත.
- නියමිත දිනයට පෙර ණය නොගෙවුවහොත් ඔබට ප්‍රමාද ගාස්තු, දඩ පොලී ආදිය ගෙවීමට ද සිදුවේ. ගෙවීම් පැහැර හරින අයගේ විස්තර ශ්‍රී ලංකා ණය තොරතුරු කාර්යාංශයටද (CRIB) වාර්තා කරනු ලැබේ.
- ණය කාඩ්පතින් මුදල් ද ලබා ගැනීමට පුළුවන. එලෙස ලබා ගන්නා මුදල් සඳහා පොලියක් ගෙවීමට සිදුවේ.

- ණය කාඩ්පතකින් මුදල් ගැනීමට භාවිතා කරන රහස් අංකය වෙනත් අයට නොදීමට වග බලා ගත යුතුය. නවද, කාඩ්පත නැති වුවහොත් ඒ බව වහාම නිකුත් කළ ආයතනයට දැනුම් දිය යුතුය.
- **ණය කාඩ්පත්වලට අදාළ කොන්දේසි හා නියමයන් ගැන සැලකිලිමත් වී ඒවා තේරුම් ගෙන කාඩ්පත භාරගත යුතුය.** කාඩ්පතක් නොමිලේ නිකුත් කරන්නේ නැත. එයට යම් ගාස්තුවක් අය කෙරේ. එසේම වසරක් පාසා එය අලුත් කර ගත යුතුය. ඒ සඳහා ද ගාස්තුවක් අය කෙරේ. වෙලාවට ණය නොගෙවුවහොත් පොලී, දඩ පොලී ආදියත් ප්‍රමාද ගාස්තුවක් ගෙවීමට සිදුවේ. මේ සියල්ල ගැන කල්තියා දැනුවත්ව සිටිය යුතුය.
- **එසේම ණයට ගත් භාණ්ඩ හා සේවා පිළිබඳ ලදපත් තමා වෙත රැස්කර තබාගෙන සිටි කාඩ්පත් ගිණුම් ප්‍රකාශනය ලැබුණු පසු ඒවා සසඳා බලා නිවැරදි බව තහවුරු කර ගත යුතුය.**

සමහර විට ඔබ වෙළෙන්ඳාගෙන් ලබා ගත් භාණ්ඩවල මිලට වඩා වැඩි වටිනාකමක් ගෙවීමට ඇතැයි ගිණුම් ප්‍රකාශනයේ පෙනී යෑමට පුළුවන. එවැනි අවස්ථාවල වහාම ඒ බව කාඩ්පත නිකුත් කළ මධ්‍යස්ථානයට දැනුම් දී එය නිවැරදි කර ගන්න.

9.4.3 ණය කාඩ්පත් බුද්ධිමත් ලෙස භාවිතා කළ යුතුය.

කල්පනාකාරී වන්න. ණය කාඩ්පත යොදාගෙන ඉවක් බවක් නැතිව භාණ්ඩ මිලට ගැනීමෙන් වළකින්න. ඊළඟ මාසයේ කරදරයක් නැතිව ගෙවීමට හැකි ප්‍රමාණයට පමණක් ණය විය යුතුය. එසේ නොවුවහොත් ණය ගෙවීමට නොහැකි වේ. එවිට හිඟ ණය මුදලට පොලී එකතු වන බැවින් අවසානයේදී ඔබට බරපතල මූල්‍ය දුෂ්කරතාවලට මුහුණ දීමට සිදු වනු ඇත.

ණය කාඩ්පත් බුද්ධිමත් ලෙස පරිහරණය කිරීමෙන් ඔබේ ඵලදායී ගනුදෙනු පහසු කර ගත හැක.

ඒ වගේම, ගනුදෙනුවලදී කල්පනාකාරී නොවුවහොත් හිඟ ණය හා පොලී ගොඩ ගැසීමෙන් ඔබට මහත් අසීරුතාවයන්ට මුහුණ දීමට සිදු විය හැක.

9.5 පොලී

ණය ලබා ගන්නා අය ඒ සඳහා පොලී අය කරන ආකාරය ගැන ද දැන සිටිය යුතුයි. ක්‍රම කීපයකටම පොලී අය කරනු ලැබේ.

9.5.1 සමතල ක්‍රමය

සමතල ක්‍රමය යන්නෙන් අදහස් කරන්නේ ණය ආපසු ගෙවීමේදී එක සමාන වටිනාකම ඇති වාරික මුදලක් ගෙවීමට හැකි වන පරිදි, වාරිකය තීරණය කිරීමයි. මෙහි ණය මුදලට අදාළ පොලිය මුල් මුදලට එකතු කොට එම මුළු මුදල වාරික ගණනින් බෙදා මාසිකව ගෙවිය යුතු වාරිකය තීරණය කරයි. මෙහිදී ණය මුදලට එකතු වන පොලිය මත පොලිය එකතු වන පරිදි ගණන් බලනු ලැබේ. පහත සඳහන් උදාහරණය බලන්න.

උදාහරණය - 1

සමතල ක්‍රමයට පොලී අය කිරීම

මුල් ණය මුදල රු.50,000.00

වාර්ෂික පොලිය 12%

වාරික ගණන මාසික වාරික 36 කි.

පොලී හා වාරික එකතු කොට සමාන වාරික වලින් ගෙවිය යුතුය.

මුල් ණය මුදල	රු.	50,000
1 වසර පොලිය (රු.50,000 ට)	රු.	6,000
2 වසර පොලිය (රු.56,00 ට)	රු.	6,720
3 වසර පොලිය (රු.62,720 ට)	රු.	7,526
එකතුව	රු.	70,426
සමාන මාසික වාරිකය (එකතුව 36 න් බෙදුවිට)	රු.	1,951.28
(මාස 36)		

සමාන වාරික වලින් ගෙවීමට හැකි බව ඇත්ත. නමුත් මෙහිදී වැරදි පොලිය යොදාගෙන ඇති බැවින් පොලී පිට පොලී ගෙවිය යුතු වේ. මෙහිදී හිතවන ශේෂ ක්‍රමයට වඩා අධික පොලියක් ගෙවීමට ඔබට සිදු වේ. (හිත වන ශේෂ ක්‍රමය සඳහා උදාහරණ 2 බලන්න).

9.5.2 හීන වන ශේෂ ක්‍රමය

හීන වන ශේෂ ක්‍රමයට පොලිය අය කිරීමේදී සෑම මාසයකම අඩු වන ණය ශේෂයට අනුව පොලී ගණන් බලයි. ඒ අනුව, ගෙවිය යුතු පොලිය මාසයෙන් මාසයට අඩු වේ. එබැවින් ණය වාරිකය හා පොලී එකතු කර ගෙවිය යුතු මාසික වාරිකය ද මාසයෙන් මාසයට අඩු වේ. මෙහිදී පහත දී ඇති උදාහරණ අංක 2 බලන්න.

උදාහරණ - 2

හීන වන ශේෂ ක්‍රමයට පොලී අය කිරීම

මුළු ණය මුදල	50,000
පොලී අනුපාතය (වර්ෂයකට)	12,00%
ආපසු ගෙවීමේ කාලය මස	36

මාසය	ණය ශේෂය	ණය වාරිකය	ණය ශේෂය සඳහා මාසික පොලිය	මාසික වාරිකය
1	50,000	1,389	500	1,889
2	48,611	1,389	468	1,875
3	47,222	1,389	472	1,861
4	45,833	1,389	458	1,847
5	44,444	1,389	444	1,833
6	43,056	1,389	431	1,819
7	41,667	1,389	417	1,806
8	40,278	1,389	403	1,792
9	38,889	1,389	389	1,778
10	37,500	1,389	375	1,764
11	36,111	1,389	361	1,750
12	34,722	1,389	347	1,736
13	33,333	1,389	333	1,722
14	31,944	1,389	319	1,708
15	30,556	1,389	306	1,694
16	29,167	1,389	292	1,681
17	27,778	1,389	278	1,667
18	26,389	1,389	264	1,653
19	25,000	1,389	250	1,639
20	23,611	1,389	236	1,625
21	22,222	1,389	222	1,611
22	20,833	1,389	208	1,597
23	19,444	1,389	194	1,583
24	18,056	1,389	181	1,569
25	16,667	1,389	167	1,556
26	15,278	1,389	153	1,542
27	13,889	1,389	139	1,528
28	12,500	1,389	125	1,514
29	11,111	1,389	111	1,500
30	9,722	1,389	97	1,486
31	8,333	1,389	83	1,472
32	6,944	1,389	69	1,458
33	5,556	1,389	56	1,444
34	4,167	1,389	42	1,431
35	2,778	1,389	28	1,417
36	1,389	1,389	14	1,403
		50,000	9,250	59,250

මාසික පොලිය සහ වාර්ෂික පොලිය අතර වෙනස දන්නවාද?

සාමාන්‍යයෙන් බැංකු ආයතන පොලි ගණනය කරන්නේ වාර්ෂික අනුපාතයක් යටතේය. නමුත් පොලියට ණය දෙන වෙනත් ආයතන හා පුද්ගලයන් බොහෝ විට පොලි ගණනය කරන්නේ මාසික පදනමකිනි.

උදාහරණ - 3

- ඔබ බැංකුවකින් සියයට 10 වාර්ෂික පොලියට රු.100 ක් ණයට ගන්නා යැයි සිතන්න. වර්ෂය අවසානයේ ඔබට ගෙවීමට සිදු වන මුළු මුදල ගණනය කරන්නේ මෙසේය.

ලබාගත් මුළු ණය මුදල	රු.	100.00
10% බැගින් වර්ෂයකට පොලය	රු.	10.00
වර්ෂය අවසානයේ එකතුව	රු.	110.00

ණය ගෙවා නිම කිරීම සඳහා ආපසු ගෙවිය යුත්තේ රු.110/- කි.

- ඔබ මාසික පොලියට ණය දෙන ආයතනයකින් හෝ පුද්ගලයෙකුගෙන් මාසයකට සියයට 10 පොලියට රු.100.00 ක් ණයට ලබා ගන්නේ නම්, වර්ෂය අවසානය වන විට ගෙවිය යුතු මුළු මුදල මෙසේය. (මාසිපතා පොලි ගෙවයි).

ලබාගත් මුදල් මුදල	රු.	100.00
1 වන මාසයේ පොලිය	රු.	10.00
2 වන මාසයේ පොලිය	රු.	10.00
3 වන මාසයේ පොලිය	රු.	10.00
4 වන මාසයේ පොලිය	රු.	10.00
5 වන මාසයේ පොලිය	රු.	10.00
6 වන මාසයේ පොලිය	රු.	10.00
7 වන මාසයේ පොලිය	රු.	10.00
8 වන මාසයේ පොලිය	රු.	10.00
9 වන මාසයේ පොලිය	රු.	10.00
10 වන මාසයේ පොලිය	රු.	10.00
11 වන මාසයේ පොලිය	රු.	10.00
12 වන මාසයේ පොලිය	රු.	10.00
එකතුව	රු.	220.00

ණය ගෙවා නිම කිරීම සඳහා රුපියල් 220 ක් ගෙවිය යුතුය. වාර්ෂික පොලියට ණය ගන්නා අයෙකුට වඩා මාසේ පොලියට ණය ගැනීමෙන් ඉතා ඉහළ පොලියක් ගෙවීමට සිදු වන බව මෙයින් පෙනේ.

පොලී වෙනස

9.6 ඔබේ නමක් ක්‍රිඩ් එකට ගිහිල්ලාද?

ක්‍රිඩ් කියන්නේ ශ්‍රී ලංකා ණය තොරතුරු කාර්යාංශයට (Credit Information Bureau of Sri Lanka) කියන ඉංග්‍රීසි නමේ මුල් අකුරු වලින් CRIB හඳුනාගෙන තියෙන්නෙ.

ක්‍රිඩ් පිහිටුවල තියෙන්නෙ ශ්‍රී ලංකා පාර්ලිමේන්තුව විසින් සම්මත කළ නීතියකට අනුවයි.

මේ ණය තොරතුරු කාර්යාංශයට කොටස්කාරයන් 90 කට වඩා ඉන්නව. ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව, බලපත්‍රලාභී වාණිජ බැංකු, විශේෂිත බැංකු, ලියාපදිංචි මූල්‍ය සමාගම්, කල්බදු (ලීසිං) සමාගම් ඔක්කොම මේ කාර්යාංශයේ කොටස්කාරයෝ.

ඉතින් මේ මූල්‍ය ආයතනවලින් යම් පුද්ගලයෙකුට හෝ ආයතනයකට මූල්‍ය පහසුකමක් දුන් වහාම ඒ මූල්‍ය පහසුකම් ඒ කියන්නේ පුද්ගල ණයක්, ක්‍රෙඩිට් කාඩ් පත්‍රයක්, ලීසිං පහසුකමක් ආදී මූල්‍ය පහසුකම් ලබා ගත් අය පිළිබඳ සම්පූර්ණ විස්තරයක් කාර්යාංශයට යවනවා. එමෙන්ම ණය ගෙවීම් පැහැර හැර ඇති අයගේ විස්තර ද ක්‍රිඩ් එකට යවනවා.

ඔබ දන්නවාද? මේ වන විට මිලියන 4 කට වඩා පුද්ගල හා වියවසාය ණය පිළිබඳ විස්තර කාර්යාංශයේ දත්ත ගබඩාවේ තියෙනවා.

ශ්‍රී ලංකාවේ තිබෙන බලපත්‍රලාභී මූල්‍ය ආයතනයකින් මූල්‍ය පහසුකම් ලබා ගන්නා හැම දෙනාගේ ම තොරතුරු මේ විදියට ක්‍රිඩ් එකට වාර්තා කරන්නේ ඇයි?

එක් බැංකුවකින් හෝ මූල්‍ය ආයතනයකින් ණය අරගෙන ඒ මුදල් නිසි විදියට ගෙවන්නේ නැතිව තවත් මූල්‍ය ආයතනයකට ගිහින් ණය ලබා ගන්න උත්සාහ කරන අයත් අප අතර ඉන්නවා.

ඉතිං ඒ නිසා යම් පුද්ගලයෙක් (හෝ ව්‍යාපාරයක්) බැංකුවකින් හෝ මූල්‍ය ආයතනයකින් පහසුකමක් ඉල්ලූ විට එම ණය දෙන බැංකුව මුලින්ම කරන්නේ ක්‍රිඩ් එකට ගිහිං එම අයදුම්කරුගේ අතීත ණය වාර්තාව බලාගන්න එකයි. එයා වෙත මූල්‍ය ආයතනයකින් ණය අරගෙන තියෙනවද? එම ණය ගෙවීම පැහැර හැරල තියෙනවද? ගිවිසගත් විදියටම ගෙවනවද? වෙනත් මූල්‍ය ආයතනවලට තව කොපමණ ගෙවන්න තියෙනවද? ආදී විස්තර දැන් අන්තර්ජාලය හරහා ක්‍රිඩ් එකට ගිහිං ඉක්මනින්ම ලබා ගන්න පුළුවන්.

ඒ විදියට ක්‍රිඩ් එකෙන් ලැබෙන වාර්තාව ණය දෙන බැංකුවට අලුත් ණය මුදල ලබාදීම පිළිබඳ තීරණය ගැනීමට උපකාර වෙනවා.

අනෙක් අතට කලින් ණය මුදල් ලබා ගෙන ඇති ඕනෑම අයෙකුට එයා ගනුදෙනු කරන ඕනෑම බැංකුවක් මාර්ගයෙන් එයාගේ ණය තොරතුරු පිළිබඳ වාර්තාවක් ලබා ගැනීමටත් පුළුවන්.

ඒ සඳහා පුද්ගලයෙකු නම් රු.500 ක්ද, ආයතනයක් නම් රු.750 ක්ද ගෙවන්න ඕනෑ. තමන්ගේ බැංකුව හරහා ඒ මුදල් තැන්පත් කළ විට වාර්තාව ගෙදරටම එවනව. ඉතිං යම් අයෙකුට තමන්ගේ මූල්‍ය ගනුදෙනු පිළිබඳ යහපත් වාර්තාවක් ක්‍රිබි එකෙන් ලබා ගන්න පුළුවන් නම් ණය දෙන ආයතනයට ඉදිරිපත් කරන්න ඊට වඩා හොඳ සහතිකයක් තවත් තියෙනවද?

ඒ අතින් හොඳ ගනුදෙනුකරුවන්ටත් ක්‍රිබි එකෙන් ලොකු සේවයක් ඉටු වෙනවා.

ප්‍රවේශම් වන්න!

ඔබ දැප්පත් වුවද පොහොසත් වුවද කම් නැත. ඔබේ ජීවිතය අවුල් කර දැමීමට සමත්වන මූල්‍ය උගුල් ඕනෑ තරම් පවතී.

9.7 උපදේශනා

ණය උපදේශන කේන්ද්‍රය

මිනිස්සු නොයෙක් කාරණාවලට ණය ලබා ගනියි. ආදායම් ලැබෙන විට ඒ ගත් ණය ගෙවා නිම කරන අය තවත් ණය ලබා ගනිමින් දියුණුවේ හිනි පෙන්නටම නගී. ඒ අතර තවත් අය යම් යම් හේතු නිසා ගත් ණය ගෙවා ගැනීමට නොහැකිව ලන වෙති. මොවුන්ගෙන් ඇතැම් පිරිසකට ණය ගෙවා ගැනීමට නොහැකිව ඇත්තේ ඔවුන්ට පාලනය කර ගත නොහැකි හේතු නිසාවෙනි.

ඇතැම් අය භිතාමනාම ණය ගෙවීම පැහැර හරිති. තවත් අය මුදල් පරිහරණය ගැන කිසි අවබෝධයක් නොමැතිව අධික පොලියට ණය ලබා ගෙන අමාරුවේ වැටෙන බව ද දක්නට තිබේ.

කොහොම වුණත් ණය මුදලක් ගෙවීමට අතපසු කළොත් එයින් නොයෙකුත් දුෂ්කරතාවලට මුහුණදීමට සිදුවීම නම් වැළැක්විය නොහැක.

එලෙස ණය ලබාගෙන ඒවා ගෙවා ගැනීමට නොහැකිව තව තවත් ණය වී බරපතල ණය අර්බුදවලට මුහුණ දී ඇති අයට සහනයක් සැලැස්වීමේ අරමුණින් ණය උපදේශන කේන්ද්‍රය ආරම්භ කර ඇත.

මෙය ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව, ශ්‍රී ලංකා බැංකුකරුවන්ගේ සම්මේලනය සමග එක්ව ආරම්භ කරන ලද ප්‍රජා සන්කාරක සේවාවකි.

පසුගිය වසර දෙකහමාරක කාලය තුළ ණය උපදේශන සේවය සොයා පැමිණි පුද්ගලයින්ගේ කනාන්තරවලට අනුව ණය ගෙවා ගැනීමට නොහැකි වීමට හේතු රාශියක් අනාවරණය වෙලා තියෙනවා.

අ. ණය සඳහා අය කරන අධික පොලී හේතුවෙන් පොලී ගෙවූ පසු ණය ගෙවා ගැනීමට නොහැකි වීම.

ආ. තමන් ණය ලබා ගත් ව්‍යාපාරය අඩපණ වීම හෝ පාඩු සිදුවීම.

ඇ. ආදායම් පහත වැටීම.

ඈ. ආදායමට වඩා වැඩිපුර වියදම් කළ බැවින්, ණය ගෙවා ගත නොහැකි වීම.

උ. ණය කාඩ්පත් අපරික්ෂාකාරී ලෙස පාවිච්චි කර මුදල් ආපසු ගෙවීමට නොහැකි වීම.

උ9. ඇඳුම් මෝස්තර, විලාසිතා වැනි අධික වියදම් දැරීමට සිදු වන සුවපහසු ජීවන රටාව.

එ. මුදල් පරිහරණය පිළිබඳ දැනුමක් නොමැති වීම.

ඒ. ණය සඳහා අය කරන පොලී හා අදාළ වෙනත් කොන්දේසි ගැන නිසි අවබෝධයක් නැතිව ණය ලබාගෙන තිබීම.

මේ කුමන හේතුවක් නිසා හෝ ණය ආපසු ගෙවා ගැනීමට නොහැකි විමෙන් දුෂ්කරතාවන්ට මුහුණ දෙන අයට සහනදායක විසඳුම් ලබා දීමට ණය උපදේශන සේවය කටයුතු කරනව.

ඔබටත් ණය සම්බන්ධ ගැටළුවක් තිබේ නම් විමසන්න.

උපදේශනා
ණය උපදේශන කේන්ද්‍රය
බැංකු විදු පියස
ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව
58, ශ්‍රී ජයවර්ධනපුර මාවත
රාජගිරිය

මේ ණය මුදල දින 60 කින් ගෙවිය යුතුයි. ඒ අනුව, ණය ගෙවා නිම කිරීම සඳහා රු.15,000 ක් ගෙවීමට ඔහුට සිදුවේ.

9.8 සේවක අර්ථසාධක අරමුදල ඇපයට තබා නිවාස ණය ලබා ගන්නා අයට වචනයක්

සේවක අර්ථසාධක අරමුදල පාර්ලිමේන්තු පනතකින් පිහිටුවා ඇති සමාජ ආරක්ෂණ අරමුදලකි. රාජ්‍ය සංස්ථාවල හා පෞද්ගලික අංශයේ සේවකයින් සේවයෙන් විශ්‍රාම ගත් විට ඔවුන්ගේ විශ්‍රාම ජීවිතයට රැකවරණයක් සැපයීමේ අරමුණින් මෙම සමාජ ආරක්ෂණ ක්‍රමය 1958 දී ආරම්භ කරන ලදී. එම සේවකයින් මෙන්ම සේවා යෝජකයින්ද මාසිකව බැර කරන මුදල්වලින් එක් එක් සේවකයාගේ ගිණුමට මුදල් රැස් වේ. එසේ රැස් වන මුදල් ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ සේවක අර්ථසාධක අරමුදල් දෙපාර්තමේන්තුව විසින් ගිණුම්ගත කර වාර්ෂිකව පොලී එකතු කරනු ලැබේ. එලෙස සේවකයා වෙනුවෙන් එක් රැස්වන මුදල් ආපසු ලබා ගත හැක්කේ වයස සම්පූර්ණ වී විශ්‍රාම ගැනීමේ දීය.

කාන්තාවන්ට අවුරුදු 50 න්ද, පිරිමින්ට අවුරුදු 55 න්ද සේවක අර්ථසාධක අරමුදලේ ප්‍රතිලාභ ඉල්ලුම් කළ හැක.

එසේ වුවද, විවාහය නිසා සේවයෙන් ඉවත් වන කාන්තාවන්ට ද, සඳහාම රෝගී වන සේවකයින්ට ද, ස්ථීර පදිංචිය සඳහා විදේශ ගත වන අයට ද රජයේ විශ්‍රාම වැටුප් සහිත ස්ථීර රැකියාවකට බැහැර වීමට ද, රාජ්‍ය විශ්වසාය ප්‍රතිසංවිධානය කරන විට සේවයෙන් ඉවත් වන අයට ද වයස සම්පූර්ණ වීමට පෙර ප්‍රතිලාභ ඉල්ලුම් කළ හැක.

ප්‍රතිලාභ ඉල්ලුම් කළ යුත්තේ නම ප්‍රදේශයේ කම්කරු කොමසාරිස් කාර්යාලය මගිනි.

වයස සම්පූර්ණ වීමට පෙර අර්ථසාධක අරමුදල ඇපයට තබා නිවාස සංවර්ධනය සඳහා බැංකු ණයක් ලබා ගැනීමට සේවකයන්ට අවස්ථාව තිබේ. ඒ පිළිබඳ විස්තර පහත සඳහන් ආයතනවලින් ලබා ගත හැක.

ලංකා බැංකුව	රාජ්‍ය උකස් හා ආයෝජන බැංකුව
මහජන බැංකුව	ශ්‍රී ලංකා නිවාස සංවර්ධන මූල්‍ය සංස්ථා බැංකුව
ජාතික නිවාස සංවර්ධන අධිකාරිය	සමුපකාර ග්‍රාමීය බැංකුව

නිවාස ණය ඉල්ලුම් කළ යුත්තේ ද පළාතේ පිහිටි කම්කරු කොමසාරිස් කාර්යාලය මාර්ගයෙනි. ලබා ගන්නා ණය මුදලින් නිවෙස් සාදාගෙන නිසි පරිදි ණය ගෙවීමට ඔබ වග බලා ගත යුතුය. එසේ නැතිව වෙන කාරණාවලට මුදල් වියදම් කළොත් එයින් පීඩනයට පත්වන්නේ ද ඔබමය එබැවින්,

- ලබා ගන්නා ණය මුදල නියමිත පරිදි ගෙවා නිම කරන්න.
එසේ කිරීමෙන් විශ්‍රාම කාලයේදී සුව පහසු ජීවිතයක් ගත කිරීම ඔබේ ආර්ථසාධක අරමුදල ආරක්ෂා වනු ඇත.
- ණය ගෙවීම පැහැර හැරියහොත් හිඟ මුදල් දඩ පොලී ද සමග අරමුදලේ ශේෂයන් කපා ගන්නා බැවින්, කාලයක් තිස්සේ රැස් කරන ලද ආර්ථසාධක අරමුදලෙන් වැඩි කොටසක් ඔබට අහිමි වීමට ඉඩ තිබේ.
- ණය මුදල ගෙවා අවසන් කළ වහාම පළාතේ කම්කරු කොමසාරිස් කාර්යාලයට ගොස් අංක 14 දරන පෝර්මය සම්පූර්ණ කර සේවක ආර්ථසාධක අරමුදලේ අධිකාරී වෙත එවන්න.

ඔබේ සේවක ආර්ථසාධක අරමුදලට අදාළව වැඩිමහත් තොරතුරු ලබා ගැනීමට පහත සඳහන් අය අමතන්න.

අධිකාරී
සේවක ආර්ථසාධක අරමුදල් දෙපාර්තමේන්තුව
ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව
කොළඹ 01

කම්කරු කොමසාරිස්
කම්කරු කොමසාරිස් කාර්යාලය
නැ.පෙ. 1508
නාරාහේන්පිට
කොළඹ 05

9.9 තුන්පලකින් ණය ලබා ගත් තුන් දෙනාගේ කථාව

එකම ගමේ තුන් දෙනෙක් තුන් පලකින් ණය ගත්තා. එක්කෙනෙක් පොලී මුදලාලිගෙන් රු.20,000 ක් අරගෙන ගොවිතැන් කළා.

අනෙක් තැනැත්තිය රු.20,000 ක ණයක් ගත්තේ ගමේ ගෙවල් ගානේ ගිනිං ණය දෙන මයිකා ආයතනයෙන්.

තුන්වැන්නා වගා කටයුතු සඳහා බැංකුවකින් රු.20,000 ක ණයක් ගත්තා.

අස්වනු විකුණා ණය බේරීමෙන් පසු මේ තුන්දෙනා කියන්නේ මොනවාදැයි ටිකක් සොයා බලමු!

අපි මුලින්ම පොලී මුදලාලිගෙන් ගත් ණය සඳහා ගෙවිය යුතු මුදල ගැන බලමු.

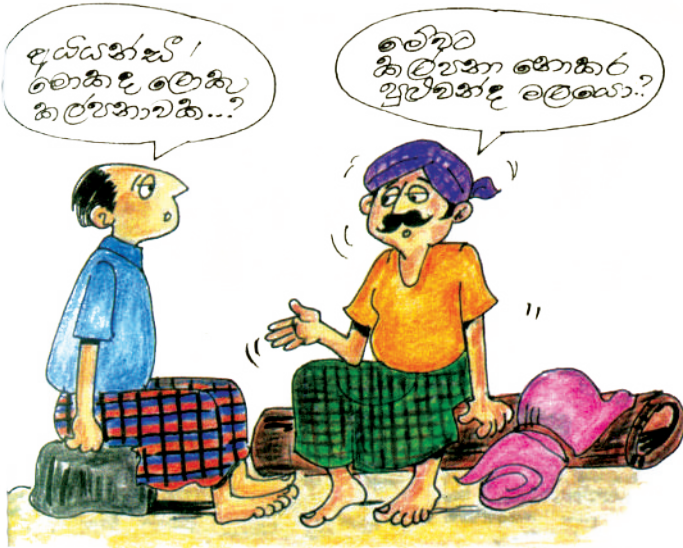
(මාසික පොලිය 6%)	
ණය මුදල්	රු.20,000
පොලී (මාස 6)	රු. 7,200
අඩු මිලට අස්වනු මිලදී ගැනීම නිසා සිදුවූ මූල්‍ය පාඩුව	රු. 8,000
ණය බේරීම සඳහා ආපසු ගෙවිය යුතු මුළු මුදල	රු.35,000
	=====

මයිකා සමාගමෙන් දුන් මුදල ගැන ඔවුන් අය කරන්නේ කොහොමද?

(මාසික පොලිය 6%)	
ණය මුදල	රු.20,000
අතලන්වීමේ ගාස්තු	රු. 500
ලියාපදිංචි ගාස්තු	රු. 250
පරීක්ෂණ ගාස්තු	රු. 550
පොලී මුදල (මාස 6)	රු. 7,200

	රු.28,500
	=====

අස්වනු විකුණා ණය බේරුම් කිරීමෙන් පසු මේ අය කියන කථා වලට සවන් දෙමු!

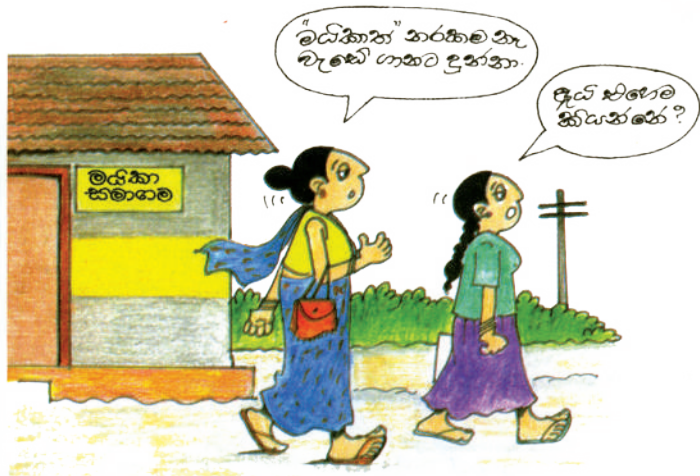
(මෙය ණය ගත්තේ ගමේ පොලි මුදලාලිගෙනයි)

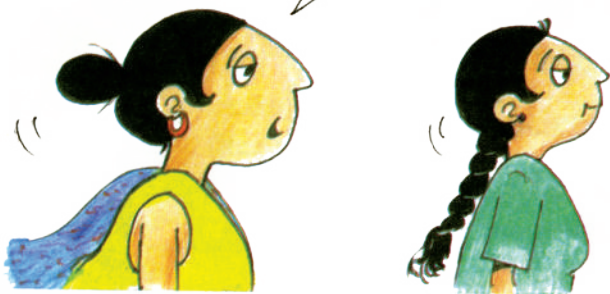
මුදලාලි ණයට හිලිම් වනතුරු අස්වනු ගන්නවා. ඊට අමතරව පොලියකුත් අයකරනවා මාසට සියයට 6 යි.

මයිකාන් හරකම හැ.....

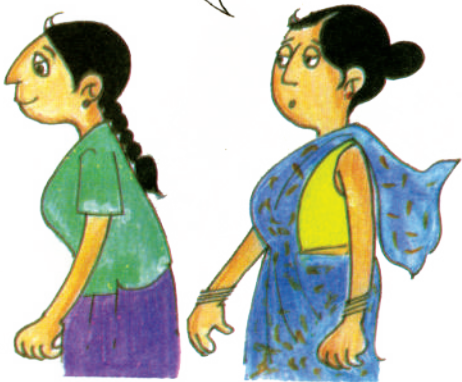
ඉස් ඉස් ඉස් ගොවිතැන රු.500 යි.
 ඉස් ඉස් ඉස් ගොවිතැන ගොවිතැන රු.500 යි.
 ගොවිතැන ගොවිතැන රු.500
 ගොවිතැන ගොවිතැන රු.500
 ගොවිතැන රු.1200 යි.

ඉස් ගොවිතැන ගොවිතැන රු.28500 යි.

ඉස් ගොවිතැන ගොවිතැන රු.28500 යි.

ඉස් ගොවිතැන ගොවිතැන රු.28500 යි.

බැංකුවක් සමග ගනුදෙනු කළ කාන්තාවට සවන් දෙමු!

මුනින මොකදි සුද්දි වගේ රුපියල් 20.000 ණය මුදලක් කෙලිය රුපියල් 1200ක් තව රු 200කුත් ගෙවිම! ණයෙන් නිදහස්! මුනේජර මහත්යාටත් කතාකරම ගෙදිර ආම.

බැංකුවෙන් ලබාගත් ණය පියවීම සඳහා කොපමණ ගෙවුවාද ?
(වාර්ෂික පොලිය 12%)

ණය	රු. 20,000
පොලි (මාස 6)	රු. 1,200
ලිපි ද්‍රව්‍ය ආදි වෙනත් ගාස්තු	රු. 200
ණය බේරුම් කිරීම සඳහා	
ගෙවූ මුල මුදල	<u>රු. 21,400</u>

ඔබගේ වංකියන්ගේ බැංකුවක් එකිනි ගනු දෙනු කරන්න කියම.

ණය උගුල

දැනටමත් ගොඩ ගැසී ඇති ණය කන්දරාව බේරුම් කිරීම සඳහා යම් පුද්ගලයෙකුට අලුතින් තවත් ණය ගැනීමට සිදු වන තත්ත්වයක් උදාවී ඇත්නම් එම අය නිසැකවම ණය උගුලක හිරවී සිටී.....!

අනාගතය ගැන නොසිතා සිදු කළ විවිධ මුදල් ගනුදෙනු හේතුවෙන් කෙනෙකු එවැනි ණය උගුලක හිරවීමට හොඳටම ඉඩ තිබේ.

එසේම තම මුදල් පරිහරණය ගැන සැලකිලිමත් නොවන, කල්පනාකාරී නොවන, සැලසුමකට අනුව ගනුදෙනු නොකරන හා ගනුදෙනු වලදී වැඩිදුර නොසිතන අය අල්ලා ගැනීම සඳහාම උගුල් අටවන අය ද සමාජයේ සිටී.

10

මුදල් මගඩ

අදහාගත නොහැකි තරමේ ඉහළ පොලී හෝ වෙනත් ප්‍රතිලාභ ගෙවන බවට ආකර්ශණීය පොරොන්දු දෙමින් ප්‍රයෝගකාරී ලෙස අහිංසක ජනතාවගේ වටිනා මුදල් වංචා කිරීම මුදල් මගඩයකි.

මේ මුදල් මගඩ විවිධාකාරයෙන් ඔබ වෙත ඉදිරිපත් විය හැක. ඒ හැම වංචනික ක්‍රමයකින්ම පුර්වයෙන්ම සිදු වන්නේ ඔබේ මුදල් ඔවුන් අතට පත් වීමයි. කිසියම් භාණ්ඩයක් මිලට ගැනීමට හෝ මූලික අරමුදලක් තැන්පත් කිරීමට ඔබට පොළඹවා ගැනීමෙන් ඔබත් මෙවැනි මගඩයකට ගොදුරු විය හැක.

- බොහෝ විට එම භාණ්ඩය “මුදලට සරිලන වටිනාකමක්” නැති එකකි.
- එම භාණ්ඩයට සාමාන්‍ය වෙළෙඳපොළේ කිසිදු ඉල්ලුමක් ද නොමැත. ඒ නිසා පසුව වෙන අයෙකුට විකුණා මුදල් කර ගැනීමට ද නොහැක.
- මූලික තැන්පත් මුදලක් මුලින්ම තැන්පත් කළේ නම්, ඒ මුදලට මාස දෙක තුනක් “ලොකු පොලියක්” ගෙවනු ඇත. මාස දෙක තුනකට පසු ඒ පොලියත් නැත. සමහර විට මුදල් භාර ගත් පුද්ගලයා සොයා ගන්නටත් නැත. ඉතිං තැන්පත් කළ මුල් මුදල ගැන කවර කථාද?

10.1 පිරමිඩ මගඩය

සාමාන්‍යයෙන් ඉක්මනින් ලොකු ධනයක් අත්පත් කර ගැනීමට සිහින මවන බොහෝ දෙනා මේ මගඩයට ගොදුරු වෙති. පිරමිඩ ක්‍රමයේදී පළමුව ඔබට යම් මුදලක් තැන්පත් කිරීමට හෝ භාණ්ඩයක් මිලට ගැනීමට සිදුවේ. එවැනි නව සාමාජිකයින් ද අලුත් සාමාජිකයින් බඳවා ගත යුතුය. ඒ හැම දෙනාම ඔබ මෙන්ම මුදල් තැන්පත් කළ හෝ භාණ්ඩ මිලට ගත් අය වේ. එම අලුත් බඳවා ගැනීම් වෙනුවෙන් ඔබට ප්‍රතිලාභ හිමිවන බව මගඩය මෙහෙය වන අය ප්‍රකාශ කරයි.

මෙවැනි පිරමිඩාකාර යෝජනා ක්‍රමයකදී සිදු වන්නේ අලුතින් එකතු වෙන හෝ බැඳෙන සාමාජිකයන්ගේ සංඛ්‍යාව හෝ ඔවුන් ගෙවන මුදල් ප්‍රමාණයේ වැඩිවීම මත මුලින් මුලින් බැඳුණු සාමාජිකයන්ට කොමිස් හෝ යම් ප්‍රතිලාභ ලැබීමකි. ඉතින් තමන්ට ප්‍රතිලාභ ලබා ගන්නට නම් මේ උගුලට අනුවෙන හැම කෙනෙක්ම හැකි තරම් අලුත් සාමාජිකයන් බැඳවීමට ක්‍රියා කළ යුතුය! මේ අය අලුත් සාමාජිකයන්ටත් අර නොවටිනා භාණ්ඩයම විකුණා හෝ වෙනත් ක්‍රමයකින් හෝ මුදල් රැස් කරයි. එම මුදලින් ඉතා සුළු ප්‍රතිශතයක් මේ අයට කොමිස් හැටියට ලබා ගැනීමට පුළුවන. රැස් කරන මුදල් වලින් වැඩි ප්‍රමාණය යෝජනා ක්‍රමය පිටුපස සිටින මගඬකරුවන් අනට පත් වේ.

නමුත් කෙටි කාලයකදී තවදුරටත් අලුත් සාමාජිකයන් බඳවා ගැනීමට නොහැකි වන විට ව්‍යාපාරය තුළට මුදල් ගලා ඒමක් නොමැති බැවින් කොමිස් හෝ ප්‍රතිලාභ ගෙවීම ද ඇණා හිටී. ඒ සමගම යෝජනා ක්‍රමය බිඳ වැටෙන අතර, ඒ වන විටත් රැස් කර ගත් මුදල් නොගය ද රැගෙන මගඬකරුවෝ අතුරුදන් වී සිටිති! අවසාන කාලයේදී මගඬයට හසු වූ අයට වැඩි වශයෙන් ද අනෙක් “සාමාජිකයන්ට” සෑහෙන තරමින් ද මූල්‍යමය පාඩු විඳීමට සිදු වේ.

ඔබ දන්නවාද?

මෙවැනි පිරමිඩාකාර යෝජනා ක්‍රමයකට සහභාගි වීම, ඒ ගැන ප්රවාරය කිරීම, නව සාමාජිකයන් බඳවා ගැනීම මගින් ප්රවර්ධන කටයුතු කිරීම හා යෝජනා ක්‍රමය මෙහෙයවීම හා කළමනාකරණය කිරීම ආදිය හිනි විරෝධී වේ. එවැනි වරදකට උසාවියකදී වරදකරුවකු වන අයෙකුට අවුරුදු 3 ක සිර දඬුවමක් හෝ රුපියල් දශලක්ෂයක දඩයක් ගෙවීමට

හෝ

ඒ දඬුවම් දෙකටම යටත් වීමට හෝ සිදුවනු ඇත.

බලාගෙනයි!

හිනි විරෝධී පිරමිඩාකාර යෝජනා ක්‍රමවලට අනුවෙන්න එපා!

පිරමිඩ ක්‍රමය එක මගඬයක් විතරයි. නව නොයෙක් ආකාරයේ මුදල් මගඬ වරින් වර කරලියට එන්න පුළුවන්

ඒ අය ඔබට ගොඩක් ආදරෙයි! ඔබටත් වඩා ඔබේ මුදල්වලට ඒ අය බොහෝම ආදරෙයි! ඔබව ඉක්මනින් ධනවතෙකු කරන්න. ඔබේ මුදල් දෙගුණ කරල දෙන්න පහසු ක්‍රම ඒ අය ඔබට ඉදිරිපත් කරාවි. අනුවෙන්න නම් එපා.

10.2 පැහැල දෙන ණය!

අපි පොලී මුදලාලි ගැන දැනීමු. දුප්පත් මනුස්සයෙකුට හදිසියකදී පොඩි අතමාරුවක් කර ගන්න ඉන්නේ පොලී මුදලාලි විතරයි. එයා ඒකට ලොකු පොලියක් අය කරන බවත් අපි දැනීමු. ඒ සියල්ල කාලයක සිට බොහොම ප්‍රසිද්ධි කාරණා.

නමුත් මෑතක සිට ගම්බද ප්රදේශවල ගෙයින් ගෙට ගොස් ඉවක් බවක් නැතිව ණය දෙන “ආයතන” විශේෂයක් ද බිහි වී තිබේ. ඇතැම් විට මේ “ආයතන” වල නීත්‍යානුකූල භාවය ද සැක සහිතය. මේ ආයතනවල වැඩ කරන නෝනලා - මහත්තරු පොලී මුදලාලිට වඩා කාරුණිකය. ඉල්ලු සැනින් ණය දෙයි. හරිම ඉක්මන්ය. ණය ගැනීමට කාරණයක් ද අවශ්‍ය නැත. කාරණයක් ඇතත් නැතත් ණය ගැනීමට පුළුවන.

ඉතිං මේ වගේ වාසියක් තවත් ලැබෙයිද? මේකට අනුවෙන්හේ නැත්තේ කවුද? ඕනෑ කෙනෙක් අනුවෙනව. හැබැයි මේ වගේ කඩිමුඩියේ දෙන ණයකට අනු වුණොත් නම් ගැලවෙන්න බැරි ණය උගුලක හිර වෙනව. බොහෝවිට ගමේ අහිංසක කාන්තාවන් ඒ බව දන්නෙ නැහැ. වැඩි වශයෙන් මොවුන්ට ගොදුරු වෙන්නෙ ගමේ උත්සාහවන්ත කාන්තාවන් සුළු පරිමාණ ණය දෙන ආයතනයේ විශාල නිලධාරීන්ගේ කථාවට ආකර්ශනය වන ඔවුන් මුලින්ම කුඩා ණය මුදලක් ලබාගෙන තමන්ගේ අතින්ම තොණ්ඩුව තමන්ගේම බෙල්ලට දමා ගන්නව.

කඩිමුඩියේ දෙන මේ වගේ ණය ගන්නාම අමාරුවේ වැටෙන්නෙස කොහොමද?

- මේ වාගේ ණයවලට අය කරන විවිධ ගාස්තු හා පොලිය සමහර විට පොලී මුදලාලි අය කරන පොලියටත් වඩා වැඩියි!

ඉතිං ණය මුදලයි ඊට එකතු වන අධික පොලියයි ගෙවුවාම අන්තිමට තමන්ට ඉතුරු වන දෙයක් නැත.

ආපසු ණයක්ම ගන්නවා හැර වෙනත් විකල්පයක් නොපෙනේ.

- මේ ණය අවුරුද්දක් හෝ ඊට අඩු කාලයකින් සතිපතා හෝ මාසික වාරික වලින් ගෙවා නිම කළ යුතුය.

අවුරුද්ද පුරාම ආදායම් නොලබන කාන්තාවන්ට ඇතැම් සතියක හෝ මාසයක ණය වාරික හා පොලිය ගෙවීමට අසීරු වීමට පුළුවන. එවිට වෙනත් අයෙකුගෙන් අනමාරු කර ගෙන හෝ ඇතැම් විට කණ කර උගස් කර හෝ ණය ගෙවීමට සිදු වේ.

- එක ආයතනයකින් ගත් ණයක් ගෙවීමට තවත් එවැනිම ආයතනයකින් හෝ පොලියට දෙන අයෙකුගෙන් හෝ ණයක් ගැනීමට සිදු වීමෙන් ණය බර වැඩි වේ.

මෙලෙස එම ආයතනයෙන්ම හෝ වෙනත් ආයතනයකින් හෝ එක පිට එක ණය දෙක තුන ලබා ගන්න කාන්තාවන් අනිවාර්යයෙන්ම ණය උගුලේ පැටලෙයි.

මේ ණය දෙන ආයතන වලට අවශ්‍ය වන්නේ ද ගනුදෙනුකරු ණය උගුලට හසුකර ගැනීමයි. ඉන්පසු දිගින් දිගටම කුඩා පරිමාණ ණය සැපයීමට ඔවුන්ට පුළුවන. දුප්පත්කමින් ගොඩ ඒමට අවුරුදු ගණනාවක් ගතවන බව ප්‍රකාශ කරමින් දිගටම තම මූල්‍ය ව්‍යාපාරය කර ගෙන යෑමට ඔවුන්ට අවස්ථාව සැලසේ. දුප්පත් අය පොලිය ගැන තැකීමක් නොකරන බවත්, ඔවුන්ට අවශ්‍ය වන්නේ ඉක්මනින් ණය ලබා ගැනීම පමණක් බවත් ඔවුහු වැඩිදුරටත් ප්‍රකාශ කරති.

අවසානයේ සිදු අත්තේ කුමක්ද?

අපේ ගම්වල සිටින බොහෝ උත්සාහවන්ත දිරිය කාන්තාවන් නොකා නොබි ඉතා දුක් මහන්සියෙන් උපයා ගන්නා සියලුම මුදල් ඉතාම සුක්ෂ්ම ආකාරයට මේ ආයතන වෙත ඇද ගැනීමයි. මේ ආයතන රුපියල් මිලියන ගණනක් ලාභ ලබද්දී ණය උගුලේ පැටලෙන දිරිමත් කාන්තාවන්ට සිදුවන්නේ සුසුම් හෙළීමට පමණි.

මේ ආයතන දුප්පත්කම නැති කරනවාට කැමති නැත. ඔවුන්ගේ ව්‍යාපාරය කර ගෙන යෑමට දුප්පත්කම අවශ්‍ය බැවිනි. අවිධිමත් ණය දෙන ආයතනවල උගුලේ පැටලී අන්තිමේදී සිය ජීවිතය පවා අහිමි කර ගත් මෙවැනි කාන්තාවන් පිළිබඳ දුක්මුසු කතාන්තර මුලින්ම අසන්නට ලැබුණේ අසල්වැසි ඉන්දියාවෙනි. දැන් දැන් ඒ හා සමාන අනුවේදනීය සිදුවීම් ශ්‍රී ලංකාවෙන් ද වාර්තා වීමට පටන් ගෙන තිබේ.

ඒ නිසා ඔබ පැහැලා ණය දෙන ආයතන වලින් ප්‍රවේශම් විය යුතුය.

10.3 මුදල් මගඩ වලින් ප්‍රවේශම් වන්න.

ගොනා හැරෙන කොට මේ නම් එන්නේ පොල් පැලය කන්නයි කියල නුවණ නියෙන ගොවියා දන්නවා.

ඉතිං මූල්‍ය සාක්ෂරතාවය නියෙන කෙනෙක් හැටියට ඔබත් මේ වාගේ යෝජනා ක්‍රම එනකොට ඒවා ගැන ගැඹුරින් හිතල බලල අනතුර තේරුම් ගන්න ඕනෑ! අමාරුවේ වැටුණොත් බේරාගන්න කෙනෙක් නැහැ!

විටින් විට කරලියට එන මගඩ අවස්ථා කිහිපයක් මෙන්න:

- පිරිමිඩ ක්‍රමය
- ආයෝජනය කිරීමට “හොඳ” අවස්ථාවක් ලබා දීම
- මුදල් තැන්පතු වලට “සිත් ගන්නා සුළු” ඉහළ පොලී
- ඉඩම් දේපල මිලට ගැනීමට හවුල් කර ගැනීම
- දිගුකාලීන වගාවක් කරමුද?
- බෝනස්!
- සමාගමක කොටස් ඔබටත්!
- ලාභය බෙදාගැනීමට ව්‍යාපාරයක් කරමු!
- කල් පිරිමේදී ලොකු පොලියක්! දැන්ම මුදල් තැන්පත් කරන්න
- පිටරට රැකියා

තව නොයෙකුත් අලුත් අලුත් ක්‍රම එන්න පුළුවන්! සෝදිසියෙන් ඉන්න!

ඔබේ මුදල් ආයෝජනය කළ යුත්තේ විශ්වාසනීය හා නීත්‍යනුකූල ආයතන සමගයි. ඒ නිසා මගඩයක් තේරුම් ගැනීම සඳහා අඩු තරමින් පහත සඳහන් කරුණු ගැනවත් සැලකිලිමත් වන්න.

- ආයතනයේ නීත්‍යනුකූල භාවය
- ඔබේ මුදල්වලට ඇති ආරක්ෂාව පිළිබඳ සහතිකය
- අනිත් මූල්‍ය ආයතනයකට වඩා අධික පොලී හෝ ප්‍රතිලාභ ගෙවීමට ඔවුන්ට ඇති හැකියාව?

ආකර්ශණීය වචනවලට හෝ හිත් ඇදගන්නා සුළු පොරොන්දුවලට රැවටෙන්න එපා! ඔබ අමාරුවෙන් උපයා සපයා ගත් මුදල් මගඩකරුවන්ගෙන් ආරක්ෂා කර ගැනීම ඔබගේ වගකීමක්!

තවත් සක්විත්තෙකු ව වැඩ වරදී

පිරවව සුරලොව පෙන්වා නරඃණයන් රැසකගෙන් මුදල් වංචා කරලා

රක්ෂිත බන්ධනාගාරගත කෙරුණේ හෝකන්දර ප්‍රදේශයේ පදිංචි පුද්ගලයෙකි.

කුසල උපුල් හානි - මෙරෙම (නුගේගොඩ අධිකරණ)

දෙස් රැකියාවලට යවන බව පවසා කරුණකින් පිරිසකගෙන් රුපියල් 68,29,000ක මුදලක් වංචා කරන බව පවසානව ලිඛිතව සැලකිලි සලකා පවතින බවට හැඳින්වීමට ඉඩ හැරීමට මෙහි රැකියාලයට ගෙන ආවේය. මෙහිදී 30 දින තුළදී රැකියාලයට ගෙන ආවේය. මෙහිදී 30 දින තුළදී රැකියාලයට ගෙන ආවේය.

කුසල උපුල් හානි - මෙරෙම (නුගේගොඩ අධිකරණ)

දෙස් රැකියාවලට යවන බව පවසා කරුණකින් පිරිසකගෙන් රුපියල් 68,29,000ක මුදලක් වංචා කරන බව පවසානව ලිඛිතව සැලකිලි සලකා පවතින බවට හැඳින්වීමට ඉඩ හැරීමට මෙහි රැකියාලයට ගෙන ආවේය. මෙහිදී 30 දින තුළදී රැකියාලයට ගෙන ආවේය.

'සක්විති' යුවළු තව දුරටත් රිමාන්ඩ්: 10 වැනි සැකකාරියට වරෙන්තු

(ඉල්ලුම් කී. අමරසිංහ)

වසර මූල්‍ය ආයතනයක් පවත්වා ගෙන යමින් 2014 දෙනෙකුගෙන් රුපියල් කෝටි 105කට අධික මුදලක් ගෙන වංචා කරන ලදැයි කියන සිද්ධියේ ප්‍රධාන සැකකාර සක්විති රණසිංහ හා ඔහුගේ බිරිය මෙම 21 වැනිදා තෙක් තව දුරටත් රිමාන්ඩ් කළ නුගේගොඩ මහේස්ත්‍රාත් හා අතිරේක දිසා විනිසුරු රෝනණ අතුරු කුමාර හේරත් මහතා 10 වැනි සැකකාරියට වරෙන්තු කළේය.

අධ්‍යයනය මුද්‍රිතයේදී වන්දනා විරහිතව හෙවත් සක්විති රණසිංහ, ජේ.පී. කුමාරි අනාරාධිනි යන දෙදෙනා මෙම රිමාන්ඩ් අනුමැතිය ලැබීමට බලපෑම් කළ බවට චෝදනා කළේය.

2011 ඔක්තෝබර් මස 28 වැනිදා සිඳුරාද

ලක්ෂ 25 ක මුදල වංචා කළ "ජනහද" අධ්‍යක්ෂ අත්අඩංගුවට

ප්‍රදේශ කිහිපයකම සැඟවී ඉඳලා

දිවයින

පේරාදෙණිය - රජේ පස්වාරි

මහජන ප්‍රදේශයේ පවත්වාගෙන යමින් වසර 9 කට පෙර පුද්ගලයන් 8 දෙනෙකුගෙන් රුපියල් මිලියන 25ක මුදලක් වංචා කරන බවට හැඳින්වීමට ඉඩ හැරීමට මෙහි රැකියාලයට ගෙන ආවේය. මෙහිදී 30 දින තුළදී රැකියාලයට ගෙන ආවේය.

රන් කනවනුයැයි කියා ලෝහ කැබලි විකුණන මරංචි ජාවාරමක් උතුරුමැද පළාතේ පැතිරීමට මේ වනවිටත් පැමිණිලි 18 ක් වංචාකර ඇති මුදල රුපු 250 කට වැඩියි

නිධන්වලින් හමුවූ රන්කනවනු යැයි කියන රන් පැහැ ගැන්වූ ලෝහ කැබලි දි ධනවත් පුද්ගලයන් රචවා ලක්ෂ ගණනින් මුදල් වංචා කිරීමේ ජාවාරම උතුරුමැද පළාතේ බහුලව සිදුවන බව උතුරු මැද නියෝජ්‍ය පොලිස්පති කිත්තිරි දයානන්ද මහතා පවසයි.

"මරංචි ජාවාරම" ලෙස හඳුන්වන මෙම හොර රන් කනවනු ජාවාරම ගැන පොලීසිය මාසය මෙන් කොපමණ දැනුවත් කිරීම් කළ ද මුදල් නෂ්ණාව නිසා ධනවත් පුද්ගලයන් එම ජාවාරමේ නිරත පුද්ගලයන්ට හසු වී රුපියල් ලක්ෂ ගණනින් මුදල් අහිමිකරගන්නා බව කී උතුරුමැද නියෝජ්‍ය පොලිස්පතිවරයා, මේ වසරේ ජනවාරි 01 වැනිදා සිට මේ දක්වා ගතවූ කාල සීමාව තුළ උතුරුමැද පළාතේදී මරංචි ජාවාරමිකාරයන්ට හසුවූ පුද්ගලයන් රුපියල් ලක්ෂ 250 කට ආසන්න මුදලක් අහිමිකරගෙන ඇතැයි පවසයි.

මේ මුදල ගණන් ගැනෙන්නේ උතුරුමැද පළාතේ ස්ථාන වෙත ලැබුණු පැමිණිලි අනුව බව කී නියෝජ්‍ය පොලිස්පතිවරයා, මෙම ජාවාරමට හසුවූ සමහර පුද්ගල ධනවත් පුද්ගලයන් ලැජ්ජාව නිසා පොලීසියට පැමිණිලි නොකොට පාඩුව විද්දරා ගන්නා බව ද සඳහන් කළේය.

ඒ අනුව ගණන් ගැනුනහොත් මරංචි ජාවාරමකරුවන් වංචාකර ඇති මුදල මීට වඩා තවත් බෙහෙවින් වැඩිවෙනු ඇතැයිද ඒ මහතා පවසයි.

මේ වසරේ ගතවූ කාලසීමාව තුළ මරංචි ජාවාරමට හසුවූ ධනවත් පුද්ගලයන්ගේ පැමිණිලි 12 ක් අනුරාධපුර දිස්ත්‍රික්කයේ පොලිස් ස්ථානවලටත්, පැමිණිලි හයක් පොලොන්නරුව දිස්ත්‍රික්කයේ පොලිස්ස්ථානවලටත් ලැබී ඇති බවත් කී නියෝජ්‍ය පොලිස්පති කිත්තිරි දයානන්ද මහතා, ඒ අනුව මේ දක්වා උතුරු මැද පළාතේ පොලිස් ස්ථාන වෙත මේ සම්බන්ධයෙන් ලැබී තිබෙන පැමිණිලි සංඛ්‍යාව 18 ක් බව ප්‍රකාශ කළේය.

රට රැකියා දෙනවා කියා රු.කෝටි 35ක් ගරාගෙන ප්‍රධානියාක් මහ මොහොතේ අත්අඩංගුවේ

විජයානි එදිරිසිංහ

පුද්ගලයන් විදේශ ගත කරන බව පවසා මොලකරු අත්අඩංගුවට ගත් කොළඹ වංචා විමර්ශන අංශය කාලයක් තිස්සේ සැලකිල්ලට ගත් රු.කෝටි 35ක් ගරාගෙන සිටින තොරතුරු ලැබීමට හේතුකරගෙන තිබේ. 4 වැනි පිටුවට

හොර මුදල් හෝටිටු මාරු කිරීමට පැමිණි කාන්තාවන් 2ක් දැමේ

පත්මසේකර හිමිසේන - රඹුක්කොඩි සමුහ

හොර මුදල් හෝටිටු රැගෙන ආ මැදිවිදේ කාන්තාවන් දෙදෙනෙක් කැගල්ල ප්‍රාදේශීය සංවර්ධන බැංකුවේ දී කැගල්ල පොලීසියට කොටුවේ.

පිද්ධිය මෙසේ ය. අක්කු 16 වැනි දින පෙ.ව. 10.00 ට පමණ, කැගල්ල නගරයේ පිහිටා ඇති බැංකුවේ සංවර්ධන බැංකුවට වැඩසටහනක් සඳහා ගියදී,

එහි එක් කාන්තාවකගේ ස්වාමියකු බවට කරුණු අනාවරණය විය.

එම පුද්ගලයා මෙම ව්‍යාජ මුදල් හෝටිටු ගනු දෙනුව සිදු කරන බව පොලීසිය සැක කරන බව අධිකාරියට ගැනීමට විමර්ශන කළේය.

මාතර පොඩි සකවිති අත්අඩංගුවට

මාතර සංචාරක

වරාය අධිකාරියේ සහ ජල පමිපත් මණ්ඩලයේ රැකියා ලබා දෙන බව පවසන රුපියල් 20 ලක්ෂයකට අධික මුදලක් වංචා කරන ලද මාතර, වල්ගම පොඩි සකවිති කැමැත්තා මාතර විදේශ අංශයට විමර්ශන අංශය මගින් අත්අඩංගුවට ගෙන මාතර ප්‍රධාන මහේස්ත්‍රාත් උදේසේනගේ මහතා හමුවට ඉදිරිපත් කිරීමෙන් පසු මේ මස 26 දින දක්වා රත්මින බන්ධනාගාර - ගනකරුක ලෙස සියොග කෙරුණි.

මෙම සැකකරු මාතර, වල්ගම පදිංචි මංජුල් දර්ශන කැමැත්තෙකි. ඔහුටයි කෝටි 100 ක් මාතර ලේකම්වරයෙකු ලෙස පෙනී සිටීමත් සුබෝපා

හෝඩි වාහක වලින් යමින් විවෙක ජනාධිපති කාර්යාලයේ රැකියා කරන බව පවසා මින් කරුණු කරුණියන් රචවා රත්මින මණ්ඩලයේ සහ ජල රත්මින මණ්ඩලයේ ද වරාය පමිපත් මණ්ඩලයේ ද සාමාන්‍යයා අධිකාරියේ ද සාමාන්‍යයා ජීවරැගිණේ අත්පත් හා නිල මුද්‍රා යොදමින් මෙසේ මුදල් ලබා ගත් අයගෙන් කිහිප දෙනෙකුට පත්වීම් ලිපි එවා ඇත.

මෙසේ ව්‍යාජ පත්වීම් ලිපි ලද කරුණු කරුණියන් 13 දෙනෙක් දැනටමත් මේ පිළිබඳව මාතර පොලීසියේ විශේෂ අපරාධ විමර්ශන අංශයට රචවා දැන්වීම පමණ පරීක්ෂණ පවැත්වූ පොලීසිය සැකකරු අත්අඩංගුවට ගෙන ඇත. ජල පමිපත් මණ්ඩලයේ පත්වීම්

ලිපි ලබා දෙන බවට හඬවා මුදල් ලබාගෙන ව්‍යාජ පත්වීම් 9 ක් පමණ ලැබුණු කාන්තාවන් හා පිරිමින් ද වරාය අධිකාරියේ පත්වීම් ලිපි ලද 5 දෙනෙකු පමණ ද මාතර පොලීසියේ වංචා විමර්ශන අංශයට පැමිණිලි ඉදිරිපත් කර තිබේ.

මෙම සැකකරු කලක් ජල පමිපත් මණ්ඩලයේ ගබඩා භාරකරුවෙකු ලෙසද සේවය කර ඇති අයෙකි. මාතර ජනාධිපති පොලිස් අධිකාරි ප්‍රමිති එදිරිසිංහ මහතාගේ උපදෙස් පරිදි අපරාධ විමර්ශන අංශයේ උප පොලිස් පරීක්ෂක ජයසිංහ මහතා ඇතුළු නීලධාරී කණ්ඩායමක් වැඩිදුර පරීක්ෂණ මෙහෙයවයි.

වසර පහක් පුරා දෛනිකයන්ගෙන් මුදල් ගන්නන් කිසිවෙකු රට යවා නැත

- පරීක්ෂණය යටි ගතමා
- ණයකාරයෝ හතරක් දිවි නසාගෙන

කෝටි 35ක මහා වංචාවක්

කැනඩාව, පහතය, ඇමරිකාව, ස්විට්සර්ලන්තය යන රටවලට පුද්ගලයන් යැවීම මේ රැකියා ඒජන්සියේ ප්‍රධාන කර්තව්‍යයයි. ඒ සඳහා එක් පුද්ගලයකුගෙන් එම ව්‍යාපාරය කරගෙන යාමට ප්‍රධාන ව්‍යාපාරිකයාට සුභාය දක්වන උප ඒජන්සිකරුවන් හයදෙනෙක් ද වෙති.

මව්හු රටපුරා යමින් විදේශ රටවලට යවන පුද්ගලයන් සෙවීම, පුවත්පත් දැක්වීම් පලකිරීම, මුදල් එකතු කිරීම ඇතුළු සෙසු කටයුතු ද සිදුකරති.

මොවුන්ගේ මෙම ව්‍යාපාරයටම හොර වසා ක්‍රමයක් ද සකස් කරගෙන තිබුණි. වසා ලැබුණ බවට විදේශ ගමන් බලපත්වල සඳහන් කිරීම පරගණක මඟින් ඉතාමත් සුක්ෂම ලෙස සිදුකර ඇත.

මේ ව්‍යාපාරයෙන් ඉතා කෙටි කාලයක් තුළ මොවුන් රුපියල් කෝටි ගණනින් මුදල් උපයාගෙන ඇත. එම මුදල්වලින් ප්‍රධාන ව්‍යාපාරිකයාගේ බිරියට මොරටුව මොරටුමුල්ලේ සුවිසල් මන්දිරයක් ද, මහරගම පිලිකා රෝහල පාරේ සුවිසල් මන්දිරයක්, ඉඩකඩම්, දේපොළ, කොළඹ ස්ථාන ගණනාවක ව්‍යාපාරික ස්ථාන ඇතුළු අති විශාල දේපොළක් උපයාගෙන ඇත.

පිලිකා රෝහල පාරේ පිහිටි නිවස එක්තරා ප්‍රසිද්ධ රූපවාහිනී කාටෲයක් රැගත කෙරෙන සුවිසල් මන්දිරයයි. එහි පිහිනුම් තටාක පවා තිබේ.

මේ රැකියා ඒජන්සිය හෝ ශාඛා විදේශ රැකියා නියුක්ති කාර්යාලයේ හෝ රජයේ වෙනත් නැතහොත් ලියාපදිංචි කර නොමැත.

කාලයක් තිස්සේ සිදුවන මෙම වංචාව සම්බන්ධව මොවුන්ගේ උප ඒජන්සිකරුවන් හයදෙනාම වරින් වර පොලීසියට හසුවී රමාන්ඩ් භාරයට ද පත් වී ඇත. එහෙත් ප්‍රධාන සැකකරු සහ දෙවැනියා අත්අඩංගුවට ගැනීමට නොහැකිව තිබුණි.

මොවුන් මේ ආකාරයෙන් වසර පහක් වන විට පුද්ගලයන් දෙදහසකගෙන් පමණ කෝටි ගණනක මුදල් ලබාගෙන තිබුණි. බොහෝ අය තමන් සතු දේපොළ පවා උකස් කර මුදල් දී තිබුණි. ඒවා ආපසු ගෙවා ගත නොහැකි වූ කුරුණෑගල, නිකවැරටිය, අනුරාධපුර සහ කුලියාපිටිය යන ප්‍රදේශවල සිටුදෙනෙක් සියදිවි හානිකර ගත්හ.

මොවුන්ගේ මේ මහා ජාවාරම් පිලිබඳ සියලු තොරතුරු හෙළිකර ගත් කොළඹ වංචා විමර්ශන අංශය සැකකරුවන් දෙදෙනා ඒසේ කොළඹ අලුත්කඩේ අංක 4 උසාවියට ඉදිරිපත් කිරීමෙන් අතතුරුව ලබන 21 දක්වා රමාන්ඩ් ගත කර තිබේ.

උප ග්‍රන්ථ 1

මුදල් නෝට්ටුවල ඇති ආරක්ෂක සලකුණු

සැබෑ මුදල් නෝට්ටු මෙන් බැලූ බැල්මට මතුපිටින් පෙනෙන පරිදි, ඇතැම් අය හොර නෝට්ටු මුද්‍රණය කළ අවස්ථාවන් වාර්තා වී ඇත. එය නීති විරෝධී ක්‍රියාවකි. කෙසේ වුවද, කිසිවෙකුට සැබෑ නෝට්ටුවක් හා සමානව හොර නෝට්ටු මුද්‍රණය කිරීමට නොහැකි වන අන්දමින් සැබෑ නෝට්ටු මුද්‍රණය කර තිබේ. සැබෑ නෝට්ටු මුද්‍රණය සඳහා භාවිතා කරන කඩදාසි ඒ වෙනුවෙන්ම සකස් කරන බැවින් කිසිවෙකුට එම කඩදාසි හෝ ඊට සමාන කඩදාසි වර්ගයක් සපයා ගැනීමට නොහැක. අනෙක් අතට සැබෑ මුදල් නෝට්ටු, විශාප මුදල් නෝට්ටු වලින් වෙන් කර හඳුනා ගැනීම සඳහා සැබෑ මුදල් නෝට්ටුවල යම් යම් ආරක්ෂක සලකුණු යොදා තිබේ. විශාප මුදල් නෝට්ටුවලට එම ආරක්ෂක සලකුණු යෙදීමට නොහැකි බැවින් ඒවා හොර නෝට්ටු ලෙස පහසුවෙන්ම හඳුනා ගැනීමට පුළුවන.

ඔබ ළඟ ඇති නෝට්ටුවල පහත සඳහන් ආරක්ෂක සලකුණු තිබේ දැයි පරීක්ෂා කර බලන්න.

1. දිය සලකුණ

මුදල් නෝට්ටුවක මුදල් ඇමතිතුමා හා මහ බැංකුවේ අධිපතිතුමා අත්සන් යොදා ඇති පැත්ත (ඉදිරිපස) මුහුණත ලෙසත්, අනිත් පැත්ත නෝට්ටුවේ පිටුපස පැත්ත ලෙසත් සලකනු ලැබේ.

සාමාන්‍යයෙන් නෝට්ටුවේ මුහුණත පැත්තේ වම් පැත්තට වන්නට මෙම දිය සලකුණ යොදා ඇත. පැරණි නෝට්ටුවල සිංහයාගේ සලකුණ ද, වර්තමාන නෝට්ටුවල එම නෝට්ටුවේ මුද්‍රිත පක්ෂියාගේ සලකුණ හා නෝට්ටුවේ වටිනාකම ඉලක්කමින් ද දිය සලකුණ ලෙස දක්වා තිබේ.

2. ආරක්ෂක නූල

ආරක්ෂක නූල ද නෝට්ටුවේ මුහුණත පැත්තෙන් බැලූ විට පැහැදිලිව පෙනෙන සේ යොදා ඇත. රු.20/-, රු.50/- හා රු.100/- වටිනාකම ඇති නෝට්ටුවල මෙම ආරක්ෂක නූල නෝට්ටුව තුළට ඇතුළු කර ඇති බැවින් එය තනි ඉරක් ලෙස දැකීමට පුළුවන. තවද, ක්ෂීර යන අකුරු ද නෝට්ටුවේ වටිනාකම ඉලක්කමෙන් ද ආරක්ෂක නූල මත සිරස් අතට දක්වා තිබේ. රු.500/-, රු.1000/- හා රු.5000/- වටිනාකම ඇති නෝට්ටුවල මෙම ආරක්ෂක නූල මිලි මීටර් 2 - 3 අතර පළලකින් යුක්තව කැපී පෙනෙන ලෙස යොදා ඇති අතර, එය තැනින් තැන මතු වී පෙනෙන ලෙස මතු කර දක්වා තිබේ.

3. වැර ගැන්වූ කොන්

හැම නෝට්ටුවකම කොන් හතරේ දක්වා ඇති ඉරි වලින් සමන්විත මෙම දිය සලකුණ “වැර ගැන්වූ කොන්” ලෙස හැඳින්වේ.

4. විනිවිද පෙනෙන සලකුණ

මෙය ද නෝට්ටුවේ මුහුණත පැත්තේ වම් පසට වන්නට (වටිනාකම දැක්වෙන මුද්දරන ඉලක්කමට ඉහළින්) දක්වා තිබේ. නෝට්ටුව ආලෝකයට අල්ලා බැලූ විට මෙම ඉලක්කම් දක්නට පුළුවන.

5. ඉතා කුඩා අක්ෂර

නෝට්ටුවේ මුහුණත පැත්තේ වම් පස පහත කෙළවරට වන්නට ක්ෂීර යන අක්ෂර සමග වටිනාකම දැක්වෙන ඉලක්කම් ඉතා කුඩාවට මුද්දරණය කර ඇත.

6. අන්ධ පුද්ගලයින්ට නෝට්ටුවේ වටිනාකම හඳුනාගැනීමට යොදා ඇති සලකුණු

නෝට්ටුවේ මුහුණත පැත්තේ වම්පස සිරස් අතට රළු ලෙස මුද්දරන තිත් සලකුණු වලින් අන්ධ පුද්ගලයින්ට නෝට්ටුවේ වටිනාකම හඳුනාගත හැක. රු.20/- නෝට්ටුවට ඇත්තේ එක තිත්ක් පමණි.

7. උස් වූ මුද්දරන කොටස්

නෝට්ටුවේ මුහුණත ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව නමැති පාඨය හා දෙපස යොදා ඇති ඉරි අනෙක් අකුරු හා රූපවලට වඩා උස්ව මුද්දරණය කර ඇත. ප්‍රවේශයෙන් ස්පර්ශ කිරීමේදී උස් වූ මුද්දරන කොටස් ඇඟිලි තුඩුවලට දැනේ.

විශාළ නෝට්ටුවක් යැයි සැකයක් ඇති වුණොත් මේ ආරක්ෂක ලකුණු එකකට වැඩි ගණනක් පරීක්ෂා කර බැලීමෙන් නෝට්ටුව හඳුනා ගැනීමට පුළුවන.

පුංචි අපිත් දත්තවා...

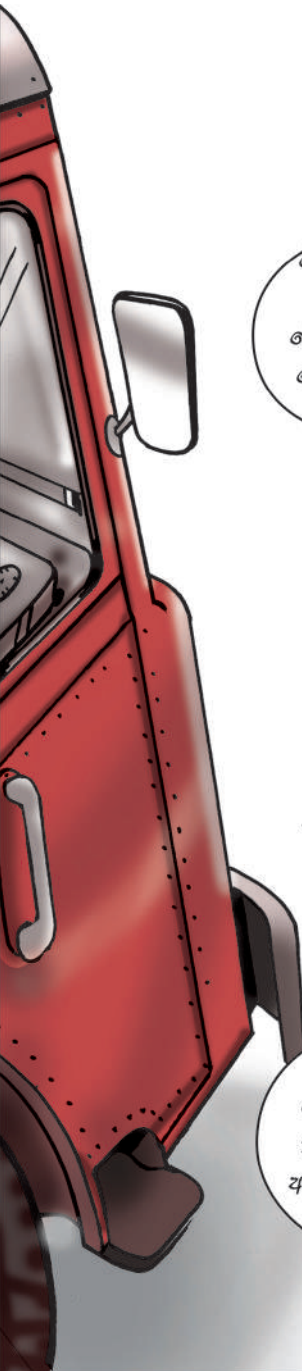

එහෙම නම් ඇයි ලොකු අය තො දන්නෝ?

ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ පණිවිඩයකි

මුදල් තෝට්ටුවල ඇති විශේෂිත ආරක්ෂිත සලකුණු හඳුන්වාදීම පිණිස පුවත්පත් වල පළ කළ දැන්වීමකි.

අපේ ඇඟිලි සල්ලි අඳුනනවා ...

මේ තිත් දෙක අතට අගුලෙනව. මේව තියෙන්නේ ඇස් පෙන්වන තැනි ඇස්ව හඳුනා ගන්නලු!

මේතන මෙතන තියන ඇතුළත චෝස්තරෙයි ටිකක් උස්සලා අතිවු ගාලා තියෙන්නේ. හොඳට අතට අගුලෙනවා. ඒ වගේ තුන් හතර පලක්ම තියනවා

ඒලියට ඇල්ලුව ම නෝට්ටුවේ මුළු හතරේ ම ඇල ඉරි වගයක් පෙනෙනවා. හරියට දිය සලකුණක් වගේමයි. හැඳිය ටිකක් ඇතුළතයි.

මේ තියෙන්නේ දිය සලකුණ. මේකේ ඉන්නේ මේ නෝට්ටුවේ ඉන්න කුරුල්ල ම නමයි. 50 කියන එකත් ඉලක්කමෙන් පහළ අතට ලියලා. ඒලිය තියෙන පැත්තකට හරවලා බැලුවම නමයි පෙන්වේ.

මේ 50 අතින් පැත්තේ කණපිටට තියෙන 50 උඩින් ගාතට පෙට් වෙනවා.

මේ ඇරඹෙන තුළ දිගට ම පොඩ් ඇතුළු වගයකින් තියෙනවා CBSL කියලා. RS 50 කියලත් තියෙනවා

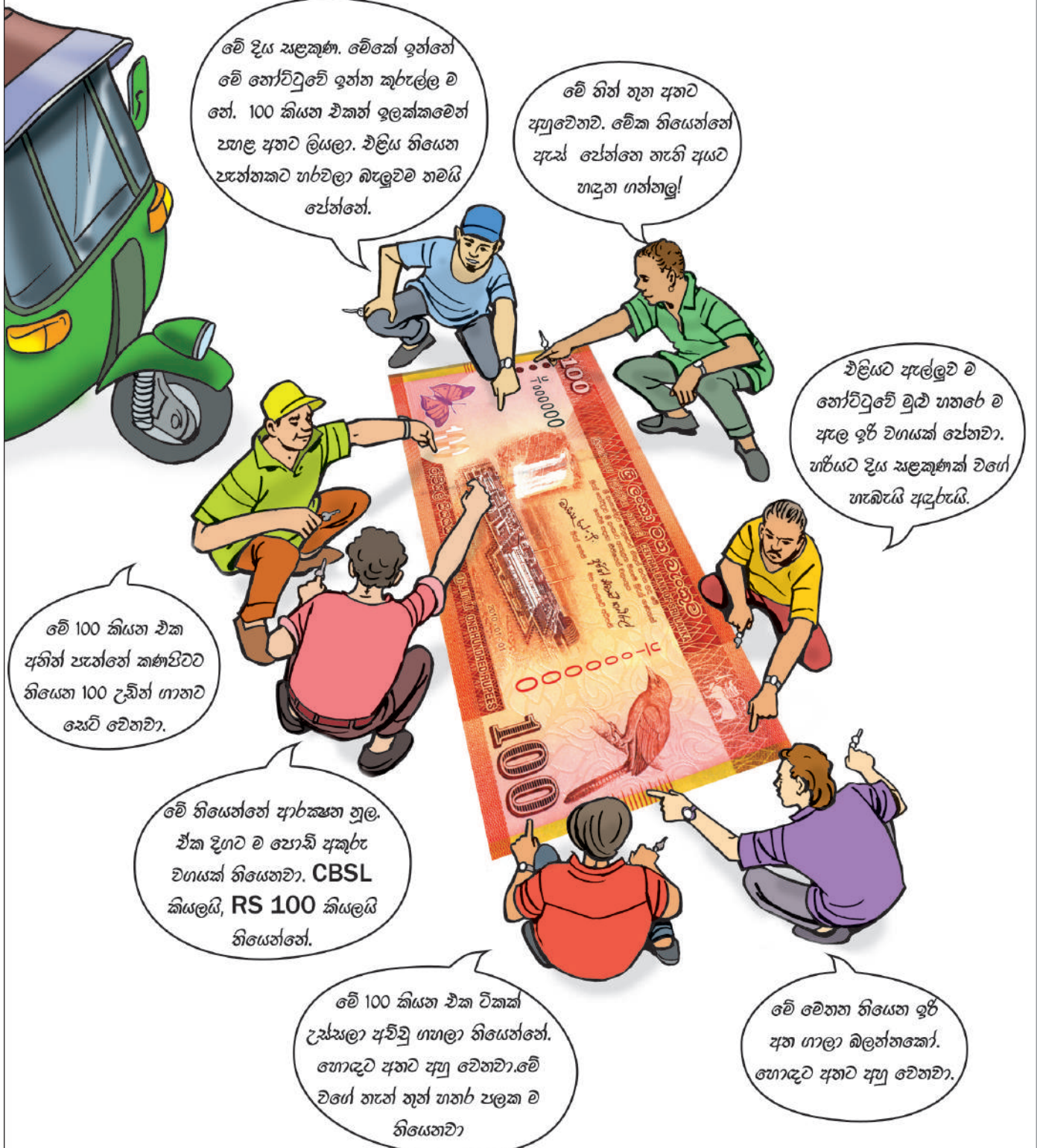
මේ මෙතන තියෙන ඉරි අත ගාලා බලන්නකෝ. හොඳට අතට අගුලෙනවා.

හොඳ සල්ලි දිලා මාරු වෙනවා බොරු !

ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ පණිවිඩයකි

මුදල් නෝට්ටුවල ඇති විශේෂිත ආරක්ෂිත සලකුණු හඳුන්වාදීම පිණිස පුවත්පත් වල පළ කළ දැන්වීමකි.

අපි ව අන්දන්තා බැ...

මේ දිය සළකුණ. මේකේ ඉන්නේ මේ නෝට්ටුවේ ඉන්න කැරලේ ම නේ. 100 කියන එකත් ඉලක්කමෙන් පහළ අතට ලියලා. එළිය තියෙන පැත්තකට ගච්චලා බැලුවම තමයි පෙන්වේ.

මේ තිත් තුන අතට අගුවෙනව. මේක තියෙන්නේ ඇස් පෙන්වන තැනි අයට හඳුනා ගන්නලු!

එළියට ඇල්ලුව ම නෝට්ටුවේ මුළු හතරේ ම ඇල ඉර් වගයක් පෙනව්. හරියට දිය සළකුණක් වගේ හැඩයේ ඇදුරයි.

මේ 100 කියන එක අතින් පැත්තේ කණපිටට තියෙන 100 උඩින් ගාතට යෙට් වෙනවා.

මේ තියෙන්නේ ආරක්ෂණ තුළ. එක දිගට ම පොක් ඇකුර වගයක් තියෙනවා. **CBSL** කියලයි, **RS 100** කියලයි තියෙන්නේ.

මේ 100 කියන එක ටිකක් උස්සලා අවිච්චි ගහලා තියෙන්නේ. හොඳට අතට අගු වෙනවා. මේ වගේ තැන් තුන් ගතර් පලක ම තියෙනවා

මේ මෙතන තියෙන ඉර් අත ගාලා බලන්නකෝ. හොඳට අතට අගු වෙනවා.

මේක හරි සිව්පල් වැඩක්!

ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ පණිවිඩයකි

මුදල් නෝට්ටුවල ඇති විශේෂිත ආරක්ෂිත සලකුණු හඳුන්වාදීම පිණිස පුවත්පත් වල පළ කළ දැන්වීමකි.

අපි බලයන් දන්නවා - කෙලවල්ලන් දන්නවා

මේ තියෙන්නේ දිය සලකුණ.
මේකේ ඉන්නේ මේ හෝට්ටුවේ ඉන්න
කුරුල්ලා. 500 කියන එකත් ඉලක්කමෙන්
පහළ අතට ලියලා. එළිය තියෙන පැත්තකට
හරවලා බැලුවම තමයි පේන්නේ.

මේ තිත් හතර
අතට අහුවෙනවි.
මේක තියෙන්නේ ඇස්
පේන්නෙ තැනි අයට හඳුනා

මේ ආරක්ෂණ තුල
දිගට ම පොඩි අකුරු වගයක්
තියෙනවා. CBSL කියලයි තියෙන්නේ.
RS 500 කියලත් තියෙනවි. මේකෙ
පාටත් වෙනස් වෙනවානෙ. හරවලා
බලනකොට වෙලාවකට හතු පාටයි
වෙලාවකට කොළ පාටයි

එළියට ඇල්ලුව ම
හෝට්ටුවේ
මුඛි හතර ම ඇල ඉරි
වගයක් පේනවා. හරියට
දිය සලකුණක් වගේ.

මේ 500 අතින් පැත්තේ
කණ්ඩුව තියෙන 500
උඩින් ගාතට පෙට්
වෙනවා.

මේ 500 වගේ තවත්
තැන් කීපයක්ම තියනවා ටිකක්
උස්සලා අච්චි ගාලා තියෙන්නෙ
හොඳට අතට අහු වෙනවා.

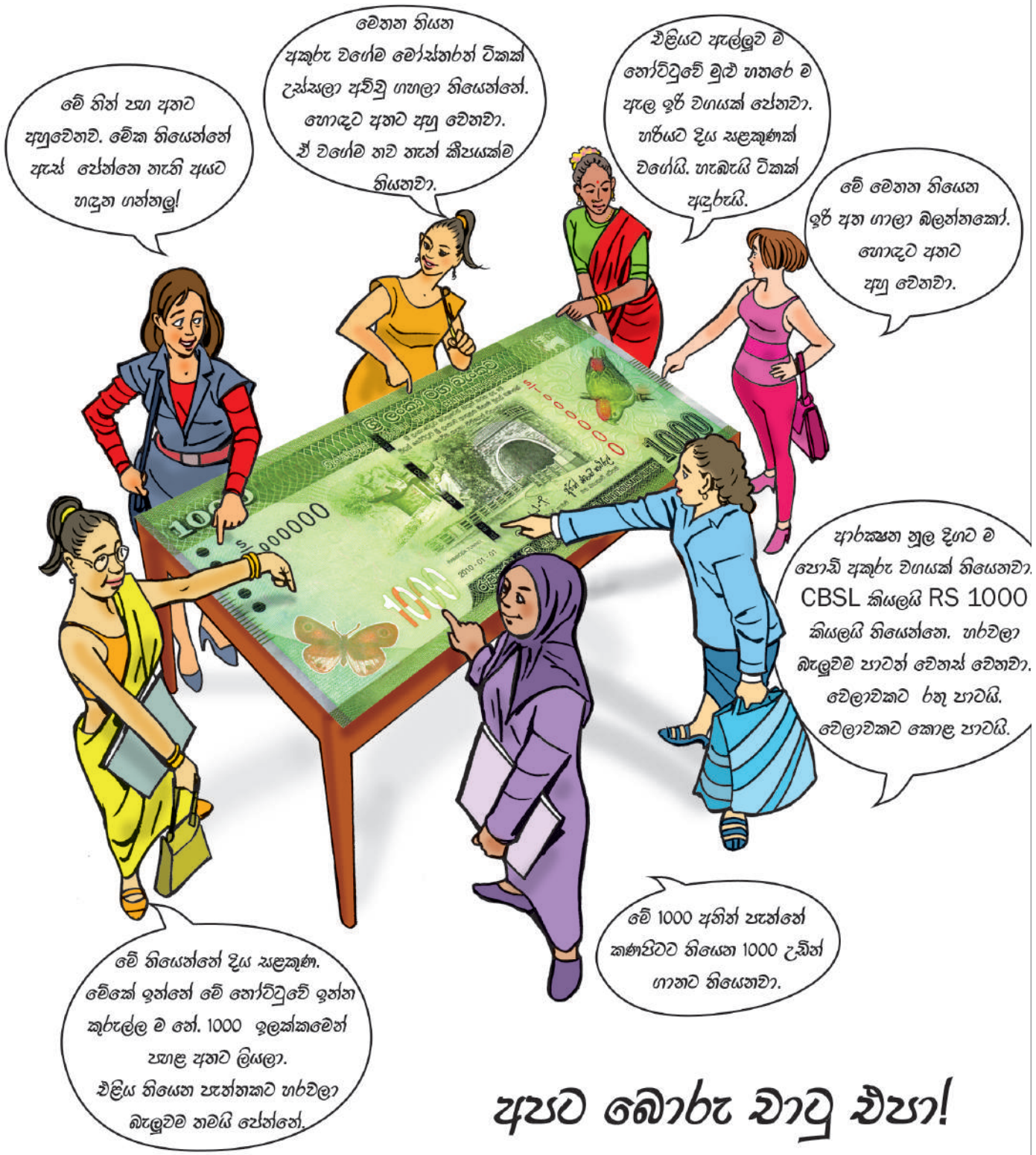
මේ මෙහෙන තියෙන ඉරි
අත ගාලා බලපල්ල.
හොඳට අතට අහු
වෙනවා.

අපිට දැල් දාන්න කාටවත් බෑ!

ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ පණිවිඩයකි

මුදල් හෝට්ටුවල ඇති විශේෂිත ආරක්ෂිත සලකුණු හඳුන්වාදීම පිණිස
පුවත්පත් වල පළ කළ දැන්වීමකි.

කොළ කඩ කඩ බොරුවට දෙනවා...

මේ තිත් ජනා අතට අහුවෙනවි. මේක තියෙන්නේ අරස් පේන්නෙ තැනි අයට හඳුනා ගන්නලු!

මෙතන තියන අකුරු වගේම මෝස්තරන් විකස් උස්සලා අච්චු ගහලා තියෙන්නේ. හොඳට අතට අහු වෙනවා. ඒ වගේම තව තැන් කීපයක්ම තියනවා.

චිලියට අල්ලුව ම හෝට්ටුවේ මුළු හතරේ ම අල මුර් වගයක් පේනවා. හරියට දිය සළකුණක් වගේයි. හැඹවිය විකස් අඳුරුයි.

මේ මෙතන තියෙන මුර් අත ගාලා බලන්නකෝ. හොඳට අතට අහු වෙනවා.

ආරක්ෂණ මුල දිගට ම පොඩ් අකුරු වගයක් තියෙනවා. CBSL කියලයි RS 1000 කියලයි තියෙන්නෙ. හරවලා බැලුවමි ජාවන් වෙනස් වෙනවා. වෙලාවකට හතු ජාවයි. වෙලාවකට කොළ ජාවයි.

මේ තියෙන්නේ දිය සළකුණ. මේකේ මුත්තේ මේ හෝට්ටුවේ මුත්තේ කුරුල්ල ම හේ. 1000 මුත්තේකමෙන් ජනාල අතට ලියලා. චිලිය තියෙන පැත්තකට හරවලා බැලුවම තමයි පේන්නේ.

මේ 1000 අතින් පැත්තේ කණ්ඩට තියෙන 1000 උඩින් ගාතට තියෙනවා.

අපට මොරු චාටු චීපා!

ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ පණිවිඩයකි

මුදල් හෝට්ටුවල ඇති විශේෂිත ආරක්ෂිත සලකුණු හඳුන්වාදීම පිණිස පුවත්පත් වල පළ කළ දැන්වීමකි.

දැන්හ අපට කොළ කඩා පාන්හ ව්සා !

මේ තියෙන්නේ දිය සළකුණ. මේකේ ඉන්නේ මේ තෝට්ටුවේ ඉන්න කැරළල ම යි. 5000 ඉලක්කමෙන් පහළ අතට දාලා. එළිය තියෙන පැත්තට හරවලා හොඳට බලන්න.

මේ තිත් හය තියලා තියෙන්නේ අපේ තොපෙනෙන අයට හඳුනා ගන්නලා! මේ තිත් අතට අගුලෙනව.

ආරක්ෂක තුල දිගට ම පොඩි අකුරු වගයක් තියෙනවා CBSL කියලා. RS 5000 කියලත් තියෙනව. හරවලා බැලුවම පාටත් වෙනස් වෙනවා. වේලාවකට හතු පාටයි. වේලාවකට කොළ පාටයි.

මේ 5000 කියන එක අතින් පැත්තේ කණපිටට තියෙන 5000 ත් එකක ගාතට ජෙට් වෙනවා

එළියට අරලුව ම තෝට්ටුවේ මුළු හතරේ ම අල ඉරි වගයක් පෙනවා. හරියට දිය සළකුණක් වගේ.

මේ 5000 වගේ තුන් හතර පලක ම විකක් දැක්වලා අතිනු ගහනු තැන් තියෙනවා. හොඳට අතට අගුලෙනවා.

මේ මෙනත තියෙන ඉරි අත ගාලා බලන්නකෝ. හොඳට අතට අගුලෙනවා. Touch it and Feel it!

දැන්නෝ සැතයෙනි - තො දැන්නෝ වැතයෙනි !

ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ පණිවිඩයකි

මුදල් නෝට්ටුවල අති විශේෂිත ආරක්ෂිත සලකුණු හඳුන්වාදීම පිණිස පුවත්පත් වල පළ කළ දැන්වීමකි.

උප ග්‍රන්ථය 2

තැන්පතු භාර ගැනීම සඳහා අවසරලත් බලපත්‍රලාභී වාණිජ බැංකු හා විශේෂිත බැංකු ආයතනවල නාමලේඛනය (15.08.2011 දිනට)

බලපත්‍රලාභී වාණිජ බැංකු (අකාරාදී අනුපිළිවෙලට)

1. අමානා බැන්ක් ලිමිටඩ්
2. අයි.සී.අයි.සී.අයි. බැන්ක් ලිමිටඩ්
3. ඉන්දියන් ඕවර්සීස් බැන්ක්
4. ඉන්දියන් බැන්ක්
5. එම්.සී.බී. බැන්ක් ලිමිටඩ්
6. කොමර්ෂල් බැන්ක් ඔෆ් සිලෝන් පීඑල්සී
7. ඩී.එෆ්.සී.සී. වර්ධන බැන්ක් ලිමිටඩ්
8. ඩොයිෂ් බැන්ක්
9. දු හොං කොං ඇන්ඩ් ජැංහයි බැන්කින් කෝපරේෂන් ලිමිටඩ්
10. නැෂනල් ඩිවලොප්මන්ට් බැන්ක් පීඑල්සී
11. නේෂන් ට්‍රස්ට් බැන්ක් පීඑල්සී
12. පබ්ලික් බැන්ක් බර්හාඩ්
13. පෑන් ඒෂියා බැන්කින් කෝපරේෂන් පීඑල්සී
14. මහජන බැංකුව
15. යුනියන් බැන්ක් ඔෆ් කලමිඹු ලිමිටඩ්
16. ලංකා බැංකුව
17. ස්ටේන්ඩර්ඩ් චාර්ටඩ් බැන්ක්
18. ස්ටේට් බැන්ක් ඔෆ් ඉන්දියා
19. සීටී බැන්ක් එන් ඒ
20. සම්පත් බැන්ක් පීඑල්සී
21. සෙලාන් බැන්ක් පීඑල්සී
22. හබ්බි බැන්ක් ලිමිටඩ්
23. හැටන් නැෂනල් බැන්ක් පීඑල්සී

බලපත්‍රලාභී විශේෂිත බැංකු (අකාරාදී අනුපිළිවෙලට)

1. එම්.ඩී.එස්.එල්. සේවිනිගේ බැංකු ලිමිටඩ්
2. ජාතික ඉතිරි කිරීමේ බැංකුව
3. ඩී.එල්.සී.සී. බැංකුව
4. ප්‍රාදේශීය සංවර්ධන බැංකුව
5. රාජ්‍ය උකස් හා ආයෝජන බැංකුව
6. ලංකාපුත්‍ර ඩිවලොප්මන්ට් බැංකු ලිමිටඩ්
7. ශ්‍රී ලංකා නිවාස සංවර්ධන මූල්‍ය සංස්ථා බැංකුව
8. ශ්‍රී ලංකා සේවිනිගේ බැංකු ලිමිටඩ්
9. සනාස ඩිවලොප්මන්ට් බැංකු ලිමිටඩ්

උප ග්‍රන්ථය 3

ලියාපදිංචි මුදල් සමාගම් (අකාරාදී අනුපිළිවෙලට)

1. අඩාන්ස් ගයිනන්සියල් සර්විස් ලිමිටඩ්
2. ආර්පිකෝ ගිනන්ස් කම්පනි පීඑල්සී
3. ඇසෝසියේටඩ් මෝටර් ගිනන්ස් කම්පනි ලිමිටඩ්
4. ඉන්ඩස්ට්‍රියල් ගිනන්ස් ලිමිටඩ්*
5. එදිරිසිංහ ට්‍රස්ට් ඉන්වෙස්ට්මන්ට්ස් ලිමිටඩ්
6. එල්බී ගිනන්ස් පීඑල්සී
7. එලායන්ස් ගිනන්ස් කම්පනි පීඑල්සී
8. ඒ.එම්.ඩබ්. කැපිටල් ලීසිං කම්පනි ලිමිටඩ්
9. ඒෂියා ඇසෙට් ගිනන්ස් ලිමිටඩ්
10. ඒෂියන් ගිනන්ස් ලිමිටඩ්
11. කැන්රිව් ගිනන්ස් ලිමිටඩ්
12. කොමර්ෂල් ක්‍රෙඩිට් පීඑල්සී
13. ප්‍රයිම් ග්‍රාමන් මයික්‍රො ගිනන්ස් ලිමිටඩ්
14. පීපල්ස් මර්චන්ට් ගිනන්ස් කම්පනි ලිමිටඩ්
15. පීපල්ස් ලීසිං ගිනන්ස් පීඑල්සී
16. බිම්පුන් ලංකා ඉන්වෙස්ට්මන්ට්ස් ලිමිටඩ්
17. චිලව් ගිනන්ස් ලිමිටඩ්
18. ටීරේඩ් ගිනන්ස් ඇන්ඩ් ඉන්වෙස්ට්මන්ට්ස් ලිමිටඩ්
19. මල්ට් ගිනන්ස් පීඑල්සී
20. ද ස්ටැන්ඩර්ඩ් ක්‍රෙඩිට් ලංකා ලිමිටඩ්*
21. ද ගිනන්ස් ඇන්ඩ් ගරන්ට් කම්පනි ලිමිටඩ්*
22. ද ගිනන්ස් කම්පනි පීඑල්සී*
23. නන්දා ඉන්වෙස්ට්මන්ට්ස් ඇන්ඩ් ගිනන්ස් ලිමිටඩ්
24. බාර්ට්ලිට් ගිනන්ස් ලිමිටඩ්
25. මර්කන්ටයිල් ඉන්වෙස්ට්මන්ට්ස් පීඑල්සී

26. මර්චන්ට් ක්ලැසිෆි ඔෆ් ශ්‍රී ලංකා ලිමිටඩ්
27. ලංකා ඔරික්ස් ගිනනේස් කම්පනි ලිමිටඩ්
28. වැලිබල් ගිනනේස් පීච්ලේසි
29. ස්ට්‍රික්චර් ගිනනේස් ලිමිටඩ් සර්විසස්
30. සිංගර් ගිනනේස් (ලංකා) පීච්ලේසි
31. සිංහපුත්‍ර ගිනනේස් පීච්ලේසි
32. සිටිසන්ස් ඩිවලොප්මන්ට් බිස්නස් ගිනනේස් පීච්ලේසි
33. සෙංකඩගල ගිනනේස් කම්පනි ලිමිටඩ්
34. සෙන්ට්‍රල් ඉන්වෙස්ට්මන්ට් ඇන්ඩ් ගිනනේස් ලිමිටඩ්
35. සෙන්ට්‍රල් ගිනනේස් කම්පනි පීච්ලේසි
36. සොෆ්ට්වෙයාර්ස් ගිනනේස් පීච්ලේසි (පෙර කැපිටල් රිච් ලිසිං පීච්ලේසි)
37. ටිකේච්ස් ගිනනේස් ලිමිටඩ්
38. දිවැස ගිනනේස් ලිමිටඩ්

*මේ ලකුණ දක්වා ඇති ආයතන ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව විසින් පත් කරනු ලැබූ කළමනාකරණ නියෝජිතයන් මගින් කළමනාකරණය කරනු ලැබේ.

මීට පෙර 1972 අංක 5 දරන සමුපකාර සමිති නීතිය යටතේ ලියාපදිංචි වූ සහ සමුපකාර සංවර්ධන කොමසාරිස් විසින් අධීක්ෂණය කරනු ලබන සමුපකාර සමිති ද මහජනයාගෙන් තැන්පතු භාර ගැනීමට අවසරලත් ආයතන වේ.

ආශ්‍රිත ග්‍රන්ථ

Financial System Stability Review – 2010 – CBSL

A Practical guide & Evaluating Financial Literacy Programme by Katy Jacol

Financial Literacy and Consumer Protection OECD – 2009

Alliance for Financial Inclusion AFI – 2010

Guide for Financial Literacy Resources – Federal Reserve Bank of San Francisco

A Penny Saved – Federal Reserve Bank of New York – 1995

ආශ්‍රිත වෙබ් අඩවි

www.cbsl.lk

Financial Literacy

- Wikipedia
- Missouri Dept. & Higher Education
- DFI California

සාර්ථක ජීවිතයක් ගත කිරීමට මුදල් පමණක්ම ප්‍රමාණවත් නොවේ. මූල්‍ය සාක්ෂරතාවයද තිබිය යුතුය. මූල්‍ය සාක්ෂරතාවය යන්නෙන් අදහස් කරන්නේ මුදල් ඉපැයීම, ඉතිරි කිරීම, වියදම් කිරීම හා ආයෝජනය කිරීම සම්බන්ධව පුද්ගලයෙකු සතු දැනුම හා හැකියාවයි, විවිධ මුදල් මගඛවලට හසුවීමෙන් තමන් සතු මුදල් නාස්තිකර ගන්නා අය ගැන නිතර නිතර වාර්තා වේ. එබැවින් මුදල් ඉපැයීමට මෙන්ම උපයාගත් මුදල් ප්‍රයෝජනවත් ලෙස පරිහරණය කිරීමට ද අප වගබලා ගත යුතු ය.

මුදල් උපයාගත යුත්තේ ද වෙහෙස මහන්සියෙන් වැඩ කිරීමෙනි. පහසුවෙන් මුදල් උපයාගත හැකි කෙටි මාර්ග ඇතැයි සිතීම මූලාවකි. එසේ සිතන අය වංචාකාරී ලෙස අනුන්ගේ මුදල් කඩාවඩා ගන්නා මුදල් මගඛවලට පහසුවෙන්ම ගොදුරු විය හැක. මෙවැනි තත්ත්වයක් යටතේ තමන් සතු මුදල් ප්‍රවේශම් කර ගැනීමට අප කවුරුත් සිතට ගත යුතුය. මුදල් ඉතුරු කිරීමේදී ද ප්‍රවේශසම්කාරී විය යුතු ය. මහජනයාගේ ඉතුරුම් තැන්පත් මුදල් භාරගැනීමට නීතියෙන් බලය හා අවසරය ඇති ආයතනවල පමණක් අප විසින් මුදල් තැන්පත් කළ යුතු ය. එම ආයතනය ඉල්ලු විටෙක අපගේ මුදල් ආපසු ගෙවීමට හැකි මූල්‍ය ආයතනයක් විය යුතු ය. අනෙක් අතට ණය ගැනීමේදී ද අප කල්පනාකාරී විය යුතු වේ. ඇතැම් ආයතනවලින් ලබා ගන්නා ණය සඳහා අධික පොලී ගෙවීමට සිදුවේ. එබැවින් ණය මුදලක් ගන්නා විට ඒ සඳහා ගෙවීමට සිදුවන පොලී ප්‍රමාණය හා එම පොලිය ගණන් බලන ක්‍රමය ගැන ද සොයා බලා සෑහීමකට පත්විය යුතු ය. මෙවැනි ගනුදෙනු පිළිබඳ ප්‍රයෝජනවත් කරුණු රැසක් මෙම ග්‍රන්ථයෙහි ඇතුළත් කර තිබේ.

මෙම ග්‍රන්ථයෙහි කතුවරයා වන ඩබ්ලිව්.එම්. කරුණාරත්න මහතා දැනට ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ සහකාර අධිපතිවරයකු වශයෙන් සේවය කරයි. ඔහු ජේරාදෙණිය ශ්‍රී ලංකා විශ්වවිද්‍යාලයේ ගෞරව උපාධිධාරියෙකි. එසේම ඔහු ශ්‍රී ලංකා විවෘත විශ්වවිද්‍යාලයෙන් නීතීවේදී (ගෞරව) උපාධිය ද ශ්‍රී ලංකා නීති විද්‍යාලයේ ගෞරව සාමාර්ථය ද ලබා ශ්‍රී ලංකා ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදී සමාජවාදී ජනරජයේ ශ්‍රේෂ්ඨාධිකරණයේ නීතිඥවරයෙකු ලෙස දිවුරුම් දී ඇත. පුරාවසර 30 කට අධික කාලයක් දිවයිනේ විවිධ පළාත්වල සාමාන්‍ය ජනතාවගේ යහපත පිණිස විධිමත් බැංකු පහසුකම් ප්‍රවලිත කිරීම සඳහා සංවර්ධන ණය යෝජනා ක්‍රම ක්‍රියාත්මක කිරීමේදී ඔහු ලත් අත්දැකීම් ද මෙම ග්‍රන්ථය සම්පාදනයේ දී ඒ මහතාට උපකාර වී තිබේ.

පෙරදී, විධිමත් මූල්‍ය ආයතනවලින් පහසුකම් ලබා ගැනීම අසීරු යැයි කල්පනා කළ අඩු ආදායම් ලාභී ජන කණ්ඩායම්, සුළු හා මධ්‍ය පරිමාණ ව්‍යාපාරික ප්‍රජාව, සුළු ගොවීන් හා ස්වයං රැකියා ලාභීන් ඇතුළු දහස් සංඛ්‍යාත පිරිස් අද වනවිට දිවයිනේ පිළිගත් බැංකු ආයතනවල විශ්වාසනීය ගනුදෙනුකරුවන් බවට පත්ව සිටී. එය සතුටට කරුණකි. එසේ වුවද, සාමාන්‍ය ජනතාව තිරසාර ලෙස විධිමත් මූල්‍ය ආයතන හා සම්බන්ධ කරලීම සඳහා තවදුරටත් කළ හැකි කළ යුතු දේ බොහෝ ය. මූල්‍ය සාක්ෂරතාවය දියුණු කර ගැනීම තුළින් සාමාන්‍ය ජනතාවට විධිමත් මූල්‍ය ආයතන සමග ගනුදෙනු සම්බන්ධතාවය තහවුරු කරගත හැකි බව අත්දැකීමෙන් පෙනී ගොස් තිබේ. ඒ සඳහා මෙම ග්‍රන්ථය ද සුළු වශයෙන් හෝප්‍රයෝජනවත් වන්නේ නම් එය අප කාගේත් සතුටට කරුණකි.